

1749

Libreta pera notar algu-
nas cosas curiosas pera
que constia y en tot
temp: se l'apria
comensant
al Janer

1749

mm

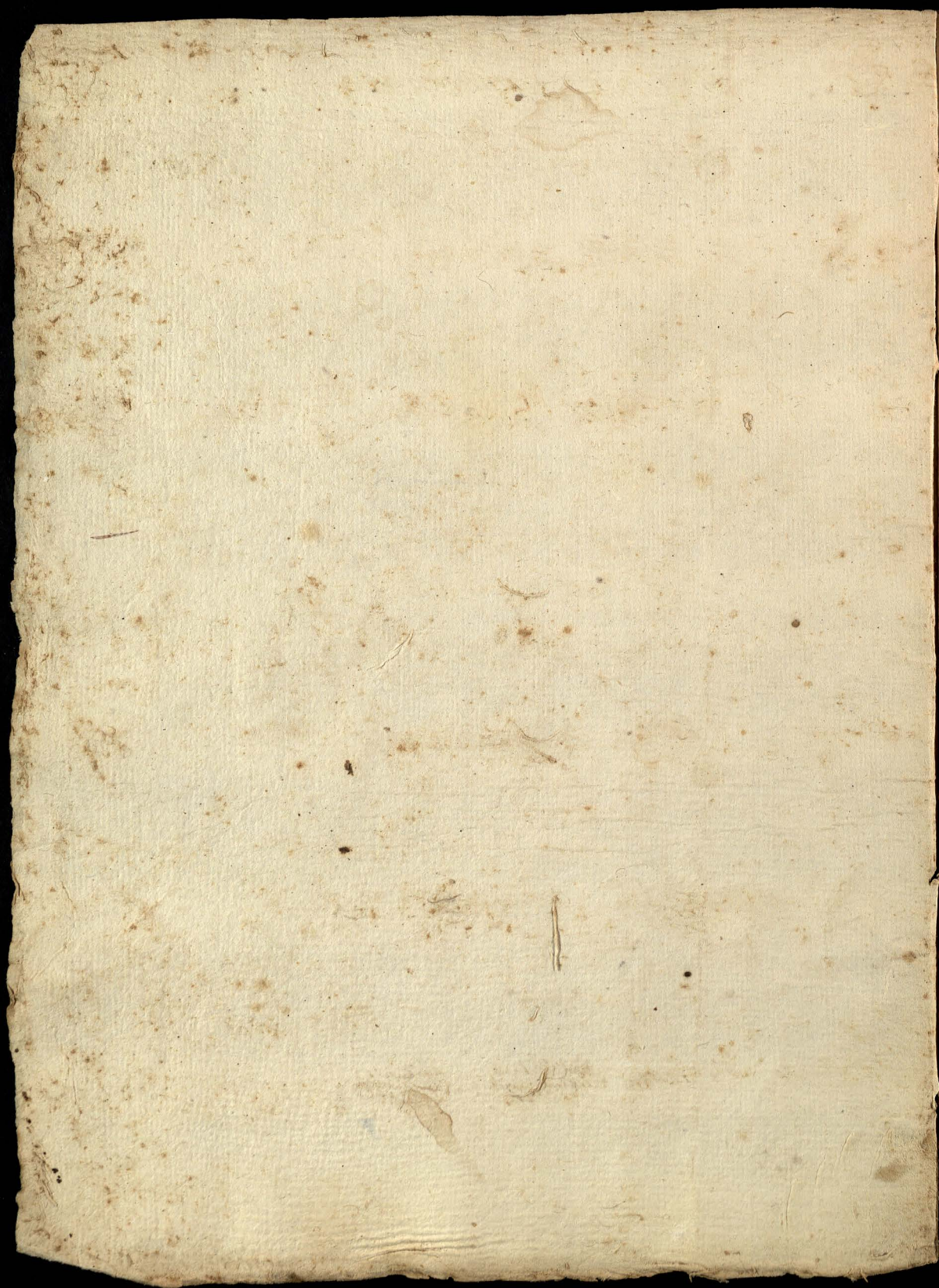
Notadoras per

Salvi' Enxarà eneg

de
Girona

Mod Expresso

1748

Jesus Maria Joseph

En lo día 7 de Sanex 1748 hi' haque
 una quinta mole cruel que fins clero
 y canoges arribaren agaxar rene
 los fusilleros de Montañá los exe-
 cutors que fins los officials enxa-
 ven por las casas a regones de lo
 que sería blaxch de explicar pero
 mixia lo curio lector los veros re-
 cagueren de la d^a quinta que co-
 ban assi cusits y tot lo que ell ex-
 pressan passa en veritat.
 y Despues lo maeix any' antes de
 enxar al estiu los portaven los
 quintales (no sols de Lerona sino de
 molteas altres partes) ala Kruada
 que era en laboya ab baxcas per
 mar y laborasca o mal temps
 asitia en Palamos de ahone
 portaven los pobres quintales malos
 a grandisimas caixas cada al

Hospital Real de Exona que
arribaren a passaa de ~~1000~~ 1000
ahon moriren mes dela milia y
aquí para la guerra fins que exo-
naxa ha comencan esto puch dir
ab veritat pen havenho vísse tot.

1749

Lo mes de Juny fou molt incons-
tante de pluyas y fets de manexa que
nohi' hague lloch en esta la octava
de Corpus pera fer la professo y soly
se pogué fer lo dia de cap de octava
y encara mole de pressa y despues
al Juliol lo calor enera' ab grandís-
sim rigor y remogueren moles en
cianas ana paxane lo any' ab gran
malaltia y mori' moles genef

1750

Comensa'ese any' abgrandiróns
fuer y pocas plujas pues canjinsala
primavera no ploque

Eta fou inconstancia causa dlas
plujas morien molte criaturas
de vaxda pues ni haque gran
panada que se goni deo la gene
mervella que may ne havian
vita tanta ni d tan mala
qualitat. Las criaturas morien
passan en d 300x

Despues se extingue esta plaga
pex lo consequmene d lexona
pero no tan malignante com
al principi, a hont dura' es lo que
y none morien tan eas com en
lexona

Se fou lo any que passa la Infanta
d España pex laboija los aparatos
se fexen desde Madrid a Lixin
fexen grandísimos y a porea' gran
gasto.

En la ciutat d Bixna se fexen
grandísimas fexas las que podria

veuren lo leceon a qui culliridas
d'olletra d'estampa.

En lo Conregimene d'Exona sefe-
ren aquellas tan nobles carra-
teras que tenian 30 pastos d'ample
La Dormida d'la Ma Infancia fou
en la necronia d'Fornells a hore
concoxeque gran numero d'gene-
pera veuren, no sol S. R. R. sino
tambe lo tan noble y lluit sequit
a pontava dita Señora aunque
La inconstancia d'la Phya no doni
molt Noch.

La matexa me que S. R. R. Dormi-
a Fornells se dispararen tres cas-
tells de foc en la Plaza d'las
cor aunque no exan d'gran
a xefici per rex los mestres poch
practichs

En la tarde exi lo Me Hindich del
capitol d'la seu hune Ablo comis-
ionat per pare del Ayuntamiento
la ciutat y lo Me Governador
per parar las claus d'la ciutat
en Mans d'S. R. R.

Des que cranyé se feren los Regl^{os}
Bandas novas y los Porxers converti-
ren d'Enana y quedaren las des-
pullas vellas per cada hu d'ells.

Después de haver lograt la dita
lo Ex^{ra} m^{ra} conregidor de esta Plaza
de porar las Claus d'la ciutat
en mans d'hu. H. R. parei luego
ala pora que serian las 4 d'la
tarda) a reconocer la canxena
de nro Señora al Ponquera y
a rebner la familia del Buch
d'labouja que arribava aquella
tarda en lo Palacio d'fueras que
per la entrega d' d^{na} estava
previnque enre figueras y la
Junquera abona arquitectura
molt noble y bella que la mayse
havia vist cosa igual en Espana.
Lo endema parei. H. R. de Fornells
per Figueras al asonse el dia per
no haver pogut partir mes demati
a causa d'haver lo xiu fluviá
upadellat part del pont que esta
va previnque al pas d'la vila

El Bascara la nù antecedeone.

No tingue la ciutat de Lerona
la dita dita de que pogues por-
pederse en ella ni menos per avar
per dirne tant noble Persona
a causa de las varolas que a les
hores hi havia en esta ciutat.

Para perforar las murallas per
la parte de la Davesa per ahone
se havia feta la caxxetena y un
artificio por poner en los ramos de
rechs Monax, o de los molins, buell
y onax y al tiempo de contranste
se disparan la artilleria real
tres vegadas.

No es ponderable lo concurso
la gente hisque de la ciutat, a
vixer tan rich transe a un
que lo temps no donava motloch
a causa de las pluyas.

No menos ponderable fou lo danij
Danij se doná al Pais por fer las
caxxetenas pues a mes que la
gente havia de treballar sens
paga llanavan a perdrex

Molta vianda que per los camps
se trobava sembrada, a causa d'
haver d'for los camins tan amples
Aniba M.N. en la vila d'Fig
a hore estique decinguda tres dias
o part de ells a causa d' no poderse
for la encrega per la molesta
y continua pluja

Se feu la entrega ab la ponga á tal
senyora deguda, ala qual concorre
que gran numero de gent de totas
parts d' tal manera que no cabia
en la vila d' Figueras.

No noto mes desta matexia per
quedar bastant especificada é la
msexada relació.

Est fou lo any en que se transpor-
taren gran quantitat d' bigas d'
noure que de ordre d' S.M. se tro-
bavan talladas en lo present
Corregiment de Gerona que passa-
ren de 4000 per la fabrica

1
De Navios que se foren en Cartage-
na, estas se transportaven en las
vilas de Palamos, San Feliu d
Guixols y Blanes y de estas abons
aaficiolos ponts fundats gran tros
dintre Mar se enbarcavan per
Cartagena

En lo temp de est transport a causa
de las grans pessas q hi havia mori-
ren tres homens de desgracia seny
alores que sen espallaren,

Sobre las contraccas de est trans-
port hi haque grans quimeras entre
los companys que tenian lo asienso com
tot se dexa veure de los accees rebuy
en la nos del D. Fran^{co} Mayresnos
de esta ciutat y despues de estas foren
las prejos ablo principal Direccion
Don Pablo d Robledo per no voler est
pagar cexentes quantitats que devia
als pobres que las traginava

1752

Abbatce rebue en podex del Sr. Joseph
Pages nos publich collegiat de Gerona
als 17. Dñe 1752 es lo acce autenach
de una reliquia se traque del se:
pulcre del Honig Santen RAULS
fill, Bisbe Martin y Patro de esta
ciutat de Gerona, que fou deson
la grata vistuaria abque moni dient
mina, la qual servi per collocar en
una peana donant Maxis de bulto
de plata donat de cora don palm y
mets de alçada que hune abris altres
imatges de plata, vis mudas del sant
moltricas y altres cosas feren de regalo
al Mre Bisbe de Tarragona que passà
per esta ciutat ex tra mudo, person
estat Abat de la Ista de St Felici
esta ciutat lo que se executà ab
grans cerimonia y reverencias com
endi Hete se expresa, del qual fui
testimoni y vas veurer executar
ab tota puntualitat tot lo sobre dit
que executà lo An^{te} Fran^{co} Xavier
Fábrega y Vilan Canonge Decano
Edita. Gloria y per est efecte elegit

Al diouie Jhñe & die any^o 1752 se feu
en esta Ciutat d'Gerona la pro:
fesso dolscaius Christians la que no
se havia executat den del any^o 1501
y fou lo cas que havent anat los Re:
demptors de Nostra Señora de la Merce
a Tunex entemp^o que se suposava
havexhi contagi, al tornar en Banna
no los volqueren dexar desembarcar
y als homes sen anaren a França
ahont tampoch los volqueren adme:
tir sens fer quarantena, la que
executaren molt aiguaosa y ala
fi de aquella se moriren dos resca:
tats, y per esta causa los feren tornar
fer altre quarantena també ab
gran rigor y acabada esta salta:
ren entera en Marcella ahont
los feren vna entrada la may
vista pues vestiren 236 milions
de alt Angels per semblans eran
los rescatats y prenen cada Pri:
gel vn rescatat ab vna cadena
se feu la Professo del rescat molt
lluïda
Avant despues arribat lo die die

18, Portē en esta ciutat d' Girona
alas du horas dela matíada e
Ayuntaren tots en lo convent d' nostre
Senhora della Merce ahont los tenian
vn requirim̃ dinar aparellat, y des-
pues d' haver dinat, alas dos horas dela
tarde se fece la Proffesso general del
rescat, que tingué principi endiē
convent de nostra Senhora della
Merce, que componian los 236 rescats
acompañant a son xemate la Imatge
d' nostra Senhora molt ricament adox-
nada de Joyas d' hofinis e reses elevada
en vn sumpuor trona, que quatre
dels mateixos rescatats aportaven.
La que continuá fins ala Cathedral
ahont lo Molt. Alt. Capítol de dita
S'eta la rebé en la Porta Principal
y despues d' haver collocada la Imatge
d' nostra Senhora al cenxo, & mitg del Altar
mayor se cantá vn solemne
Te Deum a cant de orga, y acabant
este ab collecta de nostra Senhora, se
doná principi al sermó que predicá

un P.^e Redemptor que duxá lo es:
paí d'etres quartes, estant en est mte:
medi tot los catius rescatats, acentats
en los barchs que per este efecte se ha:
vian prouingut.

Lo concurs dela gent, acudi á veu:
rea esta funció fou innumerable
ques apenas capia dins la cathedral
sobne se esta bastantament gran
ij capas.

A cabat lo sermó ~~se condó~~ torná á donar
principi ala Professio que se continuá
per tota la ciutat, la que al exir
dela cathedral torná acompanyar
lo mde Me Capisó fins ala Porta
dela Iglesia, y havent después fet
son curs concloué en lo macero
convent de nostra Señora dela
Mexce

De ahont concloua y acabada, molts
dels canonges dela cathedral, y St.
Feliu, cavallers, y altre gent, son
aportaren en llurs casas, los rescatats
que bels aparexia, qui vuit, qui,
sis, qui quatre, qui dos, & segons

lux poder y voluntat, que apenas
ne quedà ningun en lo convent, ni
menor per ~~tot~~ los que derivavan
per esta obra & caritat, en las casas
dels quals passaven la nit, y lo dia
19 pareixen de esta per Barria.

Las charitades se recolliren en lo mar-
medí de la Professa foren suficientes.
En este rescate sol hi ha que vna dona
ab dos criatures la vna delas quals
passa al cap de pochi dias que fou cau-
tiva, y las dos eran molt hermosas,
la que hospeda en la casa la Egre-
gia Comtesa des d'extera Madama
Gent, una ab altre era molt robusta.
Las miserias y necesidades comptavan son
imponderables pues hi havia rescatat
que passava & 24 anys que era catiu
tot lo que a mes des de sex sent lo que ex-
plicaven se deya considerar de la
Infidelitat y rigor ab que aquells
Barbaros tractan als Pobres Chris-
tians y defensors de la fe & Christo
8^a nostre

1. *La primera de las que se han de considerar es la que se refiere a la forma de la casa.*
 2. *La segunda es la que se refiere a la materia de la casa.*
 3. *La tercera es la que se refiere a la fuerza de la casa.*
 4. *La cuarta es la que se refiere a la belleza de la casa.*
 5. *La quinta es la que se refiere a la utilidad de la casa.*
 6. *La sexta es la que se refiere a la salud de la casa.*
 7. *La séptima es la que se refiere a la riqueza de la casa.*
 8. *La octava es la que se refiere a la honra de la casa.*
 9. *La novena es la que se refiere a la gloria de la casa.*
 10. *La décima es la que se refiere a la eternidad de la casa.*

1753

En est any, enere la varietat de successos iols seapunta la gran falta d'Ayuda que hi haque axi en la fi del antecedent any, com molt endins del corrent de manera que exa en lo mes de Mars, quant molts dels blats començavan a axar, y no obstant hi haque una suficient collita en est País aunque molt mullon fou en certs paratges de la Montaña y en especial en los fagols y alones tardanias

En any se dona principi a la nova Ciutadella que se fabrica en los caputxins de Figueras que se judica sera una obra molt magnifica axi per la direccio de enginyers y com per los bons mestres que acudiren en la edificacio

Cota empresa conegut per compte de Dr. Joseph de Serra ygt. Rubinas de Bañna quals prengueren lo arrent después de molt temps que corria al encant en Barcelona sens que

Ja may ningu hi haques diu cora

Al temps de començarse esta fa-
brica, a instancia del Ex^{ra} S^{ra} Marques
de la Mina se establiren las calesas
per conxer ab porta des del Bolò a
Baña quals corrian bastantament
y deixavan taneguant podian, lo
cost d'ellas des del Bolò a Baña
era ~~300~~ 1000 Reals de vello.

Sobre la dita fabrica & la cuita-
dela & Figueras se havian originat
grans contencions y debats sobre las
fustas se tallavan & ordne dels
Arrendistas, per no volen estar pagar
lo valor d'aquella, sino 50 per
soca conforme son taxats per V. M.
y en esto pora la ma Dr Joseph &
Vaqueria Ingenier Major d' dita
Fabrica fene pagar als Arrendistas
lo que dos experts avaluavan per
la voca de Abbe fundante est
cavaller, enque dits Arrendistas
no tenian las maximas vices que
V. M. respecta & pagantlos ell, tant,
per cana & panet d' dita fabrica

y en efecce feu pagan moltes fustas
que la havian fe tallar, y aoxima-
teix fou lo medianer, perque fosten
pagats los danys se donaren per la
constuucio d'aquella, qual fosten
ben pagats als dueños de los confines
d dita fortalesa, o ciutat dela.

En est matexò any, y per las
ballas del mes d'Agost hi ha que
grans punts y dicencions entre
los fadrins forasters y los de ciutat
sobre las ditas ballas de manera
que duraren vuit dies y vint
d'ho amellon que la may se havia
vist uns balls tant lucidos y crescuts
en la plaza de Lerona de modo que
la vlcima nùe que ballaren los fa-
drins d ciutat, ala exida del ball
hi havia 232 parells a lo que la
may arribaren los forasters y estos
exian sempre ab atxes encesas, y
sol arribaren a 137 parells d
balladors compres home y dona
y a tota atxa, y en la vlcima nùe

que estos ballasen cremasen una
estatua de foch ala plaza, que
fou lo objecta de la burla, que
tota la ciuitat feu de ells

En la vltima nit que ballasen
los fadrins de ciuitat vehent tan
lluit ball, los forasters, y que la
no podian quanjar per desbarat,
y alborotax la ciuitat se val-
queren d'un tercer fent lo anan
en casa la ciuitat a tocar a foch
lo que causà algo d'novedad, per-
que los demes tenian algo que
perder en las casas, lo qual moti-
uuego procurasen animar alguns
dels Regidors de la ciuitat anant
ells mateixos per lo ball dient, qe
ningu se moques, que no éna
mes que una alarma, y a no
haver estat la copia d'Empenys
se haucian castigat severament
los delinquentes. lo que se tollerà
no obstant d'haver estat lo tercer
alguns dias en la preso ab cadena

al coll, qual començava à cantar
bellament

La musica concoregue en estas
ballas fou bona y crecuda pues hi
haque dia que arribaven a tres las
coblas acudixen en la plaza, y sem-
pre quan ixen les de ciutat

A la nit del dia 1o de xbre 1783
moniesesa Plaza de Genoa de
mes de 70 anys lo Exmo Sr. Dr. Joseph
de Cordoba y Mazon Thinent Genl
dels Exercis de S. M. Governador
Militar y Politich de esta ciutat
y Enguarda, que plora la perduda
per la exemplar vida per son
amor y caritats ala equitat y als
Pobres: y per tanteas circumstancias
que fuyan recomendable son Man-
do, y la Persona; la conformitat ala
More, y la disposicio testamentaria
han estat los objectes de Administracio
publica y han acreditat la solides
de la vida

En son testament disposa, en exe-
cutio de les cosas, que son cadaver fos treu

de casa ala n'ie y robarat en lo
convent de s^{re} Joseph ab encerra d
Pobre, sen ningun honor, y la roba
deson pondear for dividida entre
dos criats, y en fin en las demes bens
feu repens als Pobres de Sen Chrise

Von encerra se executat confor-
me d'aprovava, menos lo dorequi li
feu lo Regiment d'aboya que se
trabava d'quarnicio en esta Plaza
que fou menens se celebravan
los Divinos officis, d'aproxan la
fusilaxia tres vegadas.

Von cadaver fou portat de habit
d's^{re} Joseph, y lo manto de Santiago
sobre

Al temps del offici de difunts, son
Macays entigue enpeus a son cap
d'cada com d'emblantes se acostu-
ma y assisti en ell molta nobleza

Von combregar fou molt lluit
y magister al qual acudi tota la
nobleza della ciutat, y estat mayor
dela Plaza vers lo grandisim
concurs de altre gent del bras
menor, que causava admiracio

Well arísti lo Hüntament de esta
ciutat, per portar lo talem, y tot
ab las bandes, o Insignias de Regidors
que hune era lo objecte de la fun-
funció

Después de ornar lo sagrament
ala Iglesia anaren los Regidors
de la manera manera a oferiarse
y posarse asos ordres

En lo temps de las Agonias lo
arístia mole lo H^m Prelat de la
ciutat fenecli varias practicas
que en semblants ocasions tots
necessitam

Después de la mort fou elegit
per Moxino de la Plaza y corre-
gimene Dr Joseph de Armentyo
Maxiscal de Camp y Enginier Major
dels Exercits de Sa Magestat qui
arriba en esta Plaza als 2o del
mateix mes de D^{bre} en que con-
tinuara fins a nova Providencia.
Los blats y demes fruits de la terra
van fent son curs ab gran prosperitat

Bonadon

a 25 Jbre lo Rey & haps ha posat un muni-
tany a Consta. d'Alca

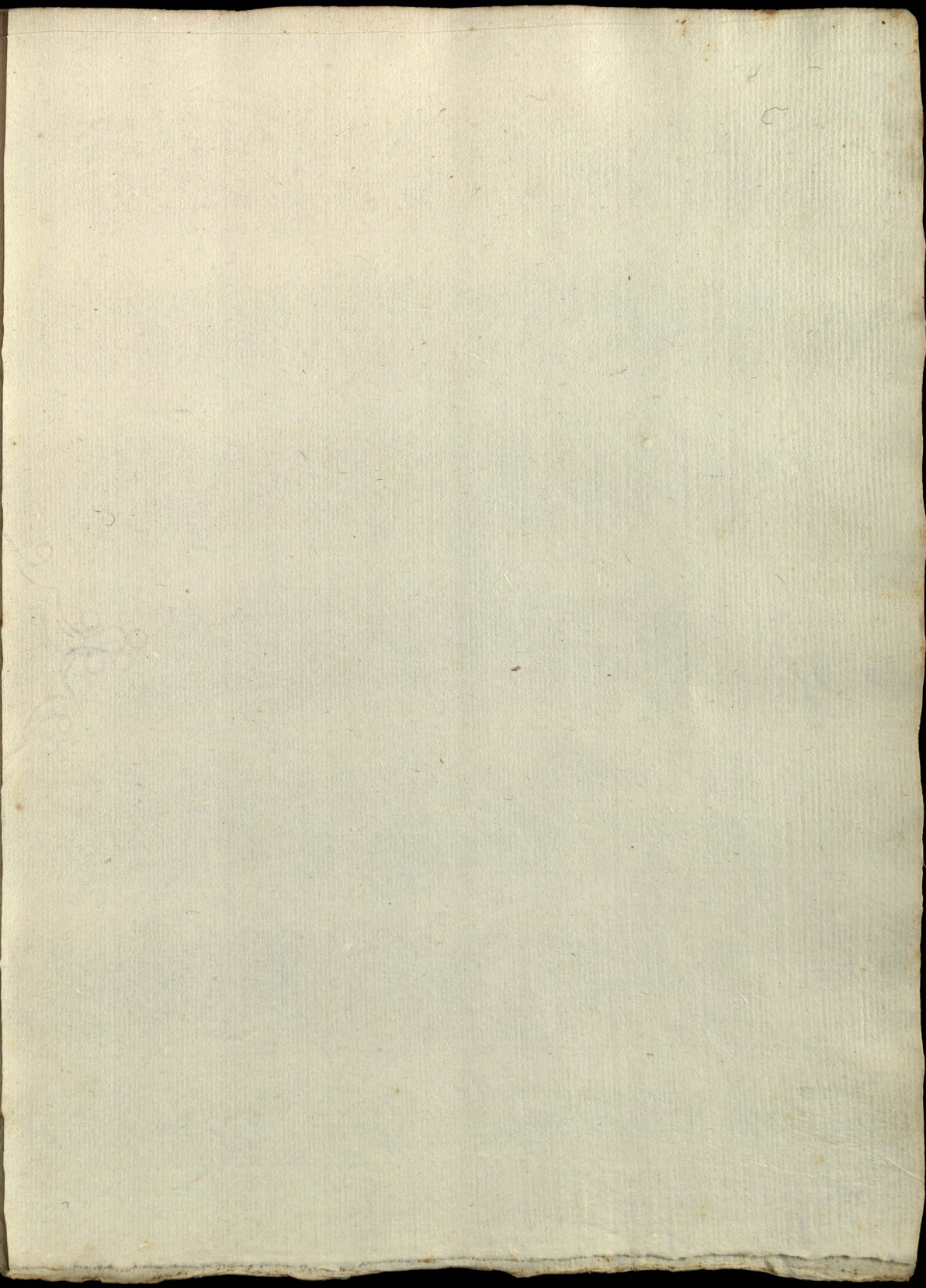
a 42.º d. se assegura vintquatre enginiers &
franca de passades a veuen la ciutadela
& figueras y después se escrigue a Perpinyà
los defectes tenia y per hont se podria
quanyan

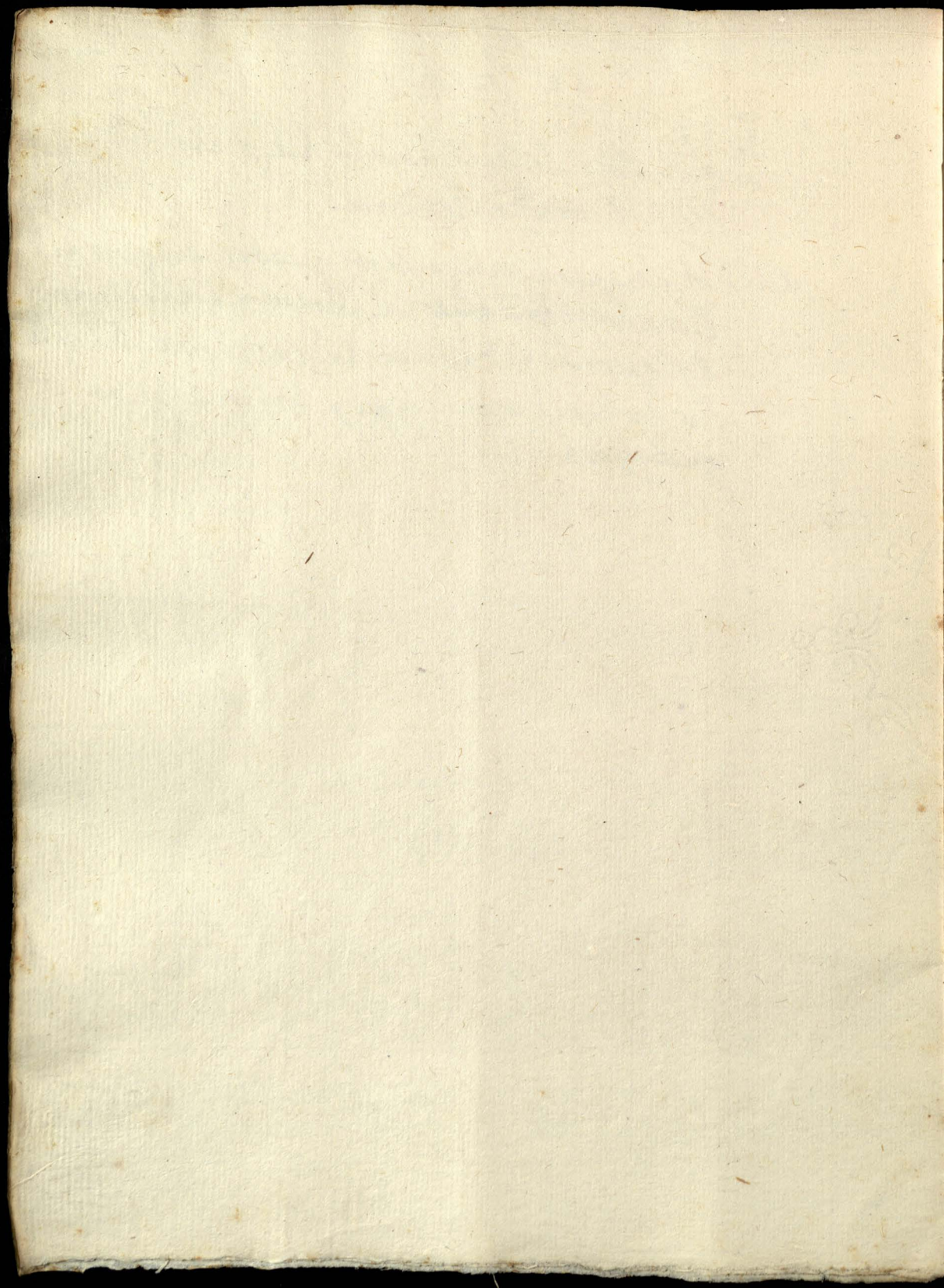
Handwritten title or header

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of a letter or document.

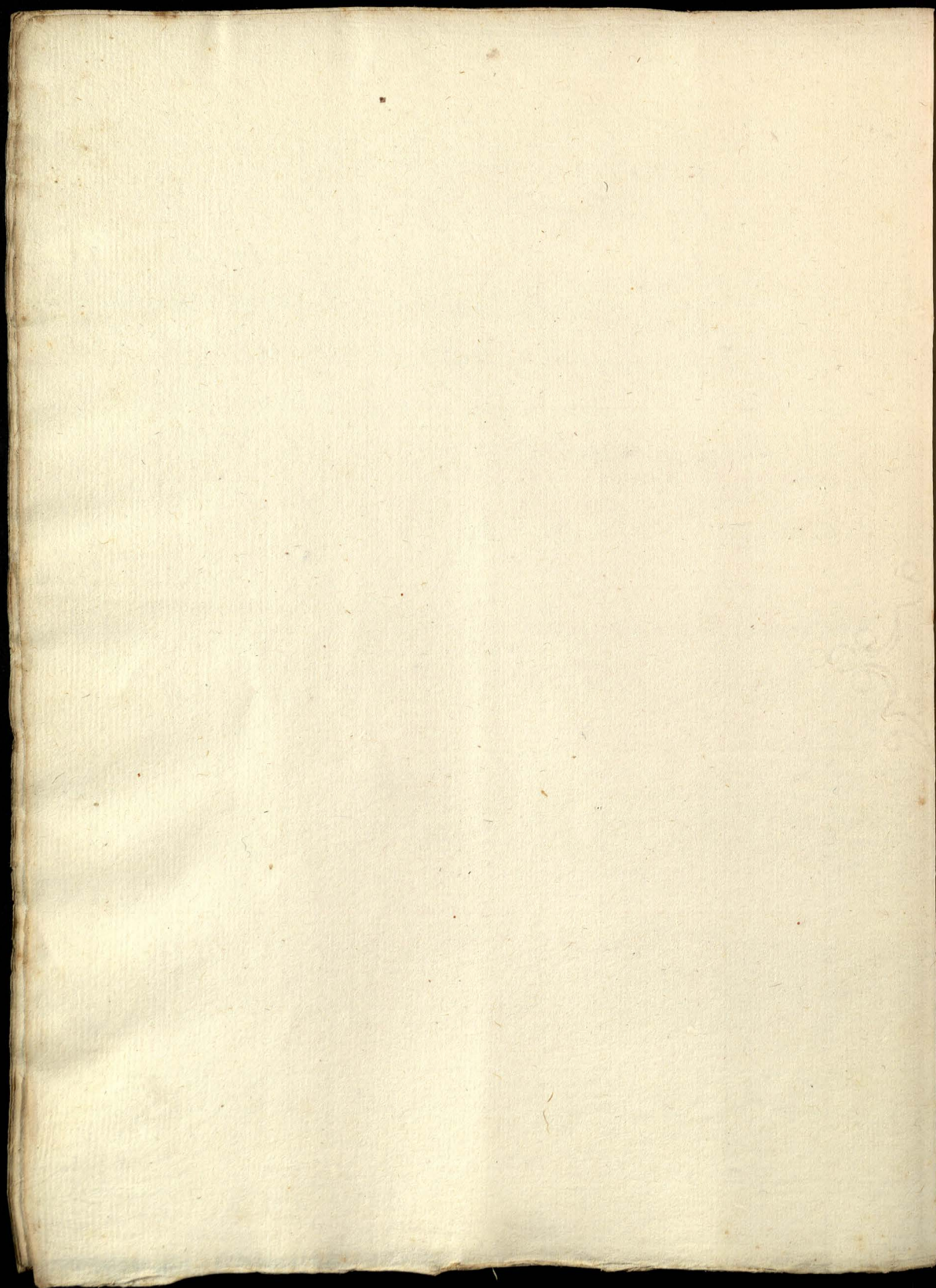

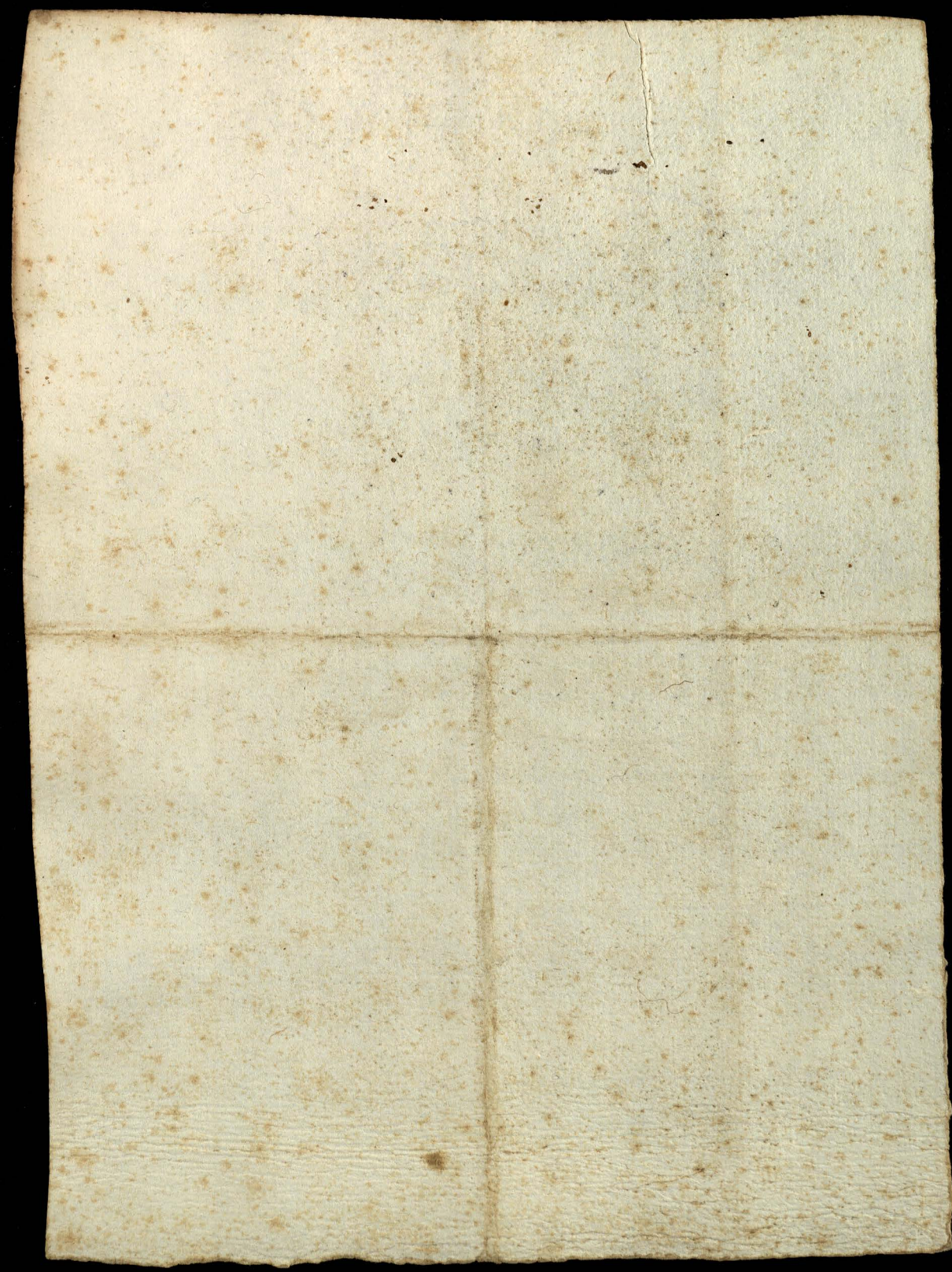
Enigma

Todos lo hacen colgando.
Sin ello no hubiera Dios
Las mugeres tienen dos
Hes el Huijle profesando.
Todos lo estamos mirando
el Rey lo tiene a los pies
el Pontifice al Venes
No es Cosa que Dios Crío
Ni su madre lo pario
y no se sabe lo que es.

---

ay premio muy crecido

4
Motivos Crueles para que no nos Da Dios
el General Muirio de la lluvia

Decimao

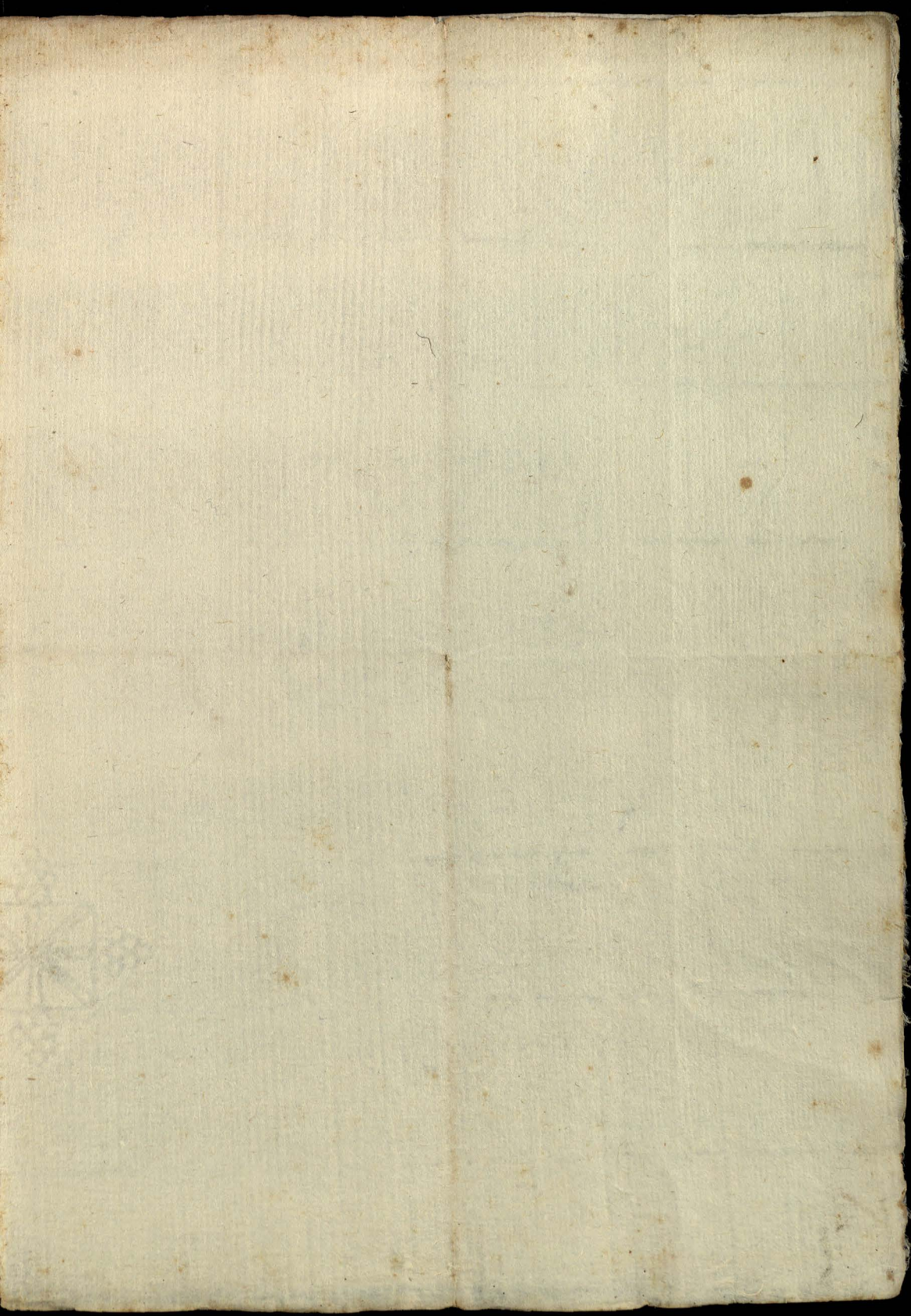
El Mundo esta exabucaneé,
prevaricandola genee,
los Delitos en excciente,
las virtudes en menquaneé:
la vanidad muy pujaneé
on Escandalo la plebe,
no se paga a quien se deve,
lo sagrado esta ofendi'do
todo en fin esta perdido
veys ahi porque no llueve

El Español deliraneé,
el Frances se ve con genee,
el Olandes florecieneé
el Portugués arroganeé:
Napoles & España kmanee,
el Aleman ya ve mueve
el Ingles los vieneos beve,
Sardenia toma partido
el noxee esta commovido
veys ahi porque no llueve

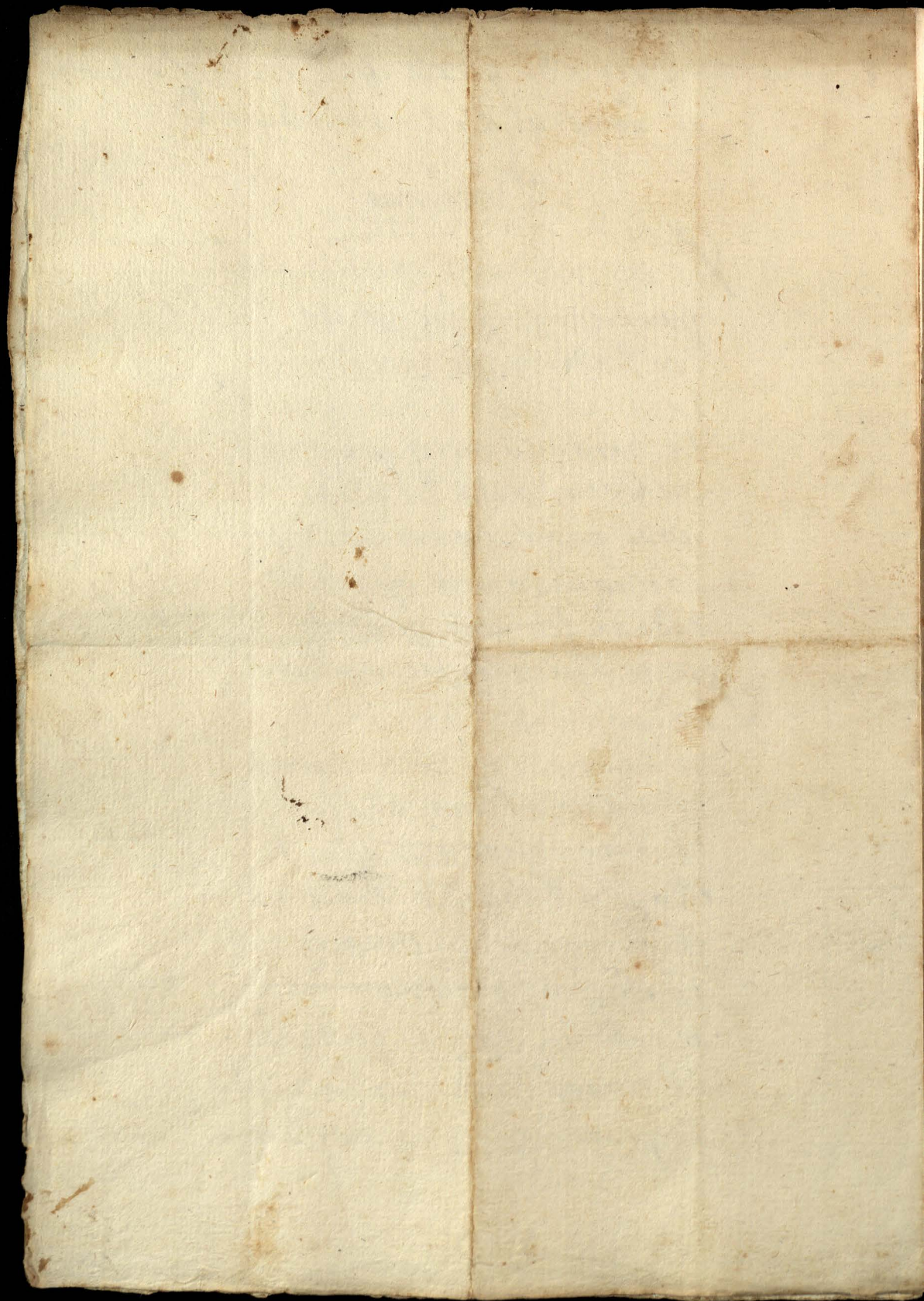

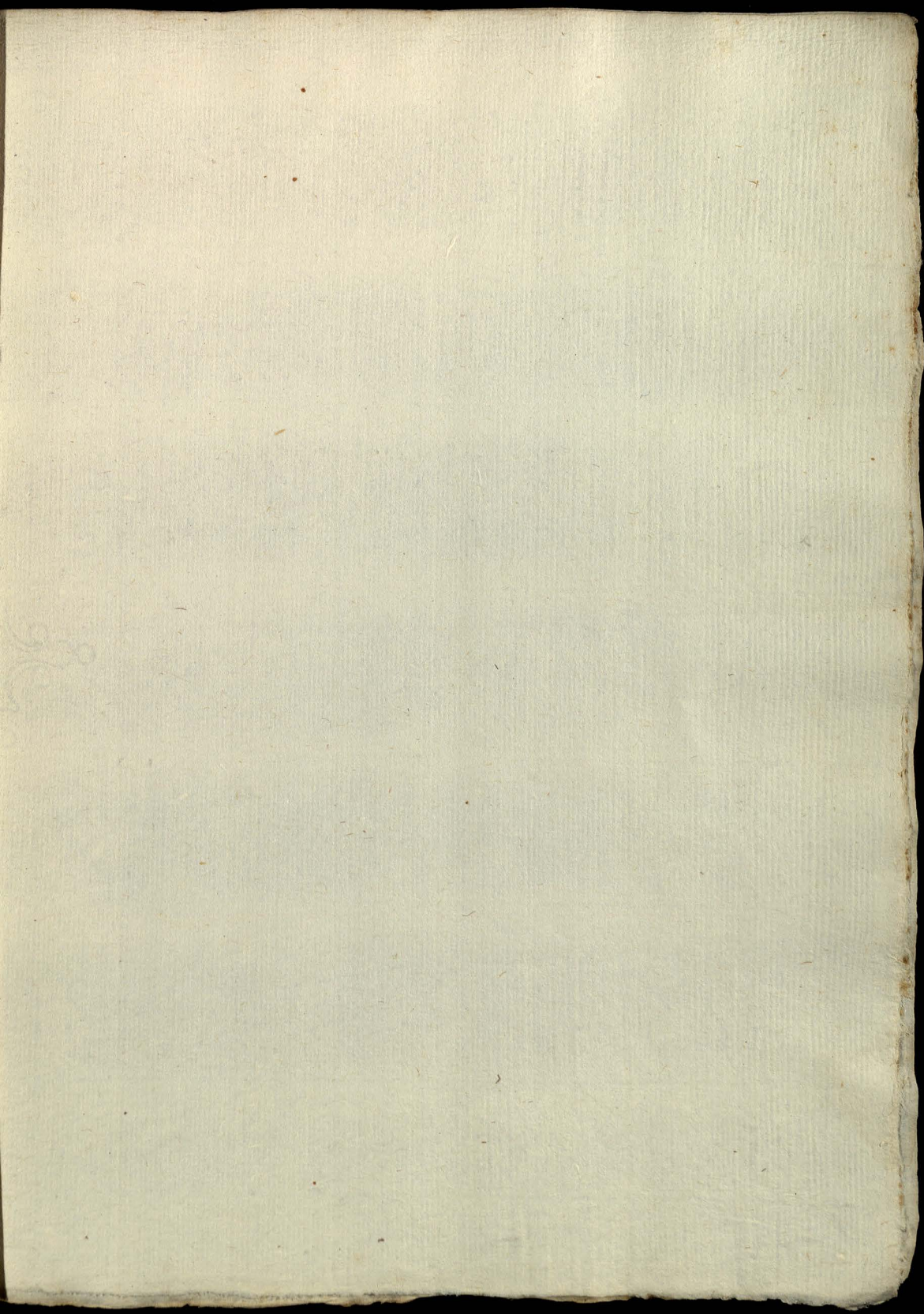

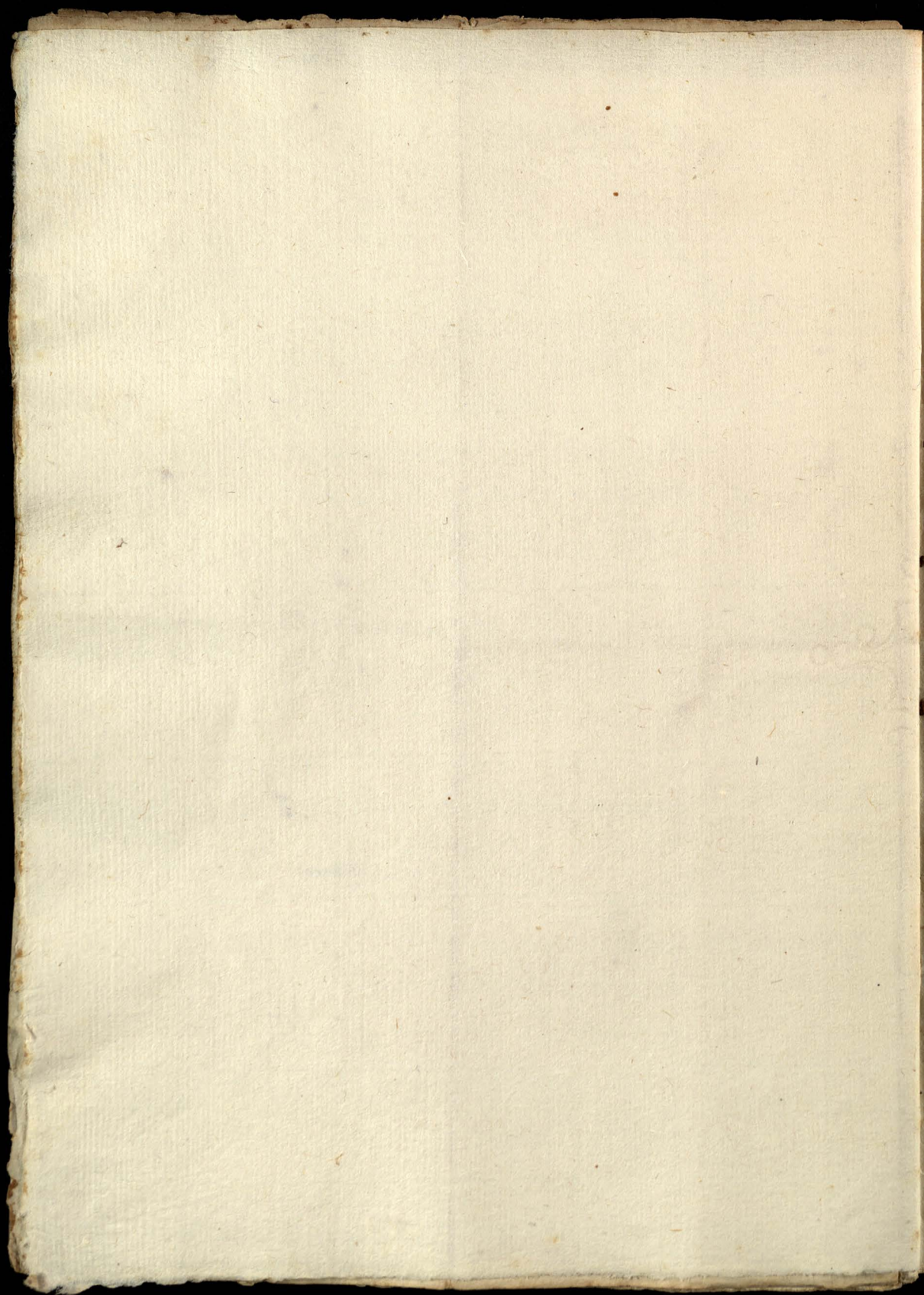

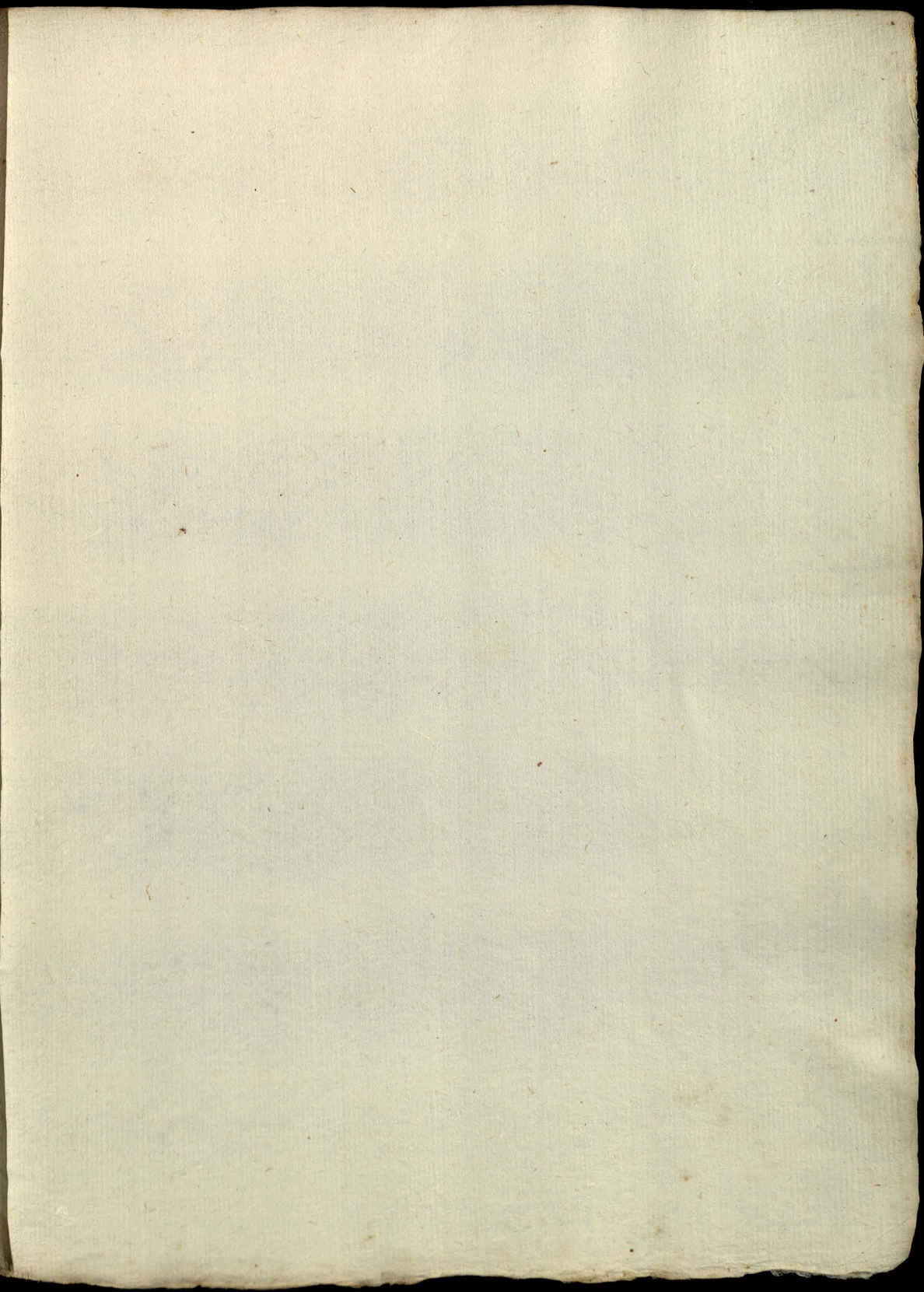

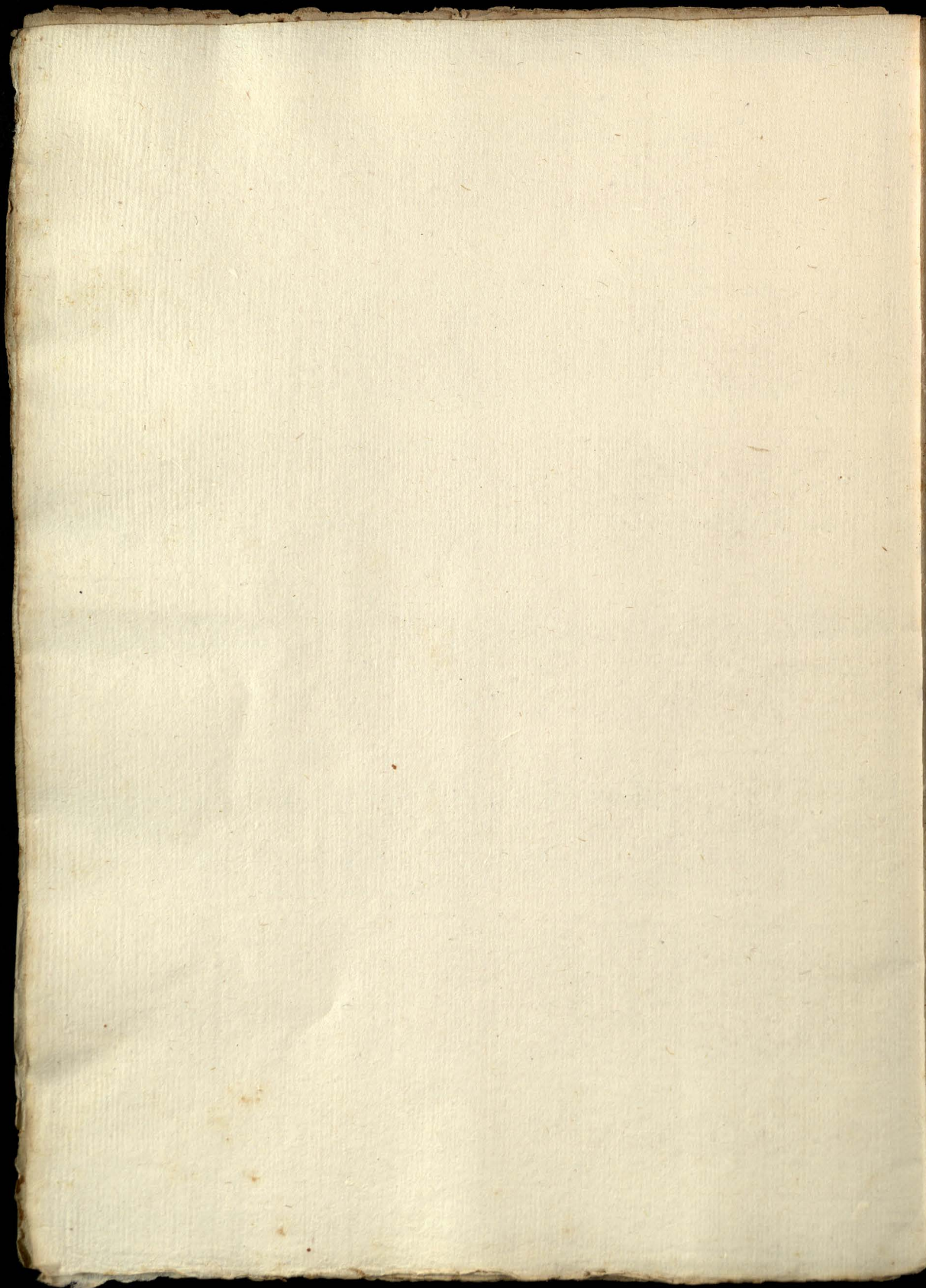

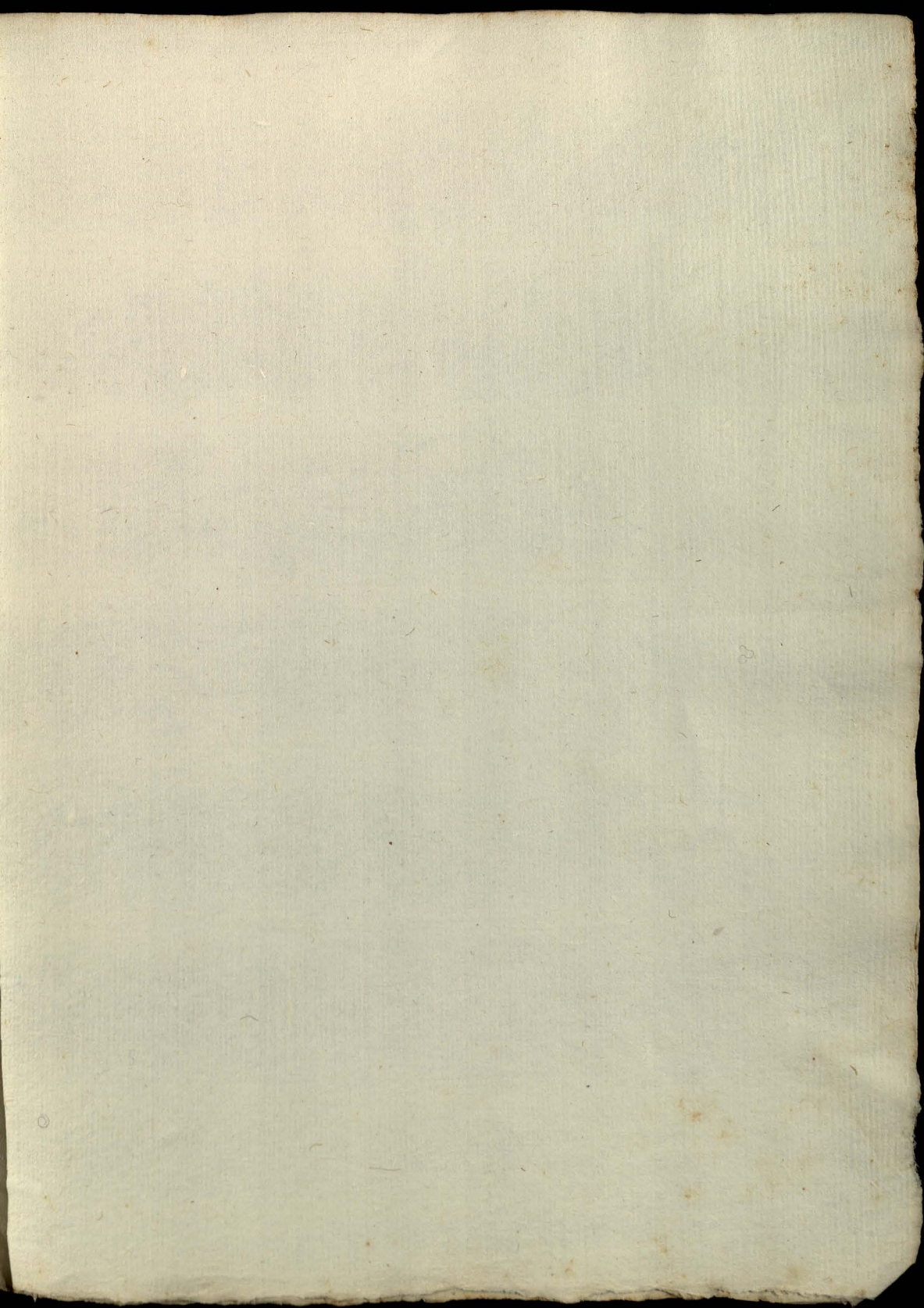

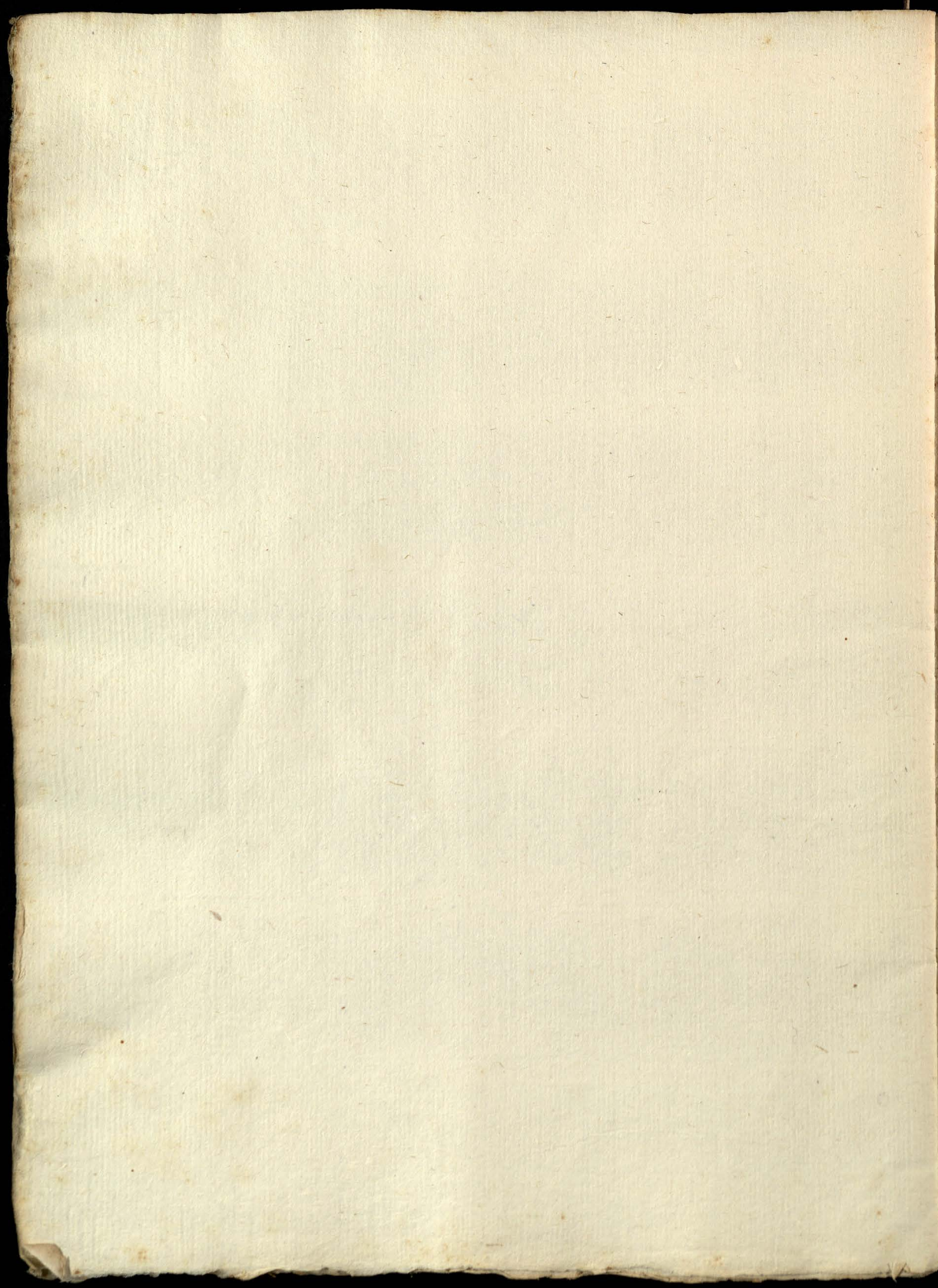

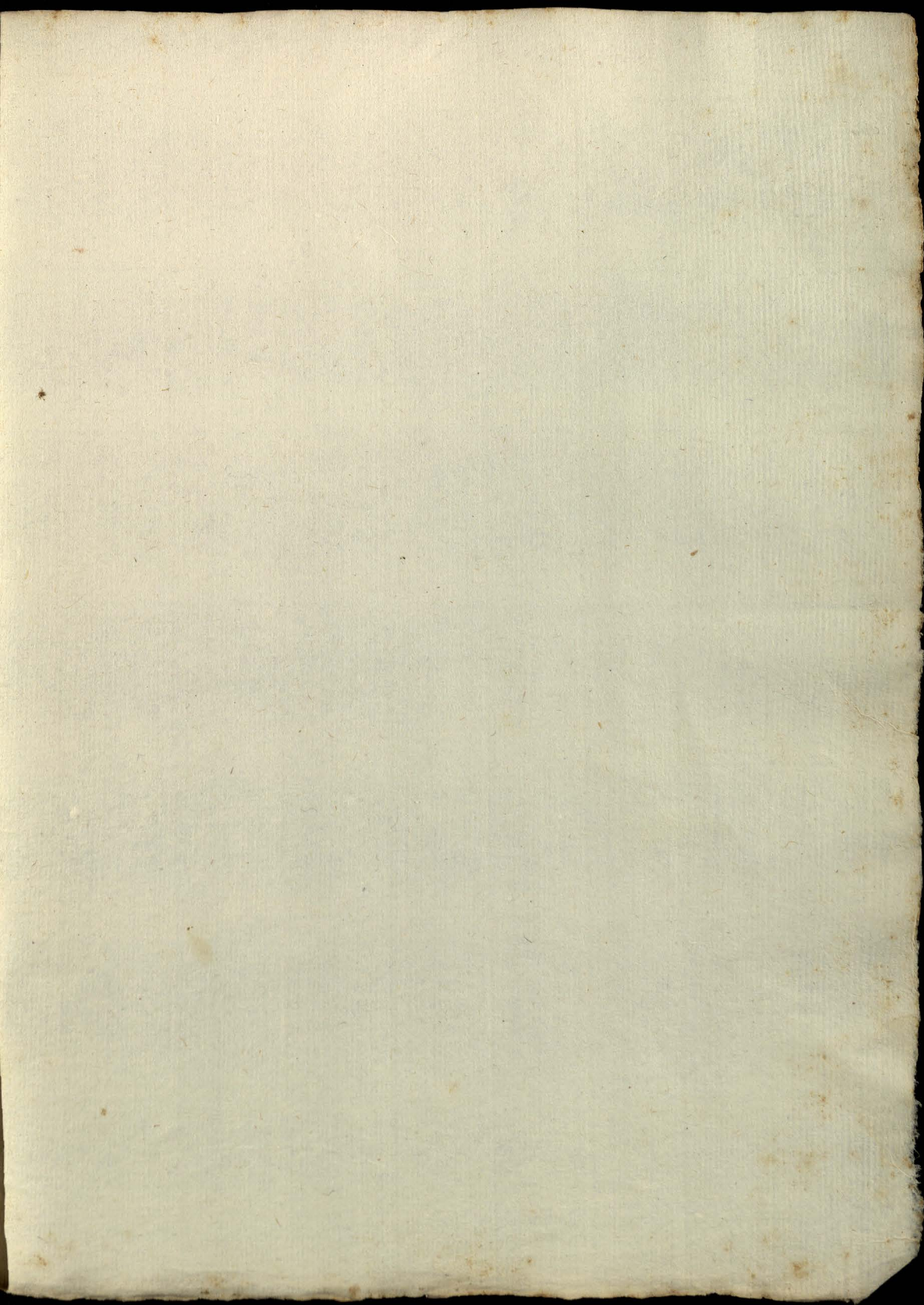

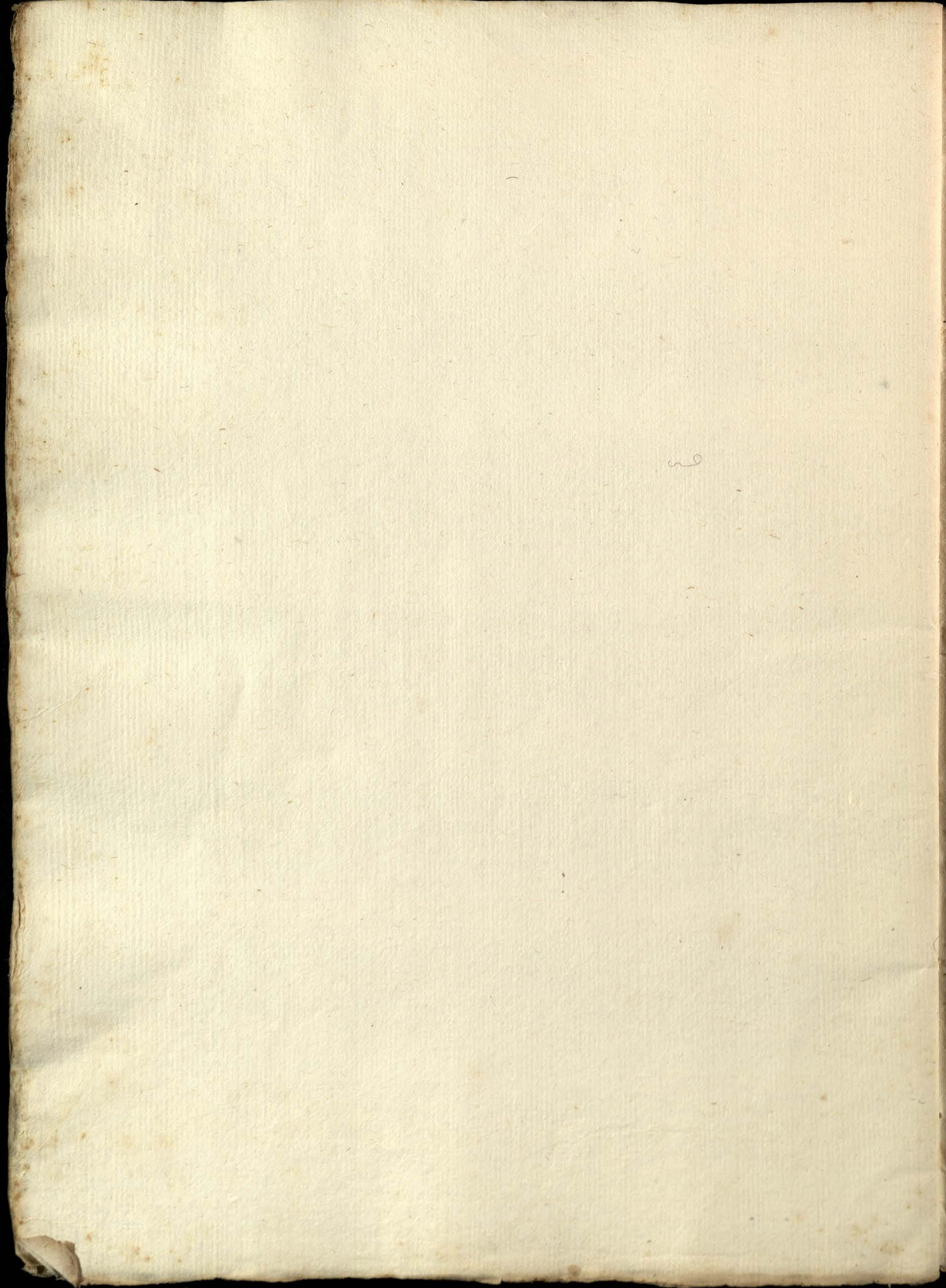

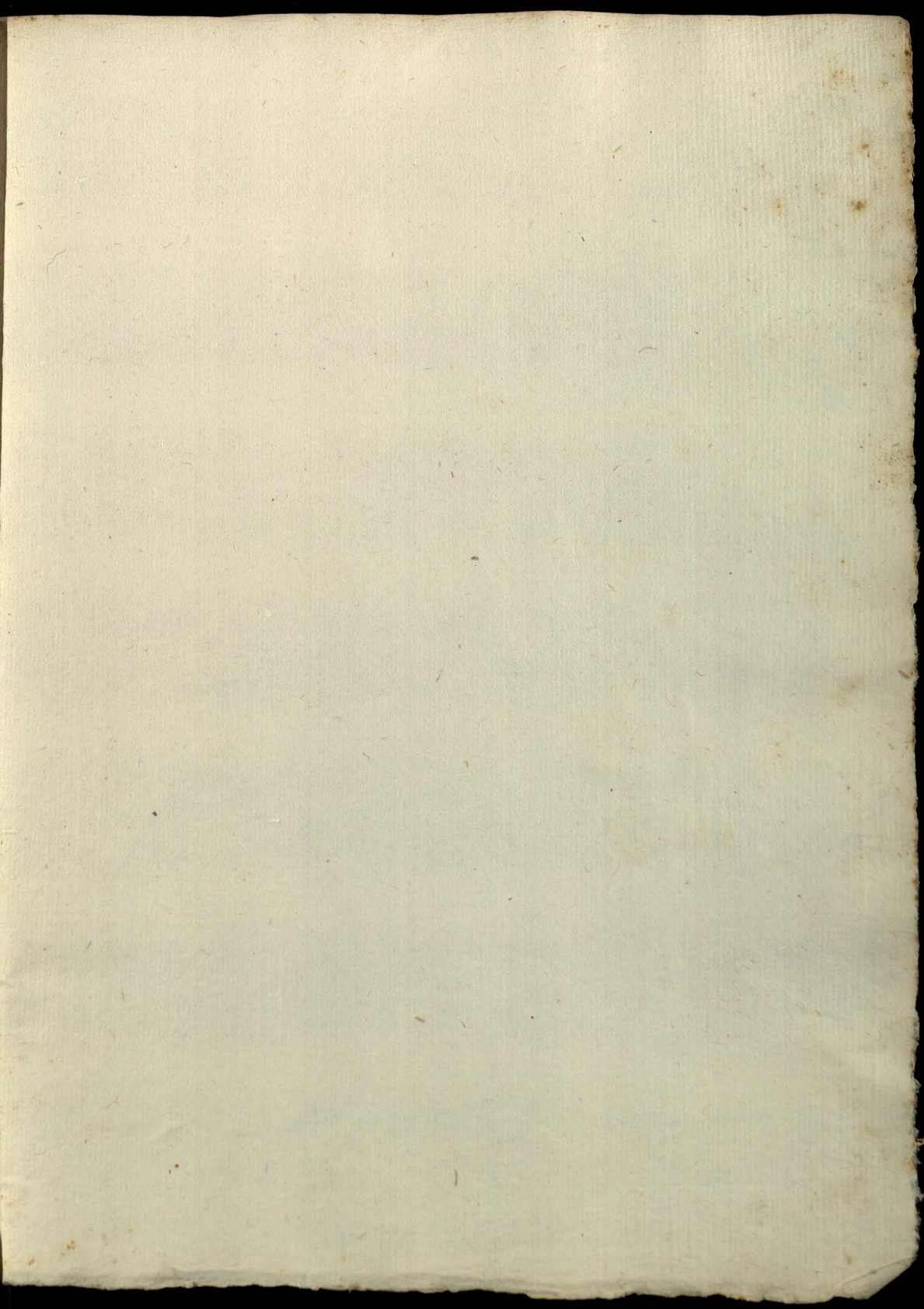

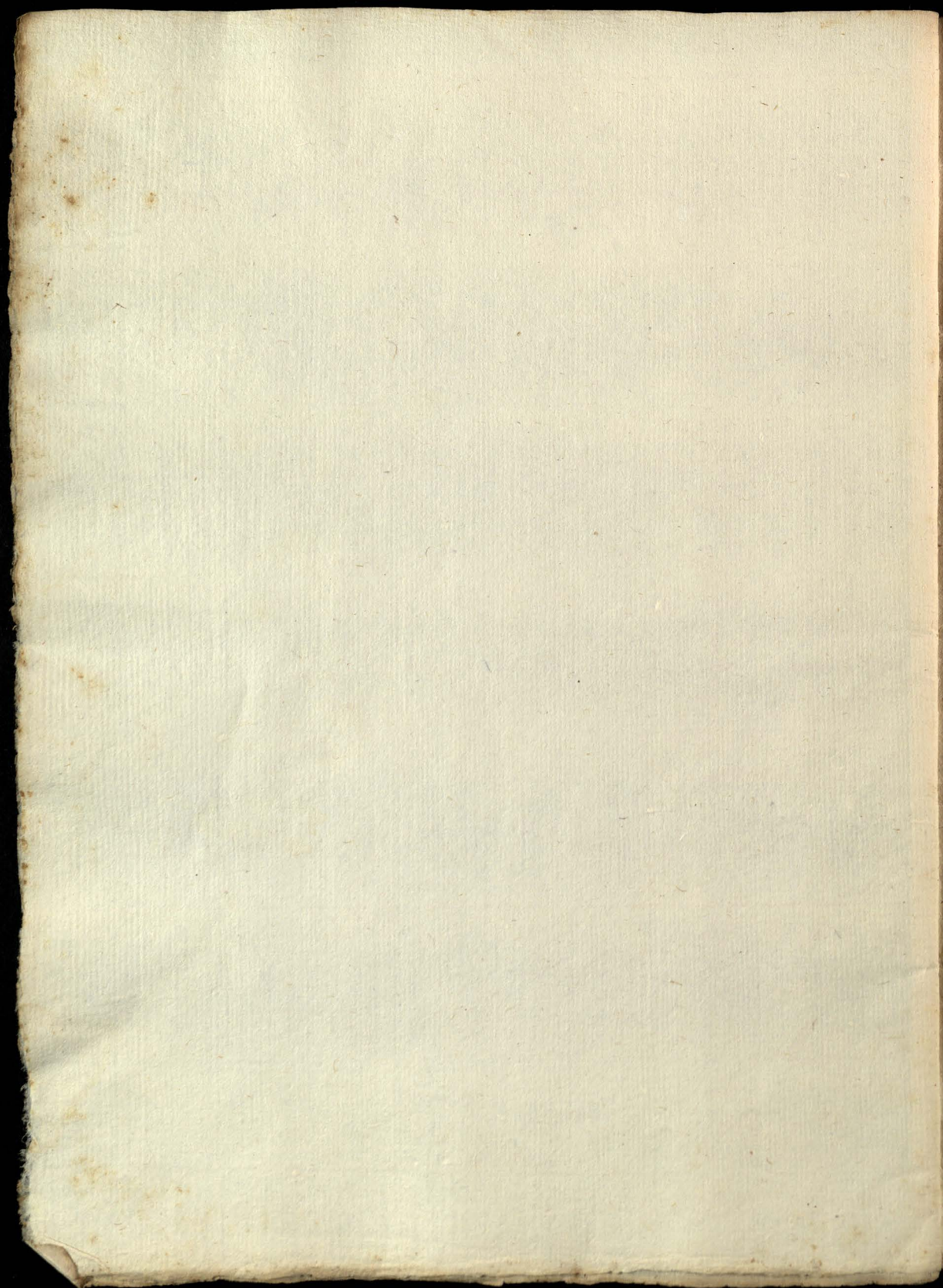

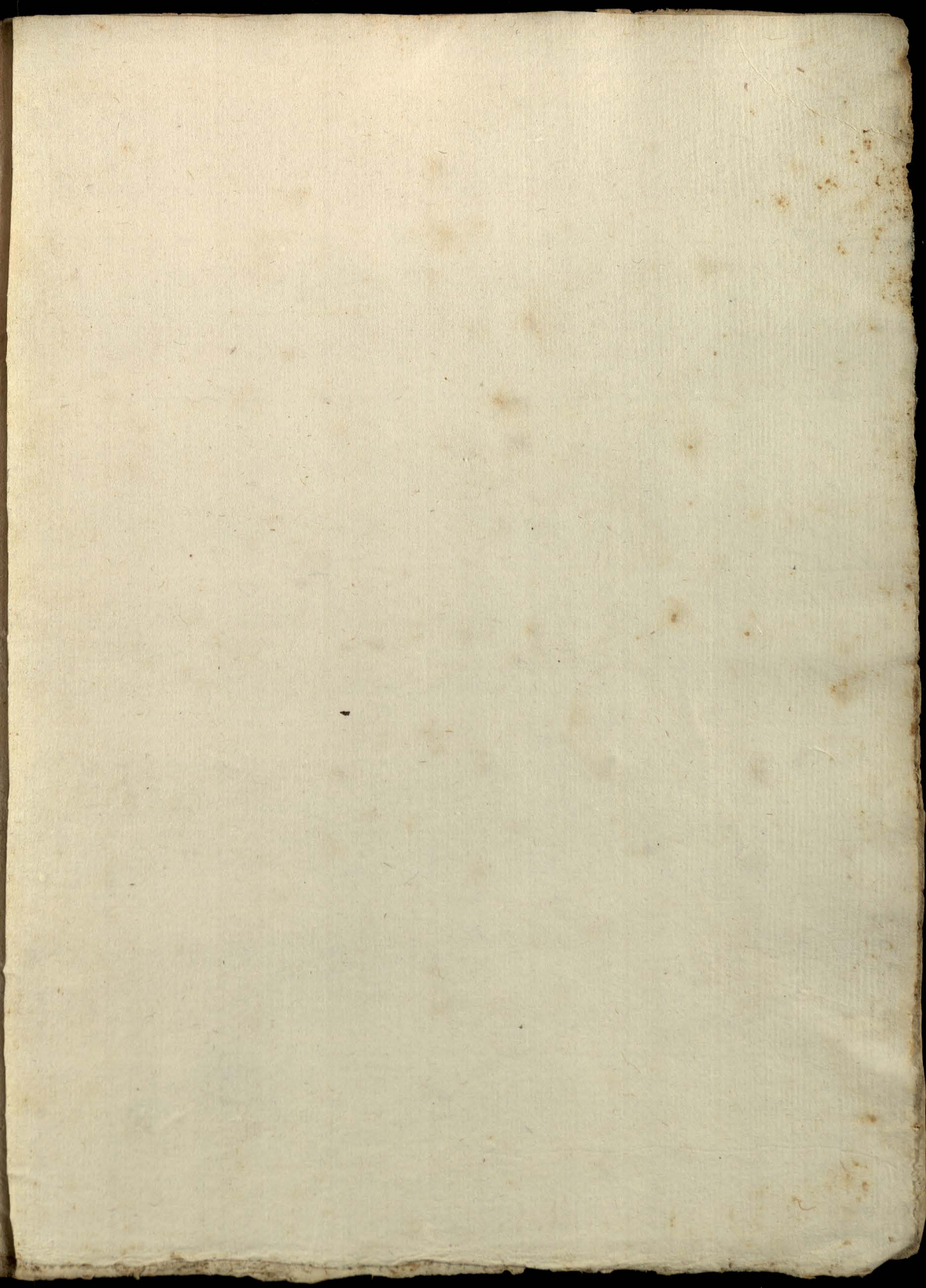

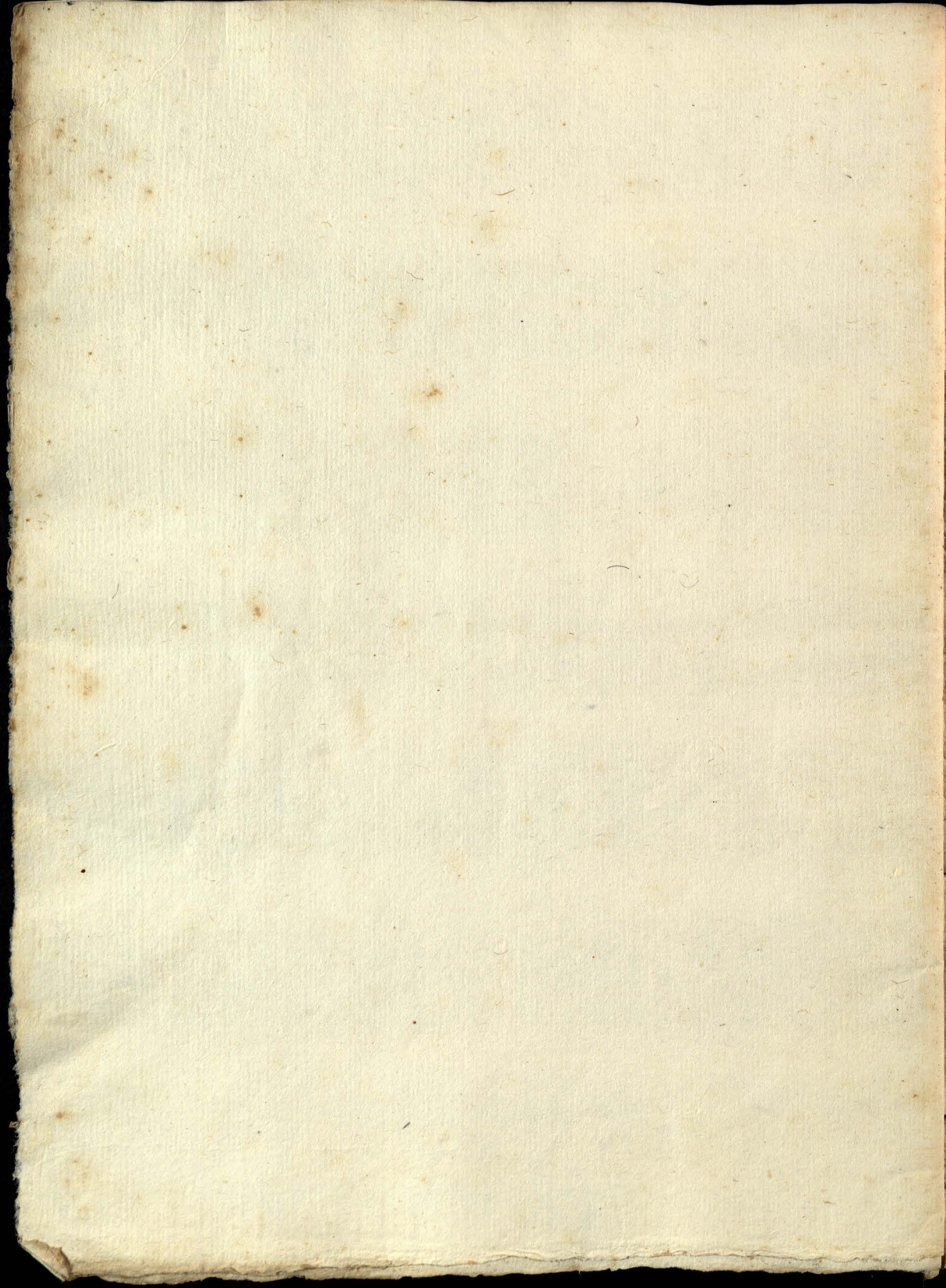

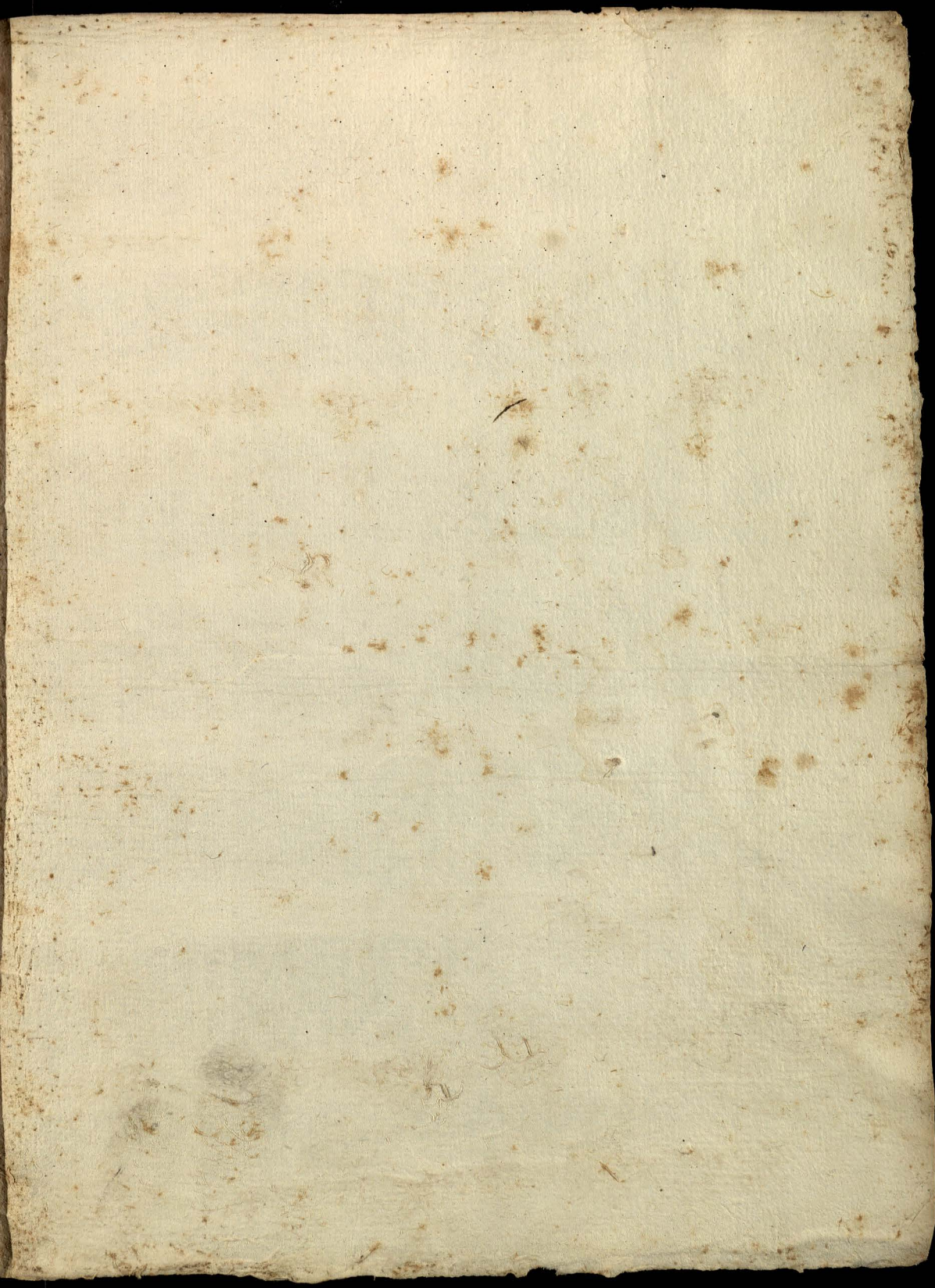

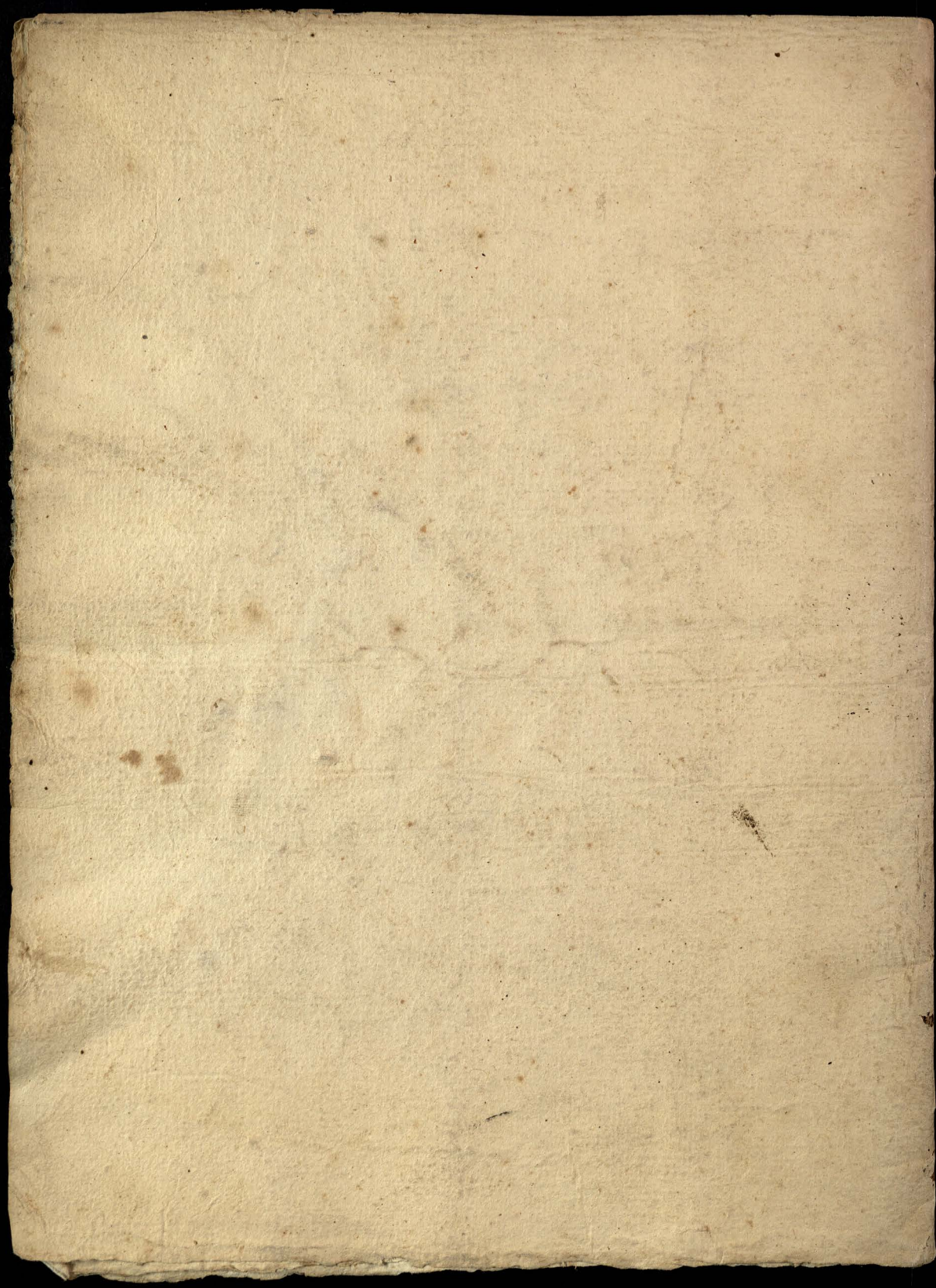

Jornada de Seucata absas.

Circumstancias

En aquest mateix llibre en lo any mil Sis Centz trenta
set se discorra lo Succes que tingue la Jornada que Intenta
España sobre lo Castell de Seucata y en aquest lloch sol se
tractara en continuar los danys que segueixen de la falta
de experientia y obrar sens premeditar que lo assumpto se a
pres.

En España se temia poca experientia de Guerra ni dels
ordinos ni estratagor y danys que causa en un pays pus la que moque son
confinant lo Rey de França per fuenta Abia el any seguent de
mil Sis Centz trenta vuyt no fou molt viua que preu alia lo
sit per ser socorreguda y ment per la part de Rossello que la
del any mil Sinch Centz noranta vuyt que entra Alfonso Corco
no fou sino un Camp Volant que com no li reisque la entegre-
sa que Intentaua de xendir a Elna sen torna que la Com-
panyia que enuiava Terona a Rossello, sabe la la noua
al bolo, que se era retirat lo frances y no obstant arribà
a Perpinya essent Capita lo Senor Joan Bas acompanyat de
sinch nebotz que anauan a la primera filera que foren
franceses Barfarrer luy de Alemany, Pere Caconomina
Joan Rafael de Belloch y Miquel ferrer. Ni el Citi que portà
el Rey luy en Salvas en temps del Rey don Fernando de
Arago el any mil Sinch Centz y tres, Niquant el Delfi de
França fill del Rey de Francisco sitia a Perpinya el any
mil Sinch Centz quaranta dos y ab una encarnisada lo que
ren de la Pacea alguns Cauallers y enclauaren la artilleria
ab que sen hague de tornar. Ni del temps de Don Juan segon de

Arago any mil quatre Centz Sexanta dos. Mentz se tenia noti-
 tia del any mil tres Centz noranta quant entra Bernat de Arme-
 nach ab gran numero de Bretons rompent per lo Emparda; se-
 guint lo poch apres lo Compte de Armanach son germà ab
 diuuyt mil Caualls y sabent quel Rey Don Juan que trobava
 en Terona lo volia acometre ab sos naturals si retira. Molt me-
 nts la de l'any mil dos Centz Vuytanta sis a diuuyt de mar
 quant Vingue en Terona ab Catore mil Caualls y Setanta
 mil Infants lo Rey Philip de Franca y sen torna son Exercit
 de Trossat per lo Mirele obra nostre Patro Sant Narcis ab las
 morchias. Y si de ninguna de cixas guerras se tenia conitio
 dels danys que ocasiona bes pot Judicar que laque Intenta Es-
 panya de Voler entrar en franca ab armada lo any mil sis Centz
 trenta set fou falta de Experiencia y sobrat avroament de obra
 sens premeditar ni Considerar per los efectes que sen son seguit
 que de aquiixa tornada se originaren totas las tribulations
 estragos, turbolencias y danys en Cathalunya que per auant se
 referiran y la perdida de Rossello y Portuga

Lo motiu que tingue per posar la guerra en franca
 fou diuertir las forcas de frances que tenian en Italia a honr
 Inquietaua ab armas y pensant Espanya a pagar lo foc de
 alli lo posa dintre son País pués me que al frances apertar
 las armas per las fronteras de Espanya com fou lo any mil sis
 Centz trenta Vuyt per Fuenterabia y a Salas lo de mil sis
 Centz trenta nou cara que no hauria fet desde temps del Empa-
 rador Carlos quint y ha causat tanta ruina y efectes perar la
 guerra dintre la mateixa Espanya que per moltes que ne ha-
 uia tingudas en Italia, flandes y en altres parts may hauria
 per dut ni desmembrat cora de la Monarquia sino com

moque en cixa Tornada de Seucata ab tant flacas forcas que
 digue Anglances com Veu las trinxevas tant dilatadas ab
 lo Exercit que Espana q haviã feta una gran olla pera tant
 poca Carn, Y lo mateix die quel Duc de Luy las rompe
 anant Reconeixentlas lo Comte Cevallo Mestre de Camp
 General, li digue don Galceran de Cartella Capita de Lerona
 pues Senor com se ha de defensar eixas trinxevas ab tant
 poca gent ab que li respongue fassan lo que pogan

La Causa de las alterations

Y mouiments de Cathalunya

Despres de Recuperat Espana el Castell de Salas res-
 taren en Cathaluna dos Seruiz de militia que sou de
 Conde Duque Governar per Joan de Arre y altre de Napoli-
 tans governar per don Leonardo de medas: aqui tambe hi con-
 correueren las dos faltas en los Soldats de arrogarse ab los
 allotjaments y Contributions casi a discrecio no Considerant
 la obligatio sola que tenia Cathaluna sols en dar lit, sal,
 y Vinagre y en los paysants falta de Experiencia com no ha-
 uian Gut gent de militia ni lo tracte feyen en los llochs que
 se allotjauen y axi de una cosa y altre Vinqueren las alte-
 rations que en lo any mil lli Centz quaranta se referiran

Y si de la Guerra se originan casi totz los danys
 y plagas com es fam, Pestes y motins, destructions de
 Casas y pobles Conuenientia y Militat sera Tercar
 los medis per excusar totz Eixos Inconueni-
 ents.

Sobre el Quint Assumpto se donan aduer-
timents pera preuenir los danys hapatit
Chatalunya en la Guerra y en particu-
lar Gerona y son Bisbat

La resta ben prouat los danys que se han seguit dela falta de expe-
rientia y de ohar sens premeditar y per consequent també en-
porar la guerra en propri Pays y axi se han de donar los aduer-
timents pera la Conseruacio de Gerona y son Bisbat com a mes
Immediat al frances de qui ha rebut y espera rebir Sindz procura
lo Nemy notable danys de Venijze adejgoblar.

Vaja tot de proua. Ay Vna politica que priua el dar
Concell a negocis particulars sino quant se demana. Si empero
en los Comuns, ayn que no se preguntat quant se iudica con-
uenientia y Vtilitat per albe publich y de noserho se cometria
molt gran Culpa deuant Deu y contra son Aley perque ab Deu
negam al Iudici y enteniment que entals Subjectes haporat,
y contra son Aley cometian lha esperie de Infidelitat pues ell
ni los que gouernan la Monarchia nou Veuen tot niu saben
tot ni Van per tot y axi han de encaminar los negocis ques
Van occorint y en particular lo qui mes Alegra ara ques lo dela
guerra segons las Intelligencias y Informations los donan
y tenan de Vns y altres. Sent eixa maxima tant Certa y
Verdadera obligatio noz toca als habitants de Gerona y per
lo poble son Magistrat com atant Interesats y Immediats
al parill dela guerra dar las Intelligencias y aduertiments
que aparegan per de conuenientia per la Conseruacio de la
Monarchia y los pobles pucs dells se forman las Prouinrias

q Negnes y mirar per cada hu dells es lo Benefici de totz sos
comuns pucs son membres de Vn matix cor. Jaxi ni son
Rey ni sos ministres han de sentir mal que el Magistral de
Terona done aduertimentz pera sa Conseruacio sino tenir
ala Ciutat per molt lleal y fel com ho te molt granseat de
llars temps hui va Continuant

Lo primer medi es Suplicar a nostre Senor moga
sot animos als Reys pera que fessan pau, treua, o suspensio
de Armas y quant no se alcanse asso alomenos que no Intente
Espanya encornar entrar en Rosello que no fet ab Vn poder
tant gran de Mar y terra que bastas per guanyar Coplliure
y Litar a Perpina que altrament Intentar ab las altres forta-
leras, com es lo Portús, Banys, Vilafranca, opul y Salas no
seria Consequir ningun fi de quietut y sosiego per nostre
pahis sino ensendre Vn foch que nos veuria apegat fins
cuier destruit lo Emporda quesí España prenia Vn any Vna
dintas placas franca la Cobria Vn altre any com ses Vist de
Portus, y sent axi may tindriasi la guerra ab que haunia de
mentenirse en estes pahissos Cop de Cauallena que sino espa-
gada poch menos dany y estragos reb la terra de Amichs com
dels Enemichs com se experimenta el any mil Sis Centz Setanta
Sinch en la Selua y pla de Terona que los Soldats perenian
las plantas que temian los paisans y ortalans y tota la sua-
da y farratge y la se atreuian als blats

Y es sertissim que si la guerra se hagu de pros-
sequir com se era Comenzada Sens dupte se vindria a
despoblar axi la Ciutat de Terona com sos llochs de L

Bisbat. Y quant lo que Deu no Vulla Volgues tornar Espana
per Rossello la Guerra ofensiva deu la Ciutat representar ala
Magesat Real y sos ministres, las Cortas Seguent

Primerament ques Conidere lo primer dany que
ha Causat lo Comensarla per leucata y posar lo foc d'ins Son-
pahis com esta dit. lo Segon que no tenint foras de Mar y
terra y Copia de moneda per esser ben pagats los Soldats per
poder Consequir de recuperar Perpina mes Conuenientia sera
defensarse del enemich, que Volerlo ofendre per estas parts. lo
tercer ques Conidere que la major part dels habitants de Ge-
rona axi Ecclesiastichs com Militars tenen las vendas de
Delmes y heretats en lo Emporda y si aqueix pays estaua
posat en hauer de tenir gent de militia, ara for als Ethius
del Enemich y als Luerns alotzaments dels amichs ab poch
temps se deixarian de Cultiuarse las terras, no trobant ma-
souers ab que Vindrian Ecclesiastichs y militars a tota miseria
no gozant de las asiendas. Y axi mateix seria dels matixos
propietaris que l'us y altres Soldats los ho deuantarian.

Lo quart que fora ben ser que si Espana no moua la
guerra al frances per esta part com ell la te totas las fortalezas
de Rossello y estiga tancat no la Intentara per lo Emporda
Sino per flandes

Lo quint que Espana no Consequira ningun
bon fi encara que prengues ninguna delas plaças que y ha en
Rossello com no sie Copliure o Perpina perque no podria sus-
tentar la armada en aqueix pays contra lo frances al Empur-
da que com no tenim fortalezas quel detingans en senyoreix

de tota la terra fins a Terona com ses Vist en lo any mil sis-
Cents Setanta Sinch y per la part de Serdaniya fins a Puigserda
de tal manera que lo frances pot Campayar Vuyt o deu llaugas
de terra de nostre pays per no hauerhi puesto quel detinga
y nosaltres molt poca en Rossello axi per no ser lo pays tan
gran comper las fortalezas que té

Mes rahons si ponderan en raho de mouer guerra
España per estas parts sino for com dit es ab grandissim
 poder per recobrar Perpina

Altre aduertiment se pot donar que los sol-
dats ara sie, que se alsen per ofensia, defensa del País, ho per
guarnir las fortalezas axi lo que paga lo Rey com las Uni-
uersitats, que en dits diners, que entrassen y los deposassen
ala Taula de Terona tenint Cada tertio son pagador a,
efecte que per mesos pagassen lo souacada Soldat y que en-
tras ena ma y no als Merces de Camps ni Capitans y
de eixa manera sena la militia Valerosa que noy ha medi-
mer eficas per fer animos Un Soldat que ser ben pagat
y deya molt be com ho tenia experimentat Escandarbeck
Princep de Albania: com gent ben pagada Victoria con-
tada y de eixa manera recuperara las terras que li
hauia presas lo Turch

Lo que practica ara es molt danyos que com
se tem que lo Enemich ho fa entrada en lo Emporda alsen
somatent per tots los llochs sent gaxarlos y no aprofita que
no estan fixos sino que sen tornan y axi es conuenient

quey haja gent destinada lerta y ben pagada a modo de Ba-
tallo y de eixa manera Serian aptes y ben disciplinats per las
occasions. Se ofervirian y de eixa manera estarian mes subjec-
tes als Cabos pera castigarlos, com fesan desafueros ab los pay-
sans, lo que ara ho dissimulan com Neuhien no tenan sino a
pa de monitio los tertios que han acompanye del Rey. Sibe la
Magesstat ho deu pagar, pero com lo diner passa per tantas
mans com arriba alas dels Soldats es tant y poch quels obliga
anar acaptant com ses Vist moltes Vegadas en lo any mil
sis Cents Setanta Sineh en esta Ciutat

Tambe seria bona politica que las terras dela
frontera com es lo Bisbat de Terona y en particular lo Em-
porda no tinguesen en los Juerns allotjaments ni Contribu-
tions perque tinguesen en los Estius mes Comoditat per
suportar eixos creballs que en los Estius los amanaflan
de Enemichs y amichs com se veu y ses Vist estos anys de
mil sis Cents Setanta quatre y de mil sis Cents Setanta
Sineh

Continuant ab los aduertiments han de
tenir las Republicas per remey delas plagas poden patir se dirá
que despres dela Guerra del Venir la pesta y axi es lo quint
aduertiment

Sobre lo Contagio Pesta

En lo Contagio o pesta o mal contagio que es declara del
tot en Terona tambe hi concorre que eixa falta de experi entia
en lo any mil sis Cents Sinquanta pues podent remediarse

al principi per no Concixerho se ana ensenent com per auant
en lo any mil sis Cents sinquanta se dira y axi en estos asump-
tos sols se tractara delas preuentions se han de obseruar segons
la experientia ha ensenyat perque no se apoderen los danys
que se han patits y estan subiectes los pobles

En Comensant malalties apagadissas no se
ha de posar en disputa si es Contagi sino tenir los malalts
tancats ensas Casas donantlos lo sustentito per Vna finestra
y dar facultat qui sen voldra anar que sen vaye en altre
Noch demanant purga quant for la declarat Ser Contagi

Per Curar la Vertula

ho Inflammatio

Prendrer Sabo moll ho blanch ferlo bullir ab Vn ansat fins
que vinga apres com Vnquent y posarlo dintre mitja auallana
y desobre la Vertula ben ligat ab Vna bena perque no se escam-
pas que Cremaria sapell y ab sis horas fa lo efecte fent forat
y apretant dit forat peraque Isque lo podre tota Despres de
tret el medicament pera Curar la Llaga pendran trementina
fina y blanch de ou y ab caler ho yagats se lleua al foc
despres se remedia ab Vnquent de Beralicorn

Materials que entran en los perfums pera purificar las Casas y Nobas

En Gerona se experimenta que en la roba y casas que feren
estos perfums restaren simpias y purificadas en lo any mil
sis Cents sinquanta
Segons la Cantitat dels focs se posan los materials Per

Cent Sinquanta ques feren en lo Conuent de Sant Francesch
 entraren, Primo Vitriol tres lliures, Salnitre tres lliures, Alajina
 de pi tres lliuras, mirra tres lliures, alum de Nocha Vna lliura
 Arsenit Blanch Vuyt onzas, Arsenit Noig Vuyt onzas, Suglimat
 sis onzas, Sofre tres lliures, pega grega Vna lliura, pega negra
 dos lliures, Vna erba anomenada Sabina quatre punys,
 banya de cabro ras mitja lliura tres punys de gra de gine-
 bra, oliuas de flor quatre lliures, Picat tot asso grossament
 y juntarlos pendra herba de prat Vn sexet potarlo en lo apaien-
 to Inficionat roxxar la dita herba ab Vinagre fort ho ayguar.
 dent quant no sen trobas ab aygua fresca y potar Vn puny de dita
 de materials Sobre dita herba y darli foc per las quatre parts
 ab Vna atxeta y tancar de las portas y finestras y exir-
 sen al punt segons la quantitat de Sagoriento se fa hu, o mes
 fochs per Cada foch Comptana la Ciutat Vn Real de Riyo
 Per la Nocha se feu Vn forn en Vn Camp prop lo hospita
 Vell y posantla Sobre Vns assientos de pedra enseman al
 foch almito

Sobre la Fam y son Almey

La tersera plaga que pateixen los pobles que es la fam y
 falta de blat, se experimenta lo any mil sis Cents trenta hu
 que entota Cathalunya Vingue haueuhi gran penuria de
 blat hiu prengue lo expedient seguent fins que Vingue blat
 furester, que se enuiaren al Bestio y Sicilia Barcas y antes
 de arribar que fou al Abril, Sabent al Virrey que era lo Duch
 de Cardona, los excessius preus que demanauan los que tenian
 blat Sobrat mana ab vidads que tot lo denuntiasen al Cap

Delas Vegaries y pora preu de trenta Sínch reals la quarta
 Gerona feu una diligencia, que li veisique y com se
 sabia ab las denuntiations, qui tenia blat, uique lo Jurat en
 Cap que era Peronym de Real per la part dela Selua ab lo Veguer
 y anant en las Casas hont se sabia ni hauria prenia de Jurament
 lo Veguer al amo del blat que tenia y deixant li lo que hauria
 manaster per la familia fins tot lo mes de Juliol lo demes
 se li deya restas per la Ciutat la mateixa diligencia se feu
 per la part del Emporda Joan Pau Trepina Jurat terç ab
 lo Sotveguer aportant los Jurats la Insignia ab lo Veguer
 Vestit ab sa gramalla ab un Crom cada hu

Y ab aqueix blat que entra de la Vegaria deixant
 ne tambe per los mateixos llochs lo que haurian menes-
 ter. Las la Ciutat dit Blat se feu llista delas per-
 sonas hi hauria Casas que non tenian ne donauan
 Unquarta de quatre en quatre personas Cada Setmana que
 Venia a una lliura de pa per die esta limitatio haque de
 durar fins amito maig quen arriba de furaster

Sobre apassiguar Tumults o mutins del Poble

La quarta plaga a que estan Subiectes los pobles es de gent mal
 Intencionada y reuoltosa que auengades Causan aluorots ho
 motins. Los ques Seguiren en Cathalunya lo any mil sis Cent
 quaranta com auant se dirà que asi nos refereixan foren
 molt gran part delas Inquietuts se han Seguit per auant y
 tambe podem dir que per falta de experientia nos remediaren
 de principi Sino quant hegueren Causat grandissims

danys com se Deura. Los remeys que poden dar per que no preni-
gan foras Son

Quant los tumultos de *los Pobles* contra los qui go-
uernan se occasionan per falta de alguna prouisió no els pos-
tribuir a malicia per que al Venire no sofre dilació y axi
los demes auctoritat los han de aconsolar dientlos que sen tor-
nen en sas Casas que la abtota diligencia se ha procurant lo
Remey per eixos medis se remedia per un prudent Senador lo gran
moti de Sena quant lo poble alterat Volia posar foch ala Casa
del Senat y matar los Senadors per al descuyt hauian tingut
en falta de oli

Y si los motins prosceixan de alguns pochs y Vils
y per Causas Leuas atitol de mal Pouern y auagadas ab danya-
das Intentions de Robar y Saquejar Casas antes no Cobren foras
ni se Junte mes numero los ben Intencionats y de Reputatio
deuhen Anirre ab la Justitia fent la poderosa y fort donant
sobre los tals Intencionats y amotinats prenentlos y Cas-
tigantlos

Tambe es bon Remey y lo millor quant la gent segeja
armas de foch que la Justitia fassa Un prego que ningú se
atreueca aportarlas pena que prent ell ab Un martell fessen
troços del pany de la arma. Lo millor seria per remediar que
ningu ne aportas que no tenint armas de foch no podrián de-
gutar cosa los mal Intencionats que Vna o dos personas de
Consideratio y Relosas de *los Republics* prenguesen las armas
y sobre Conuert ab la Justitia se las deixassen pendre y deuant
de ells las rompesen que passant la gavarra que las han
romquidas las armas atals personas ningun altre seatreuire

potassen. Altre medi manar que tots Vayen a corpena de lle-
uarlos la Capa Venentla y dar lo diner al hospital

Tambe tancar los portals dela Ciutat porant
o uardas de Confiansa elegidas per los Jurats aqui tocha la
custodia del poble pera Impedir no entren foresters ab armas
de foc. Tot se Consequira al agent principal de Vnicio ab la
Justicia de principi

Y si los Tumultos son de gent depart y Conditio
lo Superior los ha de honrrar a Castigar Juntament pera
premiarlos dirlos perque no se apoderen los mal Intensionats
y amotinats de tal Iglesia, Castell, portal, o Casa Vayan guar-
darlo y darlos per Companys gent de Valor y bona Intencio
pera que no se atrauecan en alguna nouedat que sien mes
en numero que los suscitatos. El Castic sena ordenarlos ab
penas pecuniarias no mogan de Aquesto fins tenir altre orde
que es lo marci que tenir los presos o arrestats

Concloent lo quint assumpto ho tractat
sediga que si exor aduertiments haguessen tinguts los pobles
no se foren apoderats los danys que han patit dela guerra
pesta y motins perque dells Vingueren tots los Infortunis que
se aniran mencionant

Sobre el Sise Assumpto se discorran ad-
uertencias pera que nostra Ciutat de Gerona
sepuga Conseruar en temps de Guerra y que
no Vinga ament de habitants
En primer lloch se tractara dels aserts o desaserts per allas
o disminuir Vna Republica: qui lloga aquelles tant famosas

Republicas que antigament se alsaren de flachs principis y foren tant poderosas com Roma, Carthago, Athenas y altres aparexia que hauran de ser perdurables. Digas que tot lo temps que las governaren ab iustitia, equitat y sens ambitio conseruaren la grandesa; pero en atrauerar eixa mala semilla y conuenientia propria en lo de son Pouern donaren al trauer

Be sera fundar aquest assumpto sobre lo que deya lo Emperador Alexandro Seuer, que merexian tanta gloria los que en temps de guerra governauan be la republica com los que en la guerra alcansan la victoria. Sent axi molt gran obligacio Cap tant per al Seruey de Deu y Benefici publich que los que desprta governam com los qui per auant entraran en lo gouern de Lerona se esmeren ara Conseruacio de ser Vinguda tan amenos no es estat Causa ni Conuenientia particular ni menos ambicio com delas Republicas antigas sino accidents dela guerra que enclou totz los danys que pus lo passat no pot deixar de ser estat preuingas arager lo esdeuenidor segons la experientia no te ensenyat pus que abella se obra sempre en mayors aserts

Y si de la guerra per haucr sempre la ciutat acudit en leuas y castos que ha aportat, al que los Ministres de la Magestat li ordenaua com per auant se viuera haltingut estar tan exausta que li seria imposible poder continuar ab semblants gastos pus no trobana qui li deixas a sensa ni menos se li pot Carregar mes drets ni Intentar fer tallis so pena que molts com son los qui viuen de sos treballs ques la major part del Poble transferiran sos domicilis en altres parts menos Carregats pus sos Camps y Rinys com se sol

dir son los Bravos y los Jovens que poren per aprendents en saber
lo ofici en lloch de restar en Perona y Casar en ella sen
anirian com se veu ia que en algun temps ni haviá molts
per las Botigas y ara son pochi

Y axi tot lo punt de aquest remey consisteix en que
noy haya Guerra per estas fronteras y pera ben ser si Espana
no la Comensa que no la moura franca y encas Espanya la
Intenta ofensiva sino for com dir es ab Vn poder tant gran
que bastas a pendre Coplliure y Sitiar Terpina y no sent axi
que la Ciutat replicas en no dar gent y lo mateix los Pobles
per que tornarian ensendre lo foch

Y la raho mes forta y axi lo Rey y ses ministres
los ha de pareixer Suficient es dir que Perona sent com esta
al peu dela obra esser danyos axi ala Corona de Espana
Voler tornar la guerra per estas parts y que la dita Ciutat
Vol obrar com te acostumat en Seruey de la Monarcia
Vn any altre y altre y no es raho Seli atenuen las forcas de
manera que Ninga esser com Vna taronja sense Suchi que
sens dupte vindria a tota perditio si los de son gouern no Con-
tradeyan als ministres que Volguesen tornar mourer la
guerra per estas parts pus lo frances nos porta auantatoc
axi en tenir mes fortalezas a Nosello que no altre al Em-
parda y ells com estan tots Junts y Voluntans anar a la
Guerra hauran fet Vn Exercit ab dies que Espana com te
las forcas diuididas haura menester molts mesos per Jun-
tarlo y Valere de nacions fora regne

Es Reprouada raho la que alguns diuen

que lo que ordenen los Superiors se ha de obedir sens Contra-
 dirhi aso se ha de entendre quant noy Corra algun perill
 de dany notable que encas se ha se deu replicar y ferlos en-
 tendre quant danyos es perque los tals son forasters y se
 depnt hi son com es Virreys ho Generals prest se transpor-
 tan en altres llochs y no senten los Inconuenients que ves-
 tan per los habitants

Concloent que dela Guerra passada en estas
 fronteras per Espanya lo any mil Sis Cents trenta set a seu-
 cata com esta dit, sen haya seguit tants notables danyos
 de ninguna manera no permite Lerona si torne posar ofen-
 siua no mouente lo frances

Donaras si en aquest assumpto de Conser-
 uarse Lerona que lo millor medi sera que la taula de
 depositis que te se Conserue en la reputatio y credit y aso
 sera excusante tots los gastos que no sien molt forrosos
 perque puga la Ciutat acudir a los acreadors axi dels Cen-
 sals com anuals quey tenan deposit, perque si noy haques
 aixos extraordinaris de tantas lleuas ques feren lo any
 mil Sis Cents setanta quatre sens ningun efecte An-
 dia la Ciutat la que tant prest no puga quitarse alomenor
 no se anima de nou Empanyant sino ques Conseruara

Aduertescas sobre lo que ha disminuit de
 poble y en particular de noblesa per ab los Coderns de
 aduertiments que fui Imprimir en lo any mil Sis Cents
 Sexanta nou trobantme furat en Cap dics que de mon
 temps se hauian acabadas Cases y linages de militars

que ja noy hauria noms de aquells en numero de Vint y qua-
tre y de Ciutadans honrrats Vint y sis que axi Vns y altres los
hauria lo dit Jeronym de Real Conquist y tractats

Sobre el Sete assumpto se daran alguns
auisos per hont poria tornarse augmentar Gerona
de habitans quant Deu done alguna quietut
de Paus pus los Comuns no se acaban y lo que
es estat pot tornar

Digas que lo major dany que pot Veniren Vn Poble es que
si derriben las Casas ques lo mateix que lleuarli los habi-
tants per los Jovens que no han Vista Gerona quant chauce
en son estat antes dela guerra no Sentiran la mengua com
los Vells ques llestiman de Veure portats y derribats fora de
las murallas per la part de Tremuntana des del portal de
nossa Senora fins lo den Barascho Vn Carrer hont hi hauria
de tota manera de manerals de ofici y despres altres Cases
fins a nostra Senora del Pilar. Tambe altre Carrer dela part
de mitg die del portal del Carme fins ala Iglesia y Conuent
que tot ell era molt ben trasat: aximateix lo monestir de
Sancta Clara y sobre tot lo hospital dels malalts y tambe
dela misericordia, que ames de ser edificis ermosos los Camins
per anarhi. Seruian de recreo y passeig que Casas se han deni-
badas en lo Mercadal ques troba en los llibres del Nector, quey
hauria quatre mil animas de Comunió. En algun temps si
trobauen tres Cents Parayres ho Cardadors de Lana quant
chaua la Parayraria en son punt y axi Conclohent aquell

primer punt ha Vingut esta Ciutat tant amens per occasio dela guerra que es lo mateix que vn foc abrasador Prosequint en Assumpto de Venirre augmentar se podan donar estos medis ho auiso quant se Ver aliuada dels Infortunis Corrents y juntament dels gastos que pateix

Aduertescas que aquest llibre com ha de estar fixo y permanent en lo arxiu dela Ciutat quant hi haya lloch de poderse posar en obra y en efecte estos auisos se van de Conuenientia resten assentats

Sobre de aso digas que com los danys com dit es sie lo derribar Cases de Vn poble lo benefici es fabricar ne de nouas y si se reparas en ferne fora las murallas bastant lloch hi ha dedintre tornar las que y hauias en lo mercadal y en altres parts de Carrers y axi lo primer medi sie que la Comu dela Ciutat ne anas fabricant cada any las que podria de manera for que encada Vna hi pogues estar dos familias

Aduertescas que Ferona te grans Comoditats del pertret com es Cals, pedra, Plafols, teulas, arena y aygua y per quant hi ha falta de albres per las delhorras sen ha fet que fessan los sortires de Bouada aqueix es lo primer medi per tenir habitants

Lo segon que per tenir los molins del mercadal assegurats no falliran per raho dela bona resclosa se anas per lo temps tornantse la payraña pus si poden fer los molins necessaris: aso se Consequiria fentre Vna Compania de alguns formantse

Vn Capital anant Comprant llanas fabricantne draps;
 y perque anso tingués bon efecte y despedida en las robas
 conseruar que nos traques llana fora del Bisbat sino que
 sallessen dins delley axi mateix pus se porian fabricar
 de tota manera de robas que axi hagueren de vestirse los
 habitants dela ques faria en dita Ciutat

Entengas que antigament molts Cauallers ne-
 gotiauan ab llanas sentne Venir de Arago y feyan Vns
 panyos finissims quels enuiauen en Italia pero encara que
 nos gastassen sino en la mateixa terra sen despedirian
 molts y donarian feyna a grandissima gent axi homens com
 donas pera filar la llana

Tambe se pot fer altre grangeria per donar
 ganancia al poble que senia fer morevas per las hortes y
 terras de Alegadiu y de Saca, com ni ha hagudas en terras
 sobre lo portal del Carme que de mon temps he vist que
 si feya molta Secla hi hauia en la Ciutat retorcidor, tinto-
 rer y tixador sentre tafatans y altres Cores de Seda y tambe
 dauan ganancia a molta gent. Y Concloent lo segon trac-
 tat anant la Payrenia y la Seda entraria diner y ames
 de que molts ne viurian porian fer ganancias y per consequent
 augmentare de gent Tambe hi hauia moltes Vinyas per la
 montanya de Sant Miquel y auallans que lo Roch es apte
 peratot y si feya molt bon Vi.

Sobre el Vuyte Assumpto se discorre-
 ran la aueritat del Magistrat dit d'ors:

y Sentencias políticas en orde del gouern delas Republicas
Seguintlas y Valersen

Dels tres Tribunals ho Carrechs que el Princep Deu als
Pobles de Justitia com se li Subjectan, Coes oficials de mili-
tia per guarda de sas fronteras; altres de Justitia per que
cada hu gose del que li toque; Sera saltre Cuydar delas pro-
uisions del poble y aquest lo qui mes obra y desempenya
a son Senor pus Continuament se tracta de quey haya lo
necessari per lo sustento de la Vida humana

Aquest es lo Magistrat y es de tanta estima
cuydar delas prouisions del poble que aduertri Sant Joan
Chrisostomo dient que encara Ihesuchrist hauia fet molt
miracles deuant del poble Primer que fes el de Sinch pans y
dos peixos en lo desert no tractaren de ferlo Ney pero quant Veyen
que sustentá y Satisfeu los pobres encontinent si donaren. Et
Vost Judicant seria bo pera preñdir

Si al Benefici ques fa al poble per Sant Iluch los
anomena Deu Benauenturat y los promet de excharlos
sobre tots los bens Segons Feno es propri ofici del Magistrat

Y enquant ala auctoritat se que es Princeps los
fan saber de ses Casaments naixament defills y morts y
com entran en los pobles. Sels lo Magistrat los aministra potant-
sels a Colat

Discurriranse en aquest assumpto alguns aduertri-
ments, Sentencias y ditxos politichs per lo bon Gouern delas
Republicas y en particular de Perona segons la experientia
te ensenyat

Dany de obrar sens premeditar

Sobre de aquest punt de obrar sens premeditar se han seguits grans inconuenients y naixen dels Concellis que diuen generals que tenan los pobles a hont Cada un Vota segons son dictamen y no dona lloch a barrejar la materia com fan en las Juntas y abe que a Gerona ni ha de fixas de tots los negocis que poden succedir aque de ordinari ho comet a ellas lo Concell

Seria molt millor antes de Juntar lo Concell tenir la Junta discorrint del que se ha de proposar y pera Resolucio del que aparega mes Conuenient Juntar apres lo Concell dient sobre del que se ha de proposar en la Junta ses Ventallada esta materia y ha Sentit Seguias desta y desta manera y axi ho representan a N. S. pera que delibere y sens dubte exirian mes asertats los negocis. En moltes Republicas se platica axi el passar en Un Concell y seguir la mayor part dels Vots y no de Vna Junta. Lo Rey don Sebastia de Portugal sobre la Tornada de Africa que la Junta ley Indiuidual fou la perditio no seguir la

Tambe apar seria asertat que lo primer y segon vot fos de totas las Juntas perque com Votana lo pogues explicar lo que en ella se ha discorregut. Nota en ningun temps se te mes necessitat de bonas resolucions que quant Un poble esta mes arraballat de queu estiga Gerona per raho dela guerra y ser frontera se veu clarament

Gloria es patir per la Patria

Deuse Considerar que al patir per la Patria el disfavor es

fauor, el parill es Seguretat, el robo es riquesa, el desterro es gloria, el perdre es guanyar la perzecutio es Corona, el morir es Viure, perque noy ha mort tant gloriosa com morir el home per defensa de la Patria

Grans foren las que feren los que Romans en fauor de la Republica tot lo temps que al Senat la gouernia Sens ambitio y axi la hauian posada a tanta grandesa Tenian Vn satrevo en la porta del Concistori que deya: los qui entren en ell deixen lo amor propi y Veltense del publich que assentat senia que entre los Catholichs se posas a lre llatrevo que digues los qui entraren en lo Concill determinen los negocis a honrra de Deu y al be publich

~ Avisos ~

Vayan molt aduertits los del Concill a no ferse Exemplars que pogan ser danjosos al Comu que no falta quils apoye quant los conue ils desoterran de molts anys com se. Vist

En temps passat hi ha hagut Contentions entre los dos Comuns Ciutat y Capitol dela Seu de molt gasto y disgustos pero ara estan ben ajustats y Vnits

y quant succeys algun nou cas tractaro de be abe per medi de comissaris ho per algunas personas de autoritat antes de uenir a rompinent

los grans Ingenis sino son modestos y dociles son peligrosos ala Republica, per que Superbos y pagats de si

desprecian los ordens y tot los pareix, ques deu governar se-
gons los dictamens

Com Sera feliz la Republica

Aquella Sera gloriosa Republica y afortunat el Senyor de
ella ha hont hi haura Juuentut per los treballs y ansianitat
per los Concells y sobre tot si hi ha molta disciplina per los mocor,
y poca subditia en los Vells

No admet gent Insolent

Per las Inquietuts quey haque en Napols a occaño dela Sen-
tencia que feu lo Virrey don Pedro de Toledo ab tres Jovens nobles
alcaren el desterro als foragits homicidas y facinerosos y estos
essent en Napols tingueren mes Vll en Robar y Saquejar las Casas
del mateixos napolitans que Venjar las Injunias dela Ciutat
conclócent que no es bon medi per la Republica Valerse de gent
Insolent quant se troba oprimida sino de personas graues
y de auctoritat pera que se Interpongani a comodarlo

Si la Republica no te foras es millor fer qualseuol partit

Si la Republica no te foras para defensane es millor fer
qualseuol honest partit com ho ensenya nostre Redemptor
Hiesuchrist que perdres del tot com ha contengut a la Insigne
Ciutat de Hierusalem y a moltes altres Ciutats que
Conaixent las Bochas foras temerariament se per-
deren

Sobre el Noue Assumpto se tracta de
Hospital de Misericordia y Concordia Espiritual

Com Gerona haya Vingt tant amenos de gent per tantas Casas que se li son derribadas y per tornar poblar se ha de ser-
car tots expedients y entre altres se ha de tornar lo Hospital
de Misericordia que se experimenta quant ay era lo fruyt que
feya, axi ab los pobres Vells, Siegos, mancos, en estar ab mes Co-
moditat que haue de anar Captant y axi matix ab los
minyons y minyonas en ensenyarlos de Virtut y feynas
Y axi se ha de aplicarhi alguna Renda Certa ademes de
que guanyaran ab las feynas

Ara se diga que si ayudas Vna Concordia Espiri-
tual que seria desta manera formante Vn gran Capital
y per cix medi tornar la Layraria en Benefici del dit Hospital
seria lo expedient. Que qualseuol for Ecclesiastic o Secular
de dins o fora dela Ciutat que volgues de Vna Vegada fer
almoyna de Sinquanta lliures no se li demanaria cosa
mes ni anirian asar Casas y esta persona quant mon's los
Administradors emplearian per sufragis de las animas Vint
lliures fentlos dir Cent missas y ademes farien tocar Vna
Campaneta per la Ciutat dient los Administradors dela
Misericordia pregan atots que per tres dies apliquen la satis-
faccio de sos merits per la Anima de . . . t.
Be sa de pensar que tant per lo que moltes personas axi Eccle-
siasticas com Seculars donan Cada Semmana Certa Cantitat
als pobres dela Porta los seria mes Comoditat y major

merit donar de Vna Vegada las Sinquanta Mures y
 gozar de tant be com serian las Cent missas y los meriti de
 tres dies de tantas Personas y aso seria Cert se cumpliria
 lo que aueragada nou fan los hereus. Sepodrian los tals con-
 fiar dela misericordia de nostre Senor per la bona obra hau-
 rian feta los trauria prest del purgatori. Y hauent dita Ciutat
 y fora della tantas Personas que podrian fer cixa almoyna
 hi entrerian milanas de Mures y de aqui fer Vn Capital
 per fer panijos y las demes cosas que y pogues hauer ganancia
 aprofit de dita Misericordia

Aso Corraques per la Ciutat entota la dispositio
 anomenant axi los Administradors com en lo demes pozzante
 en pratica

Sobre el Dese Assumpto se tracta sobre Mont de Pietat

Aquest Mon de Pietat se podria dispozar en esta forma
 Senyalarse Vuyt personas ab nom de Vehedors y repartirse la
 Ciutat ab quatre quartos o barris. Lo Primer tot lo merca-
 dal. Lo Segon del Portal del Carme fins a Sant Marti ti-
 rant per alt y per baix fins al General compranent lo Carrer
 dels Abauradors. Lo Tercer fins als quatre Cantons delas Ba-
 llestarias compranent la forca fins al portal desobraportas
 Lo quart las Ballestarias fins lo hospital de Sant Matzer
 Y acada quarto seli assignalassen dos Vehedors que se
 empleassen en estos actes de Charitat y politica

Lo primer que en saber se mouen discordias entre parents o Vehnins
les Vagen acomodant fins tenirlos reconciliats

En Segon que en hauenthi algun malalt menester
si procuren ab lo Barri lo sustento perque no patisca y si es molt
pobre fer se a portat al hospital

En terser encas moris ferli Vna aplega ho acapta
per lo Barri y des ques replagaia ques pagassen deutes sent
en poca quantitat si se tenia o se hi fessan dir missas y axi
tant per los pobres com per altres morts que tots los habitants
del Barri si donassen per sinch dies la Satisfacio de sos ments
pera suffragis dela anima

En quart que tots los qui tindran minijons a sos
Carrers sien Pares, Mares, o altres en tenir deu anys los hagen
de manifestar als Vhedors de sos quartos y ells seruirels en
sos llibres ~~o~~ era saber en quels volan aplicar si alletras per
Ecclesiasticis o facultats o a oficis mecanichs y per ala
Inclinatio o electio de estat que vendrian fossen a fauorits
y ajudats dels dits Vhedors fins tenirlos acomodats de manera
que los Pares o parents tinguessen en ells tot arrimo y fauor
para Impedir ques Criassen ociosos

A queixa ordenanca y politica seruaren los Ro-
mans per hont Criauan la Iuuentut ben disciplinada y
ab tanta modestia y compustura que ados fills de Caton
lo Censorino y Elinas sols ~~o~~ erque lo hu prengue Vna pocha
defruyta de Vn hort y lo altre romge Vn canter a Vna moca
foren desterrats de Roma no obstant que los Pares eran
Senadors.

En Sinch també que tinguessen escrits los Vhedors tots los
 fadrins y Viudors y aximateix las Viudes y donsellas afeyfete
 que en hauenthi las feynas ab que poguessen guanyarhi lo sus-
 tento que son las que se aniran dient se fexan molts Casa-
 mentos y noy ha medi mes eficas pera que las donsellas y Viu-
 das Jovens Viscan honestas que saber hi ha qui Cuyde de Con-
 sollarles y en aso haurian de procurar los Vhedors tot son
 conato y esfor encara que de Jonollons sabessan demanar lo
 que seria necessari pera dotarlas si fossen molts Dobras

Aximateix fossen emparadas las Casadas per los
 Vhedors perque tinguessen la assistentia de los mgnrs neces-
 saria per tenirlas obligadas a Conseruarne honestas

En algun temps se hauia fet lo Compte que cada
 any se exia dela Ciutat Setanta milia Lliures de tres cosas
 La primera ab Vi, la Segona, ab Sedas, tafetans y altres
 y la tercera ab draps exas de Sedas fent morevas, y tornantze
 La Parayvaria se podria Consequir no las Vinys per occasio
 dels fortins que los Soldats noy deixarian madurar ni los amos
 aprofitaren pero si la de draps y Sedas

Sobre el Onse Assumpto com se podra
 guardar la Ciutat del dany povia rebre de
 Riús

La resta assentat los estragos que feu Onyar ab los deimes
 Riús a Vint y quatre de Setembre mil si Centi Setanta

nou y si Ser for Vingut gros comenlo any mil sis Cents deset
y rompe las Baranas del Pont major fore cttada cora licti-
mosa y axi sino haques romgut Ser lo mercad al y portat
del Angell perques Deu que lo aluco que te onyar des del mer-
cad al alaplaca delas Colis es elhet

Los aduertiments se poden dar la hu que la Ciutat
no Concentia llicentia en las Casas que afrontan al Riu que
si fassan anuants sino paret que duga resistir al aygua

La altre es que si Ser se giras enues Sant Agusti
enbutiria onyar que ab docha pluja sen entraria Ser la
Ciutat la Causa de hauerhi ayguats en Gerona erectat la res-
cloza y resclozo dels molins nous que antes noy feren lo que es
ara padraquet de ter eran lns pratz quen deyan al pardo ab
molts albres y Un lloch ques deya paret rufi que era dela
Mense Episcopal y antes dela Rescloza anaua fondo lo Riu
y perro se Conseruaua lo prado y la aygua no entraua en la
Ciutat ni onyar seambutia pero feta la rescloza y resclozo
de pedra tant forta que may se rompes anant fent alcar
el aluco y axi note la fondaria que antes y com la aygua
troba resistentia se va embutint

Y quant se temes que onyar y ter podent molt
danyar las Casas com es la que afrontan als Rijs com se ex-
perimentat ab aquest ayguat de Vint y quatre de setembre
mil sis Cents setanta Vuyt Lo medi mes Segur seria de fer
lo resclozo y part dela Rescloza de dits molins nous que
com no trobana resistentia anina mes fonda la aygua

y com ara sia tant fortificada la resclora Real Bastarian
conseruarse los molins de alt y baix del mercadal

Sobre el Dotse Assumpto se tracta per la Defensa de Gerona

Pero encas Comencas la Guerra franca per estas fronteras
romgentse las Paus (lo que Deu no Vulla) hauria la Ciutat
fer las diligencias y preuencions següents

En Primer lloch representar a sa Mag^d de quant Im-
portancia seria la Conseruacio de Gerona addi per la Prouincia
de Cathalunya, Arago y dela mateixa Monarchia perque.

Si franca senapoderaua lo mateix faria dela marina y mon-
tanya com ho tenia antas delas Paus de 1600 abque furi-
das las foras de Mossello y lo Emporda farian cada any

Un orot de Caualleria que Correrian enlo Estiu tot lo restant
de Cathalunya y part de Arago compotant los llochs

La Campana com ho feya ara al Emporda y com delas Com-
positions pagan los Soldats ne tenian tots los que volian, ab.

que hauria Espana de tenir sempre Un grandissim numero
de Caualleria per oporarseli enlo restant de Cathalunya y

Arago abque lo pais los hauria de sustentat Si Espanya nols
pagaua que si Causarian tants danys casi com los Enemichs
y si lo Rey los paga quin gasto tan excessiu tindria conti-
nuat

Y com sia mes facil y menos Costos prouehir Una placa de

tot lo necessari que despres hauerlo de correr si esta assittada
 si las paus se rompien (lo que Deu no Vulla) se hauria de
 preuenir ab las cosas sequentz: Attenent que Franca ha Intenta-
 da la guerra per flandes y a Puigcerda a forca de Batania y
 arriscar gent que com es Barunya, Suissos y altres nacions no
 repara en perdre gent pus diuen los ne falta mes de malalties
 y fugirse que non perden ab los assalts y axi Lerona ve hent
 lo que tarda Espana en fer leuas com ha de venir la gent de
 Lluny y la dificultat apres del socorro podria Lerona Suplicar
 al Rey que axi com ha gastat en las monitions quey te en los
 magatzems milió de Ducats homes que tingues en la tauca
 de la dita Ciutat Cent mil Ducats de retent per que en-
 temer no Intentas enuedir la se pogues alcar gent del mateix
 sahis ab tota promptitut y prouisions per assegurar que ni
 per falta de gent ni de Mures la pogues rendir com se **veu**
 ab lo liti del any 1653. quer defensa la Breixa per ha-
 uerhi dintre bona guarnitio considerant ab la promptitut
 que te fet Franca lo Dereit

Continuant ab la defensa se hauria de tenir pre-
 uingut de la Trouchedoria per lo ques dira 1600. Sachs 40.
 Cayrats de 20. Camis y 800 Paus de dos puntas de palm
 y mitg 100 Barras de ferro de 20 Camis de alsada com
 las delas Capellas 12 Daringas molt grosses que tingan molta
 aygua

Tingudas eixas Prouisions de retent que Costaria fora dels
 Sachs poluora y Balas que saute tot la trouchedoria 1000 tt 7

En Sabent fa gros y trau artilleria lo Enemich las pot temer
 Perona de Siti Veure si hauria forma per rompre los Camins
 fent fossos llantzanthi albres per embarassar los Passos Impe-
 dint la artilleria

Lo que Se ha de fer fora la Ciutat.

- 1 Primerament Seuar las aygua molas dels molins nous y
 entrarlas dintre Perque lo enemich noy fes farina
- 2 Segonament que com la Montanya des de Barusa als Caput-
 dins sie esteril de aygua Veure Se Impedis no vejassen las
 fonts quey ha fora o tapantlas
- 3 Tercerament que com haurian de pujar la aygua de ter
 o Vnyar al fortins per beurer las Personas hi hauna de
 esser ab gran Comboy anantlos Impedint lo pas com millor
 se pogues
- 4 Quartament encas se haguessen de desemparrar los fortins Se-
 uar la aygua delas Pisternas tenint Sacas de Lana Bon
 oliadas Per Corrompre la aygua

Repartiment dela Guarnitio en los Puertos

Com las Murallas sian molt altas no estan Subjectes a Es-
 caladas que noy haques primer Bretxa y axi podan los Sol-
 dats reposar las nits Basta sian las Sentinellas per las Torras

Puestos

Desde las falsas al Portal de Sant Pere ques lo mes fachs
 y perillor porarhi Un Certio de Sinc Cents homens De
 Portal de Sant Christofol torra Gironella fins a Sant

Domingo Dos Centz homens ab dos Companias, De Sant Do-
mingo al Portal nou Cent homens, Del dit ala Merse fins ala
Torra del Carme Cent Sinquanta homens, De Sant Francisco a
Sant Agustí Tres Centz homens Los Retents fossen ala placade
Sant Pere, ala placa dels Madonens de la seu ala placa denlla
y ala placa de Mercadal

Com se ha de defensar Vna Bretxa
de Dos Centz Pams
Fesser lo Compte del Terreno quey hauna des dela Muralla alas
Casas Sepodár fer las defensas Seguentz

Digas que des de Sant Francisco a Sant Agustí es lo terreno
per las ortas bastant fins alas Casas de Texantapalms axi-
mateix dela torra Gironellá fins alla merse per los ortz tam-
be y des dela merse Valentie dels ortz que afrontan ala mu-
ralla fins al Portal del Carme y Sinoy fossen Valerze delas Ca-
sas quey son per trinxera. delas falsas al portal de Sant
Pere noy son del tot pero Veure loques puga fer

En tenint temor del Siti se haurian defer moltas
farinas que lo Enemich lleua la aygua del Necs Monar y
los molins de Sanct fan poca Ra y entrar molta faxina
y pins axi per Coure pa com per lo que ara se dirá

En apuntantse la muralla sia ab artilleria o for-
nillo se hauria de deixar depart de dins Setze Pams de Jarreno
per sustentat la terra y pedras ne caurian

I Tras de asso se hauria defer Vn fossó de Setze
Palmis de ampla y Setze de fondo y dos Centz de March
poranchi alsol Dos Centas Ollas plenas de poluora y de sobre

saxina y llenya dels d'ins que haurian entretat de xanell
forat per posarhi foch quant lo Enemic Intentas entrar
y dels traucos anarhi passant llenya perque duras lo foch
que seria medi perno posarhi entrar que caurian cremats
dins lo forro

2. Cissa seria la primera defensa y encas guanyassen
lo forro tenir la encasada las quatre renglas de Cayrats ab
los Claus perque la Caualleria noy pogues entrar aduertint
que haurian de estar Units y traucats ab Caragols que po-
guessen aportar de una part y altre

3. La tercera defensa seria posar Sachs plens de terra o pe-
dras hu deuant altre que farien Cent d'ams de grana y huit
de alçada quen farien Sete abque ni entrarian mil y sis-
Centz aduertint que per que nols pogan moure estiguessen tra-
uats Uns ab altres ab ganchos o Cadenas de ferro y de robre dells
Unas pots de Moura ho Cayrats ben apretats tambe ab Cadenas
perque ab las espasas nols rompesen In buydassen la terra

4. Defensa tras dels Sachs se posen las Dos Centas Barras
de ferro que estinguen encasadas ab Cayrats que poguessen
aportar de una part a altre y en los traucos archabuses
ab las Daringas ab aigua Bullenta tirav als Vlls
dels Caualls

Rubrica de las Contendidas en los

Meses del any mil six Cento y cinquenta y seis

Janero

Se extrahe de Surro. Fo.

Se torna la Audiencia a Barcelona Fo.

Febrero

Se abre lo hospital de la Misericordia Fo.

Se fin / na acapta per tota Ciutat Fo.

Março

Se crea M. de la Cruz y Don del Rey Fo.

Se crea la Capilla de San Jorge a la Capilla de
San Juan Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Abril

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Mayo

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Se crea la Capilla de San Juan a la Capilla de
San Jorge Fo.

Rubrica delas, Contengudas en los
Mesos del any mil sis Cents trentay set

Janer

La extractio de Jurats — Fol. — 1

Sen torna la Audientia a Barcelona — Fo. — 1

Mars

Se obri lo hospital de la Misericordia — Fo. 1

Se feu Vna acapta per tota Ciutat — Fo. 1

Maig

Presenta Mr Magarola ordens del Virrey — Fo. 1

Se aporta lo Cap de Sant grato a la Capella de
Casa la Ciutat — Fo. 2

Se obri la Capella his digueren Completas — Fo. 2

Se crema Vna Inuenio de foch — Fo. 2

Juny

Se aporta ab professo a la Seu la Reliquia — Fo. 3

Lo senor Bisbe digue missa de Pontifical — Fo. 3

enuia lo Capitol las gratias a la Ciutat — Fo. 3

Depart de las Capurdinas se feu Embaixada — Fo. 3

Se aporta lo S^m Sagrament a la Iglesia noua — Fo. 4

Juliol

Se publica lo Usatge Princeps namque — Fo. 4

Se ferma diuote per los Diputats — Fo. 4

Mori Jaume Segell Jurat menor — Fo. 4

Se demanaren a la Ciutat Vint treballadors — Fo.

4

Agost

Se arbola la Bandera — Fo.

5

La Botiga gira per gasts de la Companyia — Fo.

5

Se declara no tenir lloch de fer marxe lo deute — Fo.

5

Arriba lo Virrey en Lerona — Fo.

5

Ana lo Vequer a Perpina a blos treballadors — Fo.

5

Los Jurats feren Vuita al Virrey — Fo.

5

Lo Virrey enuia cercar als Jurats — Fo.

5

Demana ab Mgaper fer Vna Companyia — Fo.

5

Los Dr Maso y Anglaseu Informaren — Fo.

6

Se Comete a la Junta de Guerra — Fo.

6

Se resolque fer la Companyia — Fo.

6

Pactes ab ques feu la Companyia — Fo.

6

Se confirma lo Capita, Alferez y Sargento — Fo.

6

Concedi lo Virrey Privilegi per mac lleuar — Fo.

6

Se llicencia de fer Pont als grans de S.^a Agusti — Fo.

7

Se donaren ajuda de Costa als Cabos — Fo.

8

Se arbola la Bandera — Fo.

8

La Botiga gira per gasts de la Companyia — Fo.

8

Se Comensa abatrer leucata — Fo.

8

Se donaren dos lliures de entrada als Soldats — Fo.

9

Se assenyala sou als Soldats — Fo.

9

Se fa cada mes la Companyia de gasts — Fo.

9

Setembre

Eligue apunt la Companyia — Fo.

9

Se feu Embaixada al Senor Bisbe — Fo.

9

Digue missa y benchi la Bandera — Fo.

9

Parti la Compagnia per Rosello	Fo	9
Lo Alferez firma apocsa de la Bandera	Fo	9
Se lleva acte en lo Holo de Serhi la Compagnia	Fo	9
Arriba al Exercit del Rey nostre Senor	Fo	9
Lo Virrey respongue estirnant lo Senuey	Fo	9
Los francesos nomperan las Arinxeras	Fo	9
Lo Virrey auisa de la rota	Fo	9
Se declara en la Cort Somatent General	Fo	9

Octubre

Se rigue lo Virrey se refes la Compagnia	Fo	9
Se fes tambe anominatio de Capita y Alferez	Fo	10
La Junta de Guerra los anomena	Fo	10
Se resolgue se fessan talls per las Casas	Fo	10
Se regonagueren las armas de los Particulars	Fo	10
Passaren tres Compagnias de Barcelona	Fo	10
Don Salcevan de Cartella auisa estaua per	Fo	10
Licencia lo Virrey la Compagnia	Fo	10
Se desgregaren los Soldats	Fo	10
Lo Sargento y Soldats tornaren de Perpina	Fo	11
Figuera, Castello y olo feren Compagnias	Fo	11
Se rigue lo Virrey estiques agunt la Compagnia	Fo	11

Noembre

Se feren Cridas que los francesos enngassen las armas	Fo	11
Avisa lo Virrey hi hauiagint llevada ala frontera	Fo	11

Diciembre

Se passaren al xagador los Comptes	Fo	12
Arriba lo Virrey a Gerona y los suvats feren lista	Fo	12

~ 1638 ~

Sepaga lo Nescat de don Zalcervan de Cartella	Fo	13
Se demana per las fortifications	Fo	13
Se demana los Cent homens ala Ciutat	Fo	14
Carta del Rey y Virrey ala Ciutat	Fo	14
Succes de fuente Nabia	Fo	15
Contencio en la Deputacio	Fo	15
Cridas per los feudatans	Fo	16
Carta del Rey se torna fer la Compania	Fo	16
Sentencia en fauor de los Juristas y metges	Fo	16

~ 1639 ~

Forma de Insiclar Juristas y Metges	Fo.	17
Manament a Barcelona per fortifications	Fo	17
Declaracio Contra los feudatans	Fo	17
Que cedeixas la Ciutat al Rey	Fo	17
Exequcio per los fogatges	Fo	18
Succesos de la Guerra de Catalunya	Fo	18
Avis del Exercit frances	Fo	18
La Ciutat feu Companias	Fo	18
Barcelona feu lleua de gent	Fo	19
La entrada y numero del Exercit frances	Fo	19
Para Siti a Talsas	Fo	19
Barcelona y Deputacio feu lleua	Fo	19
Se feu una Compania de Estudiantes	Fo	19
Numero de los Catalans	Fo	19
Acudiren los francesos a Talsas	Fo	19
Arriba lo Virrey en Perpinya y se encontraren los dos Exercits	Fo	19

Se guanya Ribas Altas	Fo.	20
Se guanya Las Trinxeras y poran Siti a Salas	Fo.	20
Volque socorrer la plaza y perde de las armas	Fo.	20
Pactaren de Mendirre y enuia Lerona gent	Fo.	20
Morren lo Capita y Alferez y sen feu de nou	Fo.	20
Deputat y Conceller al Camp y se alca somatent	Fo.	
Malaltias y morts en lo Siti de Salas	Fo.	21

~ 1640 ~

Se Recupera Salas y torna la Compania de Ciutat	Fo.	22
Viuta al Virrey y Conceller de Barcelona	Fo.	22
Crema de la Iglesia de Redarenas y Sancta Coloma	Fo.	23
La Ciutat se posa en armas y los pagers contra los Soldats	Fo.	23
Se retiran ala Marina his poran guardas	Fo.	24
fa la Ciutat nou Capitanis y audiren forasters	Fo.	24
Traqueren al Deputat de la preso	Fo.	25
Soldats als Conuentis y los forasters los persegunan	Fo.	25
Mataren tres Capitanis y tres criats dels Jutges	Fo.	25
Lo Governador se retira ala seu ab los Jutges	Fo.	26
Los fadrins dels Menestrals alian Compania	Fo.	26
Sen anaren los Jutges y Governador	Fo.	26
Crema de la Iglesia de Montiro y se fan guardas	Fo.	26
Mort del Virrey y moti en Barcelona	Fo.	27
Mata Pn Cap de Payta ala preso	Fo.	27

Se retiran las monjas des- ^{ta} Para y Sant Da- niel _____ Fo.	27
Danyos dels Soldats en Perpina _____ Fo.	28
Ayut de Segadors y mataren tres Soldats _____ Fo.	28
^{Lo Duc de Cardona} Compte de Santa Coloma Virrey _____ Fo.	28
Joan de Arce y Leonardo molas Ercomun' _____ Fo.	29
Vintas feu la Ciutat his lleua la guarda _____ Fo.	29
Deliberatio de Barcelona y Diputatio Ser- gent _____ Fo.	30
Mataren lo Conceller encap de Rich _____ Fo.	30
Demana la Ciutat per fortificarse _____ Fo.	30
Se dona gent als oficials y arriban artillerias _____ Fo.	31
Mori lo Virrey y Crema del portal des Pera _____ Fo.	31
Agrauis rebuts dels Segadors y moti de Tortosa _____ Fo.	31
Sen tornan los Diputats y Concellers _____ Fo.	32
Se fortifican las Terras y lo Bisbe de Barcelona Virrey _____ Fo.	32
Desembarcan Neapolitans hi haque Brassos Ge- nerals _____ Fo.	32
Vingue lo Diputat militar _____ Fo.	32
Enuia Gerona y la Vegania gent al Portus _____ Fo.	32
Barcelona enuia Caualleria y Infanteria _____ Fo.	33
Los Impedits comparegueren ab Procura _____ Fo.	33
Se anomenan Cabos y Va lo Diputat a figueras _____ Fo.	33
Lo Deputat y Concell enues Tortosa _____ Fo.	33
Se fortifica lleyda his reiran los Soldats de Illa _____ Fo.	33
Sagrament y homenatge als Diputats _____ Fo.	34

Presa la Duquesa de Cardonã filla	Fo.	34
Talls his traqueren a Sorts las Companias	Fo.	35
Se enuian Nenes en franca	Fo.	35
Lo Marques de les Velas Xirrey y Tortosa li-		35
dona entrada	Fo.	35
Entra lo Marques a Cambriis ab Crueltats	Fo.	35
Entra en Tarragona	Fo.	35
Enuia lo Rey de Franca Socorro	Fo.	35
Fou elegit Compte de ^{Barcelona} ~~Sancta~~ Coloma y las Capitu-		36
lations	Fo.	36
Lo Vot y las paraulas	Fo.	36

~ 1641 ~

Envia a Monjuich y Victoria als Catalans	Fo.	
Portugal, alça Rey lo Duc de Berganca	Fo.	38
Sua nostra ^{va} del Moure y lo Cero feu guarda	Fo.	39
Solemnitats dels Vots y professo deuota portitat	Fo.	40
Peregrinatge a nostra Senora del Moure y las		
personas	Fo.	41
Torna Suar y arribaren los Pelagrins al Moure	Fo.	41
Visuras la Imatoc y tornan los Palagrins	Fo.	41
Passa lo Mossur de la Mota y nou Deputat Ecclesi-		42
astic	Fo.	42
Torna lo Jurat y passa argenson de franca	Fo.	43
Se anomenan ofitials y presa feu lo frances	Fo.	43
Parti lo Deputat al Camp his retiran los Casle-		
llans	Fo.	43
Se Citia ala llarga a Tarragona	Fo.	43

Pastas ab lo Rey de França_____ Fo.	44
Constitutio dela obseruansa_____ Fo.	49
Combat de tres Vaxells ab sette Galeras_____ Fo.	53
Socorrari ab prouisions las Galeras alas Placas_____ Fo.	53
Carta del Princep Conde y resposta dela Ciutat Fo.	53
Arbitres dela Ciutat en fer moneda_____ Fo.	53
Resolucio dels Brassos enques fassa M Batallo_____ Fo.	54
forma de allistarse al Batallo_____ Fo.	55
gastos del Batallo die mes y any_____ Fo.	58
Lo Exercit frances en Rossello y numero dels Cas- tellans_____ Fo.	61
Jubileu de tres mesos y enquantra en Moras_____ Fo.	
Avis per gent en Castello y Nota als Castellans_____ Fo.	
De deu en deu Casas fan M Soldat a Ba ^{na} _____ Fo.	63
Enuia Cartillas y Intentas Socorrer Ba ^{na} Tarragona_____ Fo.	62
Se feu altre Compania y los particular sagagom Fo.	
Lo Capitol fa gent y parteix altre Compania_____ Fo.	
orde que se fassa la primera y honrras_____ Fo.	
Que feulo Rey de Portugal al Embaixador_____ Fo.	64
Se Nendi El na y trauhen donas de Tarragona Fo.	64
Van mes francesos a Tarragona y lo Duch_____ Fo.	
De fernandina la Intenta Socorrer_____ Fo.	65
Encontra ab los Vaxells y la Compania fa gent_____ Fo.	
Se feu aniuernari y extractio de Diputats_____ Fo.	66
Actio de Don Juan de Copons his Socorre que Tar- ragona y la armada francesa ana a França_____ Fo.	
Enuia Terona Socorro a s. ⁴ feliu de Luxidors_____ Fo.	67

La Compania de Jeronym de Neal anà a Castello.	
hin Isque Cauallena a fer frente	Fo. 68
La Noçana enuia mes gent y sen torna La Arma-	
da de Noças	Fo.
Bon Succes de Nibas altes y presa de Contrans	Fo.
Embaxada al Rey Christianissim	Fo. 69
Torna Juntar Brassos y torna La Tercera Com-	
panyia	Fo. 69
Dona raho lo Rey no pot Venir tant prest	Fo. 69
Carta del Bras militar al Rey de França	Fo. 69
Castic de Una dona en Seyda	Fo. 69
Se dona Cortel y lo Rey Catholich elegi Virrey en	70
La Campana de Tarragona	Fo.
Victoria de nostres his Va archbrera Argenson	Fo. 71
La Armada Contrana a Noças y los de Castello.	
Arrenqueren Soldats de Noças	Fo. 71
Disputatio Barcelona y Gerona fa Embaixada	
al Rey	Fo. 71
Desembarcan los Castellans gent a Coblliure	Fo.
Tornan los Embaixadors de Madrid his fan si-	
sens	Fo. 72
Enuias oent al Camp y passa Argenson a breues	Fo.
Mort del Infant Cardenal y lo ohidor Va al sepellor	Fo. 72
Demana gent a Gerona y s'ob pactes seli ordomete	Fo.
Lo Compte de Aguilar sobre Constanti: gescara-	
musna Cerca de Arceles y enuia Bar ^{na} gent	Fo. 72
Enuia Gerona Monitions al ohidor y liqueren	
Soldats de Perquina per Juntar se a Calres	Fo. 73

Lo Marques de Bressa Virrey se alca. Somatent. Fo. 74

~ 1642 ~

Comensa Gerona tenir gent en Campaña — Fo. 74

Salto delas Companias, se rendi Argeles — Fo. 74

Jurament del Rey Christianissim — Fo. 74

Perdua de Vuyt Valeras y Perquina Soccorregut — Fo. 76

Jorna To ohidor Militar y Argenson — Fo. 76

La Compania de Naset se agrega ala primera — Fo. 76

Preganas y Socorregue Torracusa a Perquina — Fo. 77

Se rendi Jonatim de Oria y passa Lo Virrey — Fo. 77

Exequio del Batallo y tall de Gerona — Fo. 77

Se Rendit Constanti y se guanya Argeles — Fo. 77

Se liti Coplliure y no fassan moneda sens Priuilegi — Fo. 78

Se liti Coplliure y no fassan moneda sens Priuilegi — Fo. 78

Se aporta Lo Actaua al Noura de nostra S^{va} — Fo. 78

Gerona enuia monitions a Hostalrich y te dos

llochis a Monpaller y fa lliua de gent — Fo.

Intentan Soccorrer a Coplliure — Fo.

Quanyali aldeuant m^{ra} La Mota — Fo. 78

Don Josep Margari marxa enuers los Castellsans — Fo. 79

Los moqueren de In puesto y foren Rendits — Fo. 79

Numero dels Presos Lo General Nompe La espa-

sa — Fo. 80

Lo Senor de la Mota Mariscal de Franca hiu fan

festas — Fo. 80

Passa per Gerona Don Pedro de Aragon — Fo. 81

Passan altres Soldats y Quanyas Coplliure — Fo. 81

Embaixada al Rey Depart de la Diputatio — Fo.	81
Entra lo Rey a Mossello y tingue Victoria lo de la Mota — Fo.	81
Embaixadors de Barcelona al Rey y va lo Virrey — Fo.	
Envia Lerona Embaixadors al Rey tenan Audiencia — Fo.	82
Carta del Rey ala Ciutat de Lerona — Fo.	82
Lo Concell Va assistir al Rey y la armada a Bar ^{na} — Fo.	
Embarcada: y sen torna lo Rey a França — Fo.	83
Carta del Rey his Drenque Monso — Fo.	84
Palean las armadas his Drenan Vaxells — Fo.	85
Pactan de Nendir Perpina y fa Lerona lleua — Fo.	86
seren gent Voluntaris y se entrega Perpina — Fo.	86
Desembare la gent a Moras Salas se vendeix — Fo.	
La flota percluda y Victoria de nostre Exercit — Fo.	86
Prosehiments que no sen va a lo Senor Bisbe — Fo.	
sen va dit Senor Bisbe — Fo.	89
Lo Senor de la Mota Virrey Mort del Cardenal — Fo.	94
Carta del Rey y del Cardenal Masarin — Fo.	94

~ 1643 ~

Jurament al Rey de França y la forma — Fo.	96
Acusan Contumacia y se admet Procura — Fo.	97
Lo Senor Bisbe se embarca y se obvi lo Lanch — Fo.	97
Victoria en Miravet entre Castell Leo — Fo.	98
Recuperas tot lo Castell de Almenar — Fo.	98
Mort del Rey de França y la declaratio — Fo.	99
Se Jura per Virrey his reben Cartas del Rey — Fo.	103
Se parteix lo Regent y passa Argenson — Fo.	

La Armada a Bar^{na} his grenen quatre Vaxells—Fo.

~ 1644 ~

Benedictio General y se Intenta pendre Cadaques—Fo.

116

Cobran Monro y entra lo Governador de Cathaluna—Fo.

Altre Benedictio y Vinque sot^a de la Marxa—Fo.

116

Se prohi beixan Nobas Nleyda assitlada—Fo.

116

Capitol y Ciutat fan lleuas his parteixen—Fo.

Sepora Siti a Palau his Socorregue—Fo.

Tornas Sitiar Palau his Nendeix—Fo.

Mort del Papa noua Electio rendeix Nleyda—Fo.

119

Temporal y Siti de Tarragona y se alca—Fo.

Balaguer Nendit mort de la Nleya de Espana—Fo.

119

Sen torna en franca lo Mariscal de la Mota—Fo.

120

~ 1645 ~

Refrega de Soldats y arriba lo Compte de Harcourt—Fo.

120

Siti a Moras hi va lo Virrey grans Vents y aigues—Fo.

130

Edictes y torna lo Regent. Bretxa a Moras—Fo.

131

Se Nendeix Moras y se Embarcan los Castellans—Fo.

Sepora foch ala Potuora y se Nendeix lo Castellet—Fo.

Se fan festas y passa lo Compte de Paris—Fo.

131

Victoria del Virrey y passa lo Canceller—Fo.

~ 1646 ~

Lo Governador Ysurat ala Seuy Predicador—Fo.

Arriba la Virreyna y sa entrada y carta del Virrey—Fo.

132

Prenan al Diputat Ecclesiastic y Siti a Nleyda—Fo.

134

Arriban a Gerona dos fills del Virrey—Fo.

134

Professo per pluja his demana gent his fa Neua — Fo.	134
Sen demana mes q se parti altre Compania. — Fo.	134
Socorro a Lleyda y se grega lo Camp — Fo.	136
Fornan las Companias his san Cridas ~~de~~ Jisens — Fo.	136

~ 1647 ~

Lo Princep Conde Virrey y sen torna Salire — Fo.	137
Passa la Comptessa y nos dona lo Valor dels Jisens — Fo.	137
Nos ordenan Jisens en Lerona y entra lo Virrey — Fo.	137
La taula fa bona la moneda his pacta ab lo Batallo — Fo.	138
Siti de Lleyda y se alca: se refa lo Batallo — Fo.	138
Lerona Sens Vicari General ni Bisbe — Fo.	139
Arriba Bisbe a Lerona y sen ana lo Conde — Fo.	140

~ 1648 ~

Dificultat en lo Jurament q nou Vicari Gene- ral — Fo.	141
Arriba lo Cardenal Masarin Virrey Jura en: La Seu — Fo.	141
Arriba lo General de P ^a Domingo — Fo.	142
Concert ab Bar ^{na} : sen torna lo Virrey — Fo.	142
Arriba lo Duc de Suiz per Virrey — Fo.	142
Cridas q Un Succes prodigiós en Alos — Fo.	143
Se guana Torrona y accio de gratias — Fo.	143
Nou decret q Excomunicatio als de ciutat — Fo.	144

~ 1649 ~

Sen torna lo Virrey y declaratio de l'Voe — Fo.	145
San Sentencia del Rey de Inglaterra los Seus — Fo.	146

Arriba lo General dels Caputxins	Fo.	146
Paus ab lo Emperador y Apotentats	Fo.	146
Galeras aportan a la Reyna de Espana	Fo.	146
Prenen lo obidor y fa Lerona lleuada gent	Fo.	147
Lo Capitol Vegana y familiars fan lleuas	Fo.	147
Se Rendex litzas los Arxan lleuas	Fo.	147
Cridas que no sen Vajan de Barcelona	Fo.	148
Rendiren Vilafranca de Panader	Fo.	148
Se Rendra lo Exercit fr.	Fo.	148
Parteixen las Compnias	Fo.	149
Tornan las Compnias y arriba lo Senor de Marcin	Fo.	149

~ 1650 ~

Lo Senor de Marcin passa per Lerona	Fo.	150
Entra en Lerona lo Virrey hi fan preganias	Fo.	150
Professons se feren y se continuan las preganias	Fo.	151
Morbo en Lerona y las Consultas	Fo.	152
Concordan ab las Expcias delas Atalaltias	Fo.	153
Se fan Cridas en Barcelona	Fo.	153
Avisa lo Shoxover per Prouincias a Lerona	Fo.	154
Va lo Sindich hi desparteixan los metges	Fo.	155
Los Sindichs de la Vegana oferiren ala Ciutat	Fo.	155
Vint al Carver nou hi lleua lo Comer	Fo.	155
Forni per la lloba hi posan pals	Fo.	156
Barcelona enuia Metges hi declara lo contagi	Fo.	156
Del Carne se fa hospital y lo farservani acaba Carrera	Fo.	157

Se feu una galeria, his prengueren los Caputxins nous	Fo.	157
Se porta en forma de Morbana se san Baelles	Fo.	157
Regonegues la Ciutat qui Volgue sen ana	Fo.	157
Negon ab los de Terona his dectha los Blatz	Fo.	158
Socorran los abarracatz los quiu fcran	Fo.	159
com se daua la almoyna y lo sobrestant	Fo.	159
Diligencia ab los morts delas Barrachas y lo nu- mero	Fo.	159 160
Cuydado ab los morts his senalauan las Casas	Fo.	160
Se purifica la roba his desanfectan las Casas	Fo.	160
Pagaua lo amo: y la licentia per exir la Monjas	Fo.	161
Numero dels morts: y morts en la Morbana	Fo.	161
Lo numero de ls malalts y casas Infectas	Fo.	162
Costos dels Perfums y Nuyt modos de Emplastatz	Fo.	162
Se Nendi Tortosa y passa lo Virrey qui sen torna	Fo.	163
Memorial delas Nobas prohibidas	Fo.	169

1651

Nou Priuilegi, his torna lo Comerç	Fo.	165
Concert ab los arrendadors, his tornan los malalts	Fo.	166
Tornan los freres al Conuent de Sarne	Fo.	166
Contagi a Bar ^{na} Neuaireli lo Comerç	Fo.	167
Permetzels purga y Cessa lo Contagi	Fo.	167
numero dels Morts. Ayuda lo Capitol	Fo.	167
La Ciutat no venga de la peca de la Carn	Fo.	168
Cridas que traguenan la Noba neta	Fo.	168
Festa de Francisco de Paula	Fo.	168
Se lleua lo Comerç per rahon de Contagi	Fo.	168

Benuinguda de Un Inquisidor	Fo.	168
Pregarias per axout	Fo.	169
Entrada de Un Collector de Prouintia	Fo.	169
y los Jurats si enuien en adonar la Benvinguda y el latorna	Fo.	
Professo per pregarias de aygua	Fo.	169
Cridas de moneda y blat	Fo.	169
Pregarias y professo per aygua	Fo.	
Ordinatio se feu Contra als metges pera que denun- tiassen las personas Suspitosas del Contagi	Fo.	170
Carta de Barcelona ~~en~~ onant Certa quantitat als metges y Chirurgians si Volian anar a su- rar a Bar ^{na}	Fo.	171
Pregarias Pera Contagi	Fo.	171
Aparaque armada de Mar deuant Bar ^{na}	Fo.	172
Passage de Un Bisbe de franca si feren visita	Fo.	172
Carta per leuantar gent	Fo.	172
Carta del Rey	Fo.	173
Contagi de Cathalunya	Fo.	174
Siti de Barcelona	Fo.	176
Jurament del Rey	Fo.	176
Se feu Cerca de gent per Lerona bons per armas per al Socorro de Bar ^{na}	Fo.	177
Leuantatio de Gent a Lerona per Compte de la - Deputatio	Fo.	178
Resolutio de no darre floch al Somatent sino que contribuissen al gasto	Fo.	
Carta del Pouernador de Cathalunya	Fo.	178
Los militars anaren tambe ala Guerra	Fo.	

Jurament de Virrey _____ Fo. 181

Resolució feta que ningú puga ser Insiculat que
no sapia de llegir & scriure _____ Fo.

Resolució que ningun oficial puga concorrer nin-
gun ofici que no haya renunciat Vuyt dies antes Fo.

Alteració de las monedas _____ Fo. 182

Preus de Blat & altres cosas _____ Fo.

~ 1652 ~

La Ciutat prengue Resolució se demanas al
Rey que los Ciutadans gozassen del mateix Pri-
uilegi que los Militars _____ Fo. 183

Se feu Extracció de gent per anar al Socorro.
de Barcelona _____ Fo. 183

Partida de la gent leuanta la Ciutat _____ Fo. 184

Leuantació de Gent de Emporda _____ Fo.

Pregancas per la Guerra _____ Fo. 185

Talla feta per la Ciutat _____ Fo.

Porrogació de Serueys _____ Fo. 185

Fabricació de Moneda a Bar^{na} _____ Fo. 186

Se escampa lo Contagi per Cat^a _____ Fo.

Se Resolgue Cometre lo Enemich _____ Fo.

Se alça Somatent per perseguir los facine-
rosos _____ Fo.

Se prengue molta gent dels Nochs _____ Fo.

Exi lo Jurat en Cap de Lerona ab gent a so-
correr Sant feliu de Guixots _____ Fo.

Se dona Escalada a Sant feliu de Guixots _____ Fo.

Se muda lo Seruey en Vna Comp^a _____ Fo.

Cartas demanant gent y la Ciutat ne leuant ta y se traqueren a Modoli	Fo.	
Contagi a Sarria	Fo.	
Cridas de moneda	Fo.	
Leuanta Lerona 150 homens	Fo.	
parti Vna Compania de Lerona	Fo.	
Se Nendi la Vila de Mataro	Fo.	
Ana lo Socorro ab Somatent a Feliu de Puixols	Fo.	
Se Nendi la Vila de Blanas y se nombraren a Lerona Capitan y ofitials	Fo.	
Dona la obediencia las Vilas de Sant feliu Pala- mos, y altres Vilas de la Marina	Fo.	
Tenint noticia que Barcelona se Nencia sen- anaren de Lerona diferents Cabos	Fo.	
Carta del Marques de Mortara donant auis ala Ciutat tornas ala obediencia de Son Rey	Fo.	199
Capitols que demana la Ciutat firmas la C ^{da} y Juras Seruarlos	Fo.	200
Entra en Lerona dit Marques	Fo.	202
Seferen alimania y se feu Profeso	Fo.	
Jurament de l Governador de C ^{da}	Fo.	203
Donaren la obediencia las Vilas de Bisbat y la Ciutat de Vich	Fo.	
Prengueren lo Dr. Sapias	Fo.	
Se scrigue a la Magestat y a, altres fent los Sabi- dors com la Ciutat era tornada ala obediencia de Son Rey	Fo.	203
Carta de Don Juan de Austria	Fo.	204
Carta de l Bisbe de Girona	Fo.	

Carta de Sa Magestat	Fo.	205
Altre Carta de Sa Mag ^d	Fo.	206
Entra a Barcelona Don Juan y se Nendi amer- se de Tenor	Fo.	207
Arribaren Monjas que los franceros desterraren de Rossello	Fo.	210

~ 1653 ~

Se feu Vot de fer Professo per la Conceptio	Fo.	
Se feu Professo en actio de gratias	Fo.	
Resolque la Ciutat seu antar gent	Fo.	
Entra en Gerona lo Bisbe Parcero	Fo.	211
Carta de Sa Magestat Sobre lo perdo de Bar ^{na}	Fo.	212
Jura don Juan per Virrey de Cast ^a	Fo.	216
Seferen preganias per la Salut de Sa Mag ^d	Fo.	
Seferen Cridas manant que tots los Priuilegis concedits per lo Rey de franca porassen en ma del D ^u Mossa	Fo.	217
Seferen Cridas pera que tots los Sisens aportas- sen a Barcelona	Fo.	219
Se enuia gent a Massanet y Cremaren la ma- jor part delas Casas	Fo.	
Arriba en Gerona lo Embaixador de Alema- nya a b Sa muller	Fo.	
Resolque Cathaluna donar al Rey 50000 lres any	Fo.	220
Entra en Gerona lo Marques Serra	Fo.	220
Elegi la Ciutat Capitans	Fo.	221
Arriba en Gerona lo Condestable de Castilla	Fo.	

- Se ana a Saxinia y se feren Fortins — Fo. 221
- Se feu gent per los amotinadors — Fo. 222
- Entra lo Enemics frances al Emporda — Fo. 223
- Se retira Espana y deixa Guarinito a Castello. — Fo.
- Se Nendi Castells — Fo. 224
- Vn Mestre de Camp deixa diner per pagar los Soldats — Fo.
- Suplica la Ciutat al Rey enuias Socorro — Fo.
- Carta del Rey dient que desitja Socorrer La — Fo. 227
- Se Sega lo blat y portaren las garbas al pla de Sant Francesch — Fo.
- Se feu hospital del Rey del Conuent de S. Agusti — Fo.
- y Sepora Infantina al hospital y carne — Fo.
- Se feren trinxeras per la Cauallena — Fo.
- Se tregueren las monjas de S. Clara — Fo.
- Sepora lo Siti a Lerona y lo que contengue durant ell es fol. 229. vsq 248 — Fo. 230
- Sepora Batania alaparet del Hospital y Sepora la gent de Ciutat allur ouello — Fo.
- Derribaren la paret dela Batania Volcan entrau los francesos trobaren Resistencia estant lo bar. de Sabach a Cauall — Fo.
- Se regara La Brexa lo Enemich retria las pessas y Volent mdrre als molins nous palearen — Fo.
- Se aforaren los Viures prengueren Carregas del Enemich y se feren pregarias — Fo.
- Arriba gent al Enemich la Ciutat dona diner al Rey y sepreuenia lo Socorro y prengueren francesos — Fo.

A Madrid se feu l'leua de gent y se enuia diner Fo.
Munta molta gent als fortins per auis que tenian
de S. A. Fo.

Se socorregue Lerona y guanyaren dos fortins Fo. 244
La Altera era als Caputxins La Ciutat li feu Em-
baixada y entra en Lerona y La Ciutat li feu
Visita Fo. 247

Derempara lo Enemics los quartels deixant
molta tra Fo.

Don Juan aquartela son Exercit per lo Emporda Fo.
Entra Don Juan a Lerona y La Ciutat lo ana
arebre Fo.

Se feren luminarias y un ofici sen tova S. A. Fo. 249
Error que feu lo frances Fo.

Se deixa diner al Marques Serra Fo. 250

Atestatio de miracle de Sant Narcis sobre lode
las morchas Fo. 253

Se declara Contagi a Lerona y lo Enemics de-
uasta nostre Exercit a Bordils Fo. 255

~ 1654. 1655 ~

La Ciutat enuia Sindics a Madrid y forma son
Tercio y se reduhiren lo hospital, Conuent de Mar-
me y Santa Clara y lo Enemics entra tres
vegades al Emporda Fo. 256

~ 1656 ~

Se allotjaren los Exercits y se leuaren a la

Remantera y prengueren Michaleti y los penja-
ren a Ferona _____ Fo. 260

Isqueren dos Companias de Ferona _____ Fo.

~ 1657 ~

Vinguda del Marques de Mortara _____ Fo. 260

Resolgue la Ciutat de no anar los Jurats ala
Seu y altres cosas tractants sobre dels Studis
Presbiteri _____ Fo. 261

~ 1658. 1659 y 1660 ~

Se feren festas per lo naysament de M Princep Car-
ta del Rey per lo dels allotjaments _____ Fo. 262

Se situa Camprodon, y se socorregue y torna a
la Coa _____ Fo.

Se Combrega Lo Bisbe y despres se enterra y se elegi
Bisbe Lepan y mon Clet _____ Fo. 264

Lo Capitol Intima lletras ala Ciutat pera que se
abstinguessen de anar a Presbiteri de Sant Felu
y demes Conuents _____ Fo. 265

Resolgue la Ciutat de Casarha doncella per lo voe-
de Carnastolas _____ Fo. 266

~ 1661 ~

Se Publicaren las Paus _____ Fo. 266

Arriba a Perpina lo Rey de Franca y se entrega Notas
al Rey Catholich _____ Fo. 267

Se despedi lo Governador de la Ciutat y entra
per Bisbe Fagoda _____ Fo. 268

Entra a Terona lo Cardenal don Pasqual
y la Ciutat li feu Viuita. Fo. 268

Carta del Rey fent asaber la mort de son fill y del
naixament de altre y se feren alimarias. Fo. 269

~ 1662 ~

Se feren festes y professo a Terona. Fo. 270

Carta del Rey sobre las diferencias del Capitol se feu
embaixada al Sr. Bisbe y lo Capitol ne feu a la
Ciutat. Fo. 273

Se tingue Junta a Palacio sobre del Presbiteri y
se resolque no obstant las Censuras podian assis-
tir los Jurats a S. Felu. Fo.

Se feu Un ofici y se Canta Ante Deum en actio-
de Gratias de la Unio entre lo Capitol y Ciutat. Fo.

Diferencias entre lo Bisbe y Capitol dura desde
fol. 169 v. g. 172. Fo. 283

~ 1663 ~

Resolque lo Capitol y Ciutat fer lo hospital a,
hont antes estaua y elegiren Comissaris y se co-
mensa de sembrar. Fo. 286

Carta del Rey demanant ajuda per las forti-
ficacions y la Ciutat Resolque de donarli. Fo. 287

Eparlla lo Riu metre Casas de la placade S. Felu. Fo. 290

~ 1664 ~

Obtingue lo Capitol Bolletu per Ter franch de
dret y la Ciutat lo Impor. Fo.

~ 1665 ~

Extracció de Juratz Se prouchi Bisbe de Gerona
Perolque la Ciutat firmar Concordia ab los acir-
adors _____ Fo. 291

Entra en Gerona lo Marques de Castellrodrioo
y tambe Vn Cardenal la Ciutat los feu Visita _____ Fo. 291

~ 1666 ~

Carta de la Meyna fent Sabidor de la mort del
Ney son maint _____ Fo. 292

Entrada del Bisbe de Gerona y los Juratz se ves-
tiren de dol per la mort del Ney _____ Fo.

Se feu Sentencia de Vn Capita a Bar^{na} y ne mori-
ren alguns y altres de Masfats y sobre aso se
scrigue ala Meyna _____ Fo. 296

~ 1667 ~

Lo Bisbe de Gerona posa la primera pedra al Hos-
pital y los Juratz hi assistiren _____ Fo.

Se embarca la Emperatrisa a Bar^{na} _____ Fo.

Arriba en Gerona lo Embaxador de Roma y la
Ciutat li feu Visita _____ Fo.

Vingue Quarnitio a Gerona se leuanta gent la
Ciutat promete continuar lo seruey ab diner y sellenar
lo Comerz entre las dos Coronas _____ Fo. 300

Ana gent a Puigserda _____ Fo.

~ 1668 ~

Se escomunicaren alguns Canonges de la Cid

nos feu la Professo de Sant Narcis, entra en Lerona
 Lo Duch de Spuna Virrey _____ Fo. 303
 Se elegi per Bisbe lo Ardiaca Dou la Ciutat si.
 dona lo parabien y torna la Rucia _____ Fo.
 Daren enuclidas al Portus y not guanyaren _____ Fo.
 Sepozaren Monitons perque las Senoras no ana f-
 sen Escolladas _____ Fo.
 Se disposa lo assentare los Juratz en lo Presbiteri
 dela Seu y de pres si assentaren _____ Fo. 305
 Se publica lo Comerç entre Espana y Franca _____ Fo.
 Arriba oent de Guerra a Lerona _____ Fo.
 Sen ana lo Bisbe de Lerona y morien Seyda _____ Fo.

~ 1669 ~

La Ciutat feu diligencias per traure la guarnitio
 de Lerona y ho alcanca _____ Fo.
 Nota delo que Succchi entre Dn Joan y la Pare
 Heuerardo _____ Fo.
 Acosolue la Ciutat dar 5000 mes a cada Jurat _____ Fo. 309
 Se tancaren los Portals y les naturals feren guarda
 y se feu la professo de Sant Narcis _____ Fo.
 Se elegi don Juanper Virrey de Castella _____ Fo. 311
 Acosolue la Ciutat se tornassen Molins _____ Fo.

~ 1670. 1671 ~

Se enuiaren Touernadors per diferents parts y
 la Ciutat Suplica ala Meyna suspenques enui-
 arne a Lerona y ho alcanca no obstant era la
 a Lerona _____ Fo.

Passa per Terona lo Embaixador de França
La Ciutat li feu Visita _____ Fo.
Capitula Espana ab olanda & Inglaterra _____ Fo.
Se tancaren los portals per lo mouiment feya los fran-
ces y comensaren los molins a Molrer arriba la.
E^a a Terona y se dona principi a la gila de
St Agusti _____ Fo. 314

~ 1672 ~

Nota de Pluyas _____ Fo.
Sepublica Excomunicatio alla Seu y Nicolque la
Ciutat fer Cremar dos Siris a sant Marcu _____ Fo. 317
Arriba en Terona Don Pedro de Arago ab la mulier
y com a Canonge Alcidi ala Seu y lo Capitol li do-
na la portio y despres ell dona Mr Vellut gerlo.
Chor _____ Fo. 317

~ 1673 ~

Mori lo Bisbe Dou los Jurats assistiren al Com-
bregar y al enterro _____ Fo.
Lo Bisbe de Rich Deney a la Germana la
Abadessa de Sant Daniel _____ Fo.
Arriba en Terona per Souernador Don Juan Mata 318
La Ciutat forma son Certio y entra lo Marques
de Saganes ab son Certio y la Ciutat li feu Visita Fo.
Entraren Soldats Jura lo Virrey y entra on la
lo Embaixador de Navarra _____ Fo.

~ Part 1673. 1674 ~

Se Romperen la Pau, entra a Terona per

Bisbe don Alonso de Balmañeda _____ Fo. 320
 Entra lo Enemich al Emporda y palearen ab los
 nostres y prengueren alguns Cabos _____ Fo.
 Se feu Vn ofici a Sant Marcis la Ciutat enuia gent y
 la guarnitio de assi tambe manxa _____ Fo.
 Dona diner la Ciutat per la fortificacions arriba
 a. Gerona lo Duc de Sant German Mire de Camp Fo. 321
 Sen torna lo Virrey y Mestre de Camp General a
 Figueras y la Ciutat alca Bandera, passa molta
 gent de Guerra per Gerona y entra nostre Exercit
 al Rossello y se posa a Maurellas _____ Fo.
 Se posa Siti a Bellaguarda y despres se rindi y de
 suspengue enuia gent la Ciutat _____ Fo.
 Parti de Gerona per Maurellas la Compania de
 Capito y tambe lo Governador, y lo Senor Bisbe
 dique missa a Sant Marcis y desembarcaren gent
 a Moras _____ Fo.
 Se Rendi Sant Juan de Pages palearen los dos Exer-
 citz y lo nostre derrota lo Enemich y ne prengue-
 ren molt _____ Fo.
 Passa gent de Guerra a Gerona _____ Fo.
 Tornaren las Companias de Gerona de Camp y
 se trobaren ab la Alea _____ Fo.
 Mori lo Marques de Ytona a Gerona y fou de-
 posat ala Seu _____ Fo. 332
 Passaren per Gerona francesos Mendits y aparegue
 armada de Mar del Enemich y ab somaten-
 ana lo Sertio y Caualler y demes gent de Guerra
 Gerona ala Escala y enuia la Ciutat diners per lo terro _____ Fo.

Se retira La Armada de Mar Enemiga y neaga:
 raque altre de Slanda _____ Fo. 336
 Passaren per Lerona Francescos Mendits _____ Fo.
 Desembarcaren gent los Vaxells de Slanda y Lo.
 Virrey demana gent ala Ciutat y se suspenque
 per son orde _____ Fo. 336
 Entra lo Duch de Osuna que Venia per franca
 y la Ciutat li feu Embaixada _____ Fo. 337
 Se plega lo Camp y entra lo Virrey _____ Fo.
 Torna la Compania de 2^a del Camp. _____ Fo.

~ 1675 ~

Acordue la Ciutat donar i sotgner al Coro-
 nel _____ Fo.
 Entra a Lerona lo Virrey y sen ana a Barcelona
 per ser entrat lo Enemich al Emporda _____ Fo.
 La Ciutat feu una Compania de 80. homens y
 estigue a l'ora de Guarnicio y se retira lo nostre
 Exercit ala Manola y desguera Lerona _____ Fo.
 Exiren fora lo Tercio de la Ciutat y demes gent per
 la entrada de l'Conceller de Bar^{na} ab son
 tercio _____ Fo. 340
 Se feu Visita adit Conceller _____ Fo.
 Arriba deuant Sarria lo Enemich y comete lo for-
 ti y lo guanya y lo endema se retira y los Ecce-
 siastichs y Studians formaren Compantias _____ Fo.
 Torna ala Ciutat la Visita lo Conceller de Bar^{na}
 arriba a Lerona lo Virrey y la Ciutat li feu visita Fo.
 Se feu un te Deum ala Teu assistint la Co^a lo
 Conceller de Bar^{na} y la Ciutat y

5.
despres se feu In offici a Sant Narcis assistint:
hi los mateixos. Fo.

Se publica Sentencia de Comunicacio y assisti
la Ciutat. Fo.

Se resolque fortificar la Ciutat sent quatre forins. Fo.

Se feu la Professo de Corpus assistint la Ed^a Con-
celler de Bar^{na} y la Ciutat. Fo.

Torna la Riuira ala Ciutat lo Duc de Medi-
na Sidonia. Fo.

Lo Capitol feu Embaixada ala Ciutat per la Ca-
nonitzacio de Sant Eulaguer. Fo.

Lo Enemich prengue alguns Cabos de Sa M. afor-
tia entraren a Lerona Vn tertio de Xamberehs
y altre altre de Aragonesos y lo Marques de
Saganes. Fo.

Crema lo Enemich algunas Casas de Massanet
y pora Siti a Bellaguarda y lo guanya y sa Ed^a
feu conde lo Fouernador. Fo. 350

Torna la Compania de Lerona de Moras y lo.
Enemich prengue nostra Ed^a del Castell. Fo.

Los Deputats ~~se~~ ^{van} antaren gent per ~~sa~~ ^{la} gentra
en Lerona Vn Mestre de Camp General. Fo.

Se feren truequos entre los Soldats de Espana y
Franca. 1576 Fo.

Lo Enemich despres de retirat sen anà a Cerdania
y palearen ab los nostres. Fo. 352

Lo Tertio de Arago sen torna a la terra y ne

entra altre que era Mestre de Camp lo Duch
de Montelcon y la Ciutat li feu Visita y la
torna _____ Fo.

Sen anaren molts grans a Barcelona y lo
Conceller se despedi de la Ciutat y sen torna
a Bar^{na} ab son Tertio y se dispara la artille-
ria _____ Fo.

Jura nou Virrey a Barcelona y entra a Gerona
y sen ana a Figueras _____ Fo. 356

Entra nostre exercit a Rosello Fol 357

Torna entrat lo Frances al
Empurda _____ Fol 357

Retiranse los dos exercits _____ 357

Truecos de Espanyols y Fran-
cesos _____ Fo 358

~ 1677 ~

Entra en la cort lo senor Don
Juan de Austria _____ Fo 358

Su pres D. Fernando Vilan
mueba dicho el Duende y Fo 358

Alegrias de que el senor Don
Juan entre en lo Govern Fo 359

Va el Rey a Cartagena y jura
los fueros de Arago _____ Fol 359

Entra el vi Rey en Gerona _____ 359

Recupera el Frances el Cas-
tell de Bellaguarda _____ Fo 360

EL compte de Monterey non
vi Rey y Don Josep de Pinós
mestre de camp general — 360

Suces del Combat — 362

Se veia lo uidey del Emporda 363

Diferencias entre lo Bisbe y Capitol 364

La ciutat intenta apasignarlas

Lo Bisbe ua a casa la ciutat est

marthi los bons officis — 365

Torna lo uidey abla cort a Serrona 365

Vol acomodar las diferencias

del Bisbe y capitol y sen torna

a Barcelona y tambe lo Bisbe y ana — 365

Los mulats del ospital pujaren

al quarto non — 366

Inquietut se muque ala placa

delas cols — 366

Suces ab lo Lluce Narcis Buita 367

Don Josep de Pinós arriba a

Serrona tement no endas lo suces 367

~ 1678 ~

Torna la ciutat de Arisena

ala obediencia de Espanya

per auerla de enparada los
francesos — 368

Tingue libertat Narcis Buita — 368

Sitia el Frances a Puigcerdà y
la rendex

369

Lo Comte de Montreux figne orde
de retirar-se y lo Marques de la
ganes son anomenat uirrey per lo
interim y arriba en Serona —

371

Entran en Serona tres tercios
lo dela Costa ab 700 homens de
Granada ab 200 altre de Mila
nessos ab 600 —

371

Isque lo vi Rey de Serona ablo
camp —

372

Estragos que an fet los rius —

373

Lo Duc de Bornomilla uirrey —

374

~ 1679 ~

Frets y temporals de uents —

375

Tractes de Paus —

Publicacio de Paus entre Espa
ña y Franca en Genna —

376

Serona redueix el tercio —

Mort del Jurat Jaume Camps

377

Desposori del Rey de España

378

Malaltia y mort del Sr Don
Juan de Austria —

379

Benedictio ala terra —

380

Se posa la reserva ala ca
pella noua del ospital ab gro
fesso dela cen —

381

1680

787 Cridas de part del Rey ques llevar

Las carnesoltas _____ f 382

788 Lo Bisbe de Serona promette de
samora _____

382

789 Entra en Serona lo mar Bisbe

de Cenero Thomas Auster _____ f 383

789 Seu embarada el Capitol per

pregarias per pluja y ploque _____ 383

Lo s Bisbe publica un tubileu

combregant ala deu _____ 383

Copia dela Carta ques origina

lo Rey al Papa sobre lo vreu de s

Narcis per Espanya _____ 384

789 Ques comprasen las Casas de

lalpila de s Pere y placa del m _____ 384

789 Se posa una Catreda de Philoso

fia y lleghen tres anys _____ 385

789 Tambe se posa una la tradilla

de Theologia _____ 385

789 Se posa la Unio del glay a dos

chines ates que ni auin molt is an _____ 385

789 Seresolgue ex un Concell que qui ix

iurias als lurats de paraula se

789 proceys contra del tal sent usacion

l'indie _____ 385

A 30 de Mayo se publica en Madrid
se fava a 30 de Juny b acte gene
ral de la Inquisicio ————— 386

A 30 de Juny se feu en Madrid
b acte de la Inquisicio ————— 386.

La guarnicio dels Bolons ven
una de Sevilla ————— 387

Entraren ala ciutat 480 Alemany
y ables quey avia fien 12to ————— 387

Presenten als Jurats un Carrell
demanat lo Coratge del Rey demana
uen 1615 a 179 — per 950 Rechs
arao 344

La ciutat es crigue al Rey que te
nia privilegis que la exsanguian y
lo Rey decreta que los vista sa in
ficiu ————— 387

Lo Duc de Bornavilla un Rey ar
riba en Sevilla y regora los fortis — 388

En lo mes de setembre plouge
tant quey digue ser avia aportat
lo vin lo Port de Toledo ————— 388

En una junta de guerra se vol
que que per lo dia de 23 de setem
bre quey la festa dels Salmas que fe
lo sorigra se celebra ab gran solemn
tat com se fey is fien ————— 389

Pasa per Sevilla que venia de
Madrid un Arcebisbe de nacio caldeu
digue missa a St. Francisco de la capella de nost
ron dels Anxels ————— 389

Per carta del iudex se para cosa al duc
de Villahermosa que venin de Flandes — 389

Avisa lo Agente de Madrid que se van perdidos
per temporals — 28 vaxells francesos en la car
ra de Indias — 389

Lo Dr Potau y Montaner arriban a Se
ra per la visita dels aigües de l'ox de l'er — 389

Senya de Seura lo Tercio de Españols
y entra altre de Napolitans — 389

Volent lo iudex se para dit Tercio
al mateix puesto quels Españols y te
nen el portal de nostra Sena que la nau
dia los nostres Capitanes y Coronels dexaren
los mangals y resta un Capita que fou lo
an Carreras per conservar lo portal de la
plaza dels wh y de l'isla — 389

For the purpose of the present work, the following facts are given:

385. The first of these is the fact that the number of the present work is 385.

The second fact is that the number of the present work is 385.

The third fact is that the number of the present work is 385.

386. The fourth fact is that the number of the present work is 385.

The fifth fact is that the number of the present work is 385.

387. The sixth fact is that the number of the present work is 385.

The seventh fact is that the number of the present work is 385.

388. The eighth fact is that the number of the present work is 385.

The ninth fact is that the number of the present work is 385.

The tenth fact is that the number of the present work is 385.

The eleventh fact is that the number of the present work is 385.

The twelfth fact is that the number of the present work is 385.

The thirteenth fact is that the number of the present work is 385.

389. The fourteenth fact is that the number of the present work is 385.

The fifteenth fact is that the number of the present work is 385.

The sixteenth fact is that the number of the present work is 385.

The seventeenth fact is that the number of the present work is 385.

The eighteenth fact is that the number of the present work is 385.

The nineteenth fact is that the number of the present work is 385.

The twentieth fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-first fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-second fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-third fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-fourth fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-fifth fact is that the number of the present work is 385.

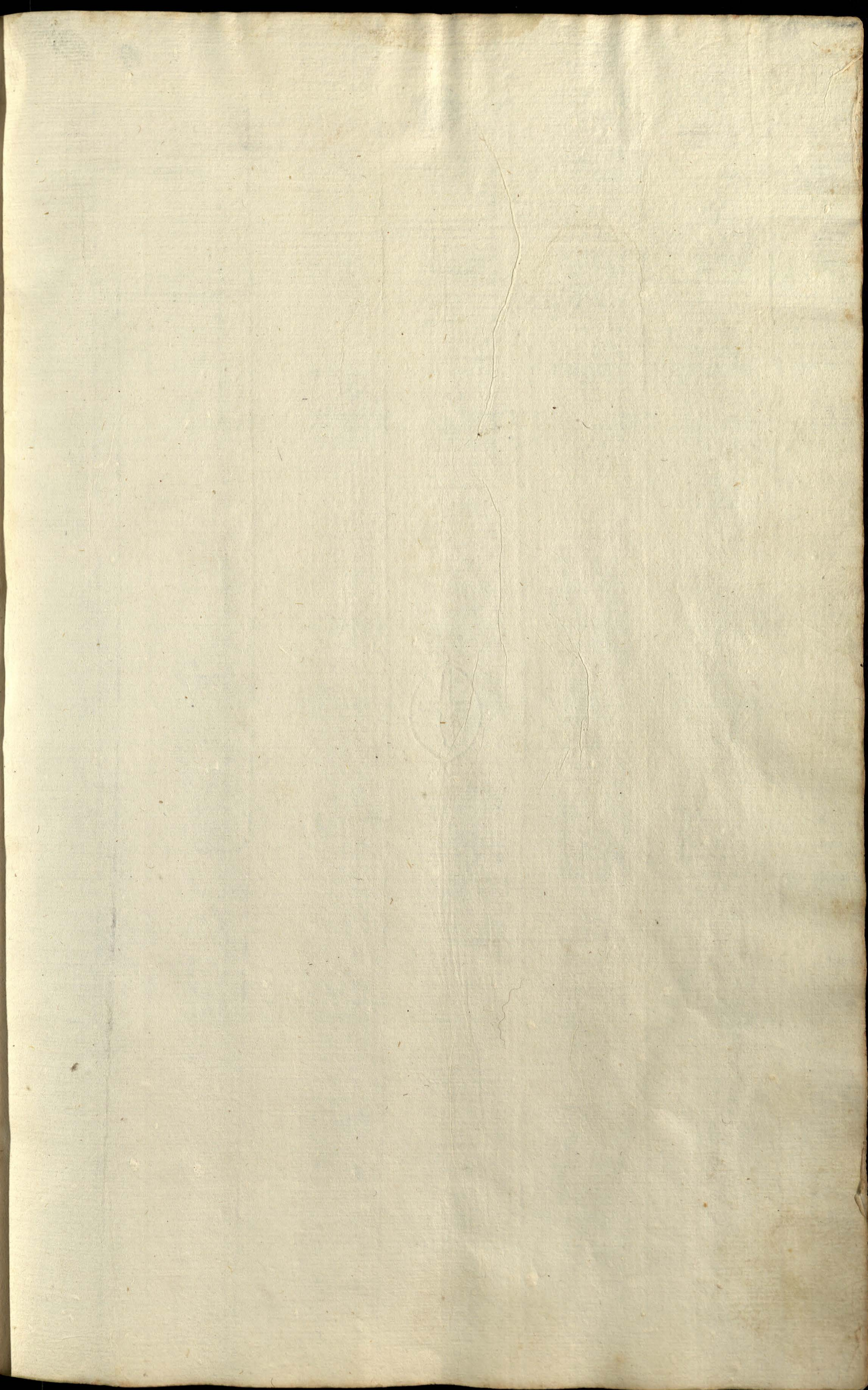
The twenty-sixth fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-seventh fact is that the number of the present work is 385.

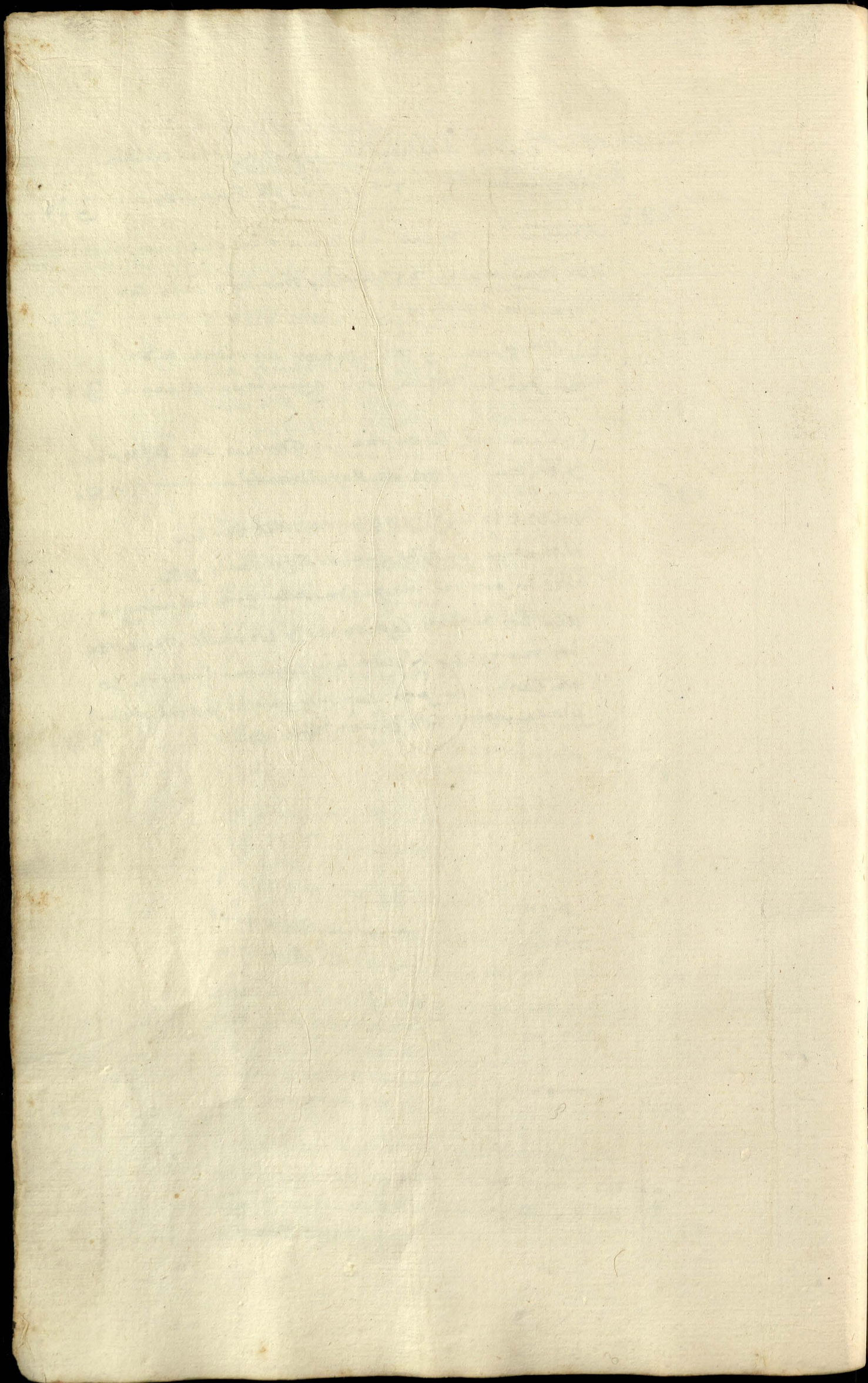
The twenty-eighth fact is that the number of the present work is 385.

The twenty-ninth fact is that the number of the present work is 385.

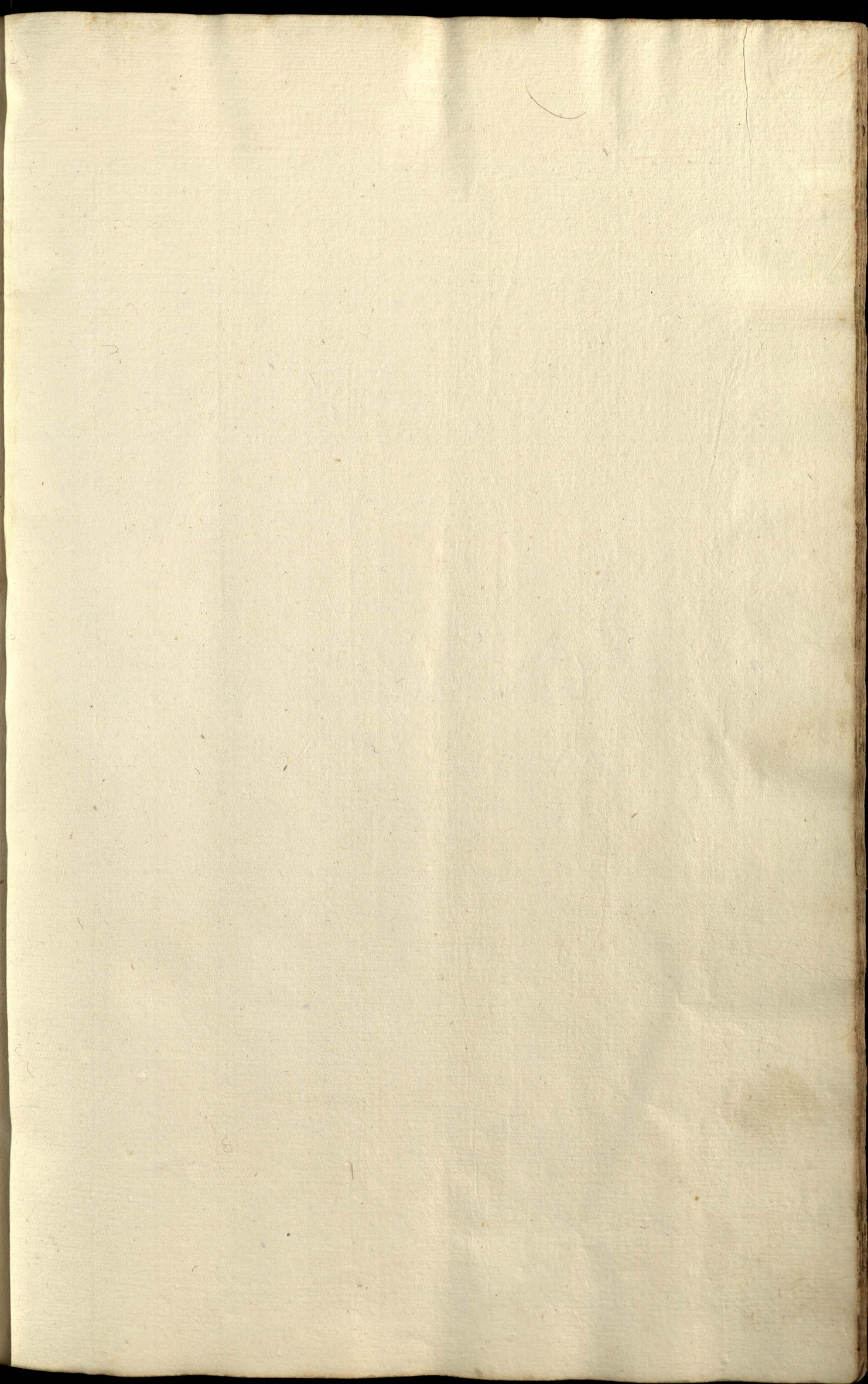

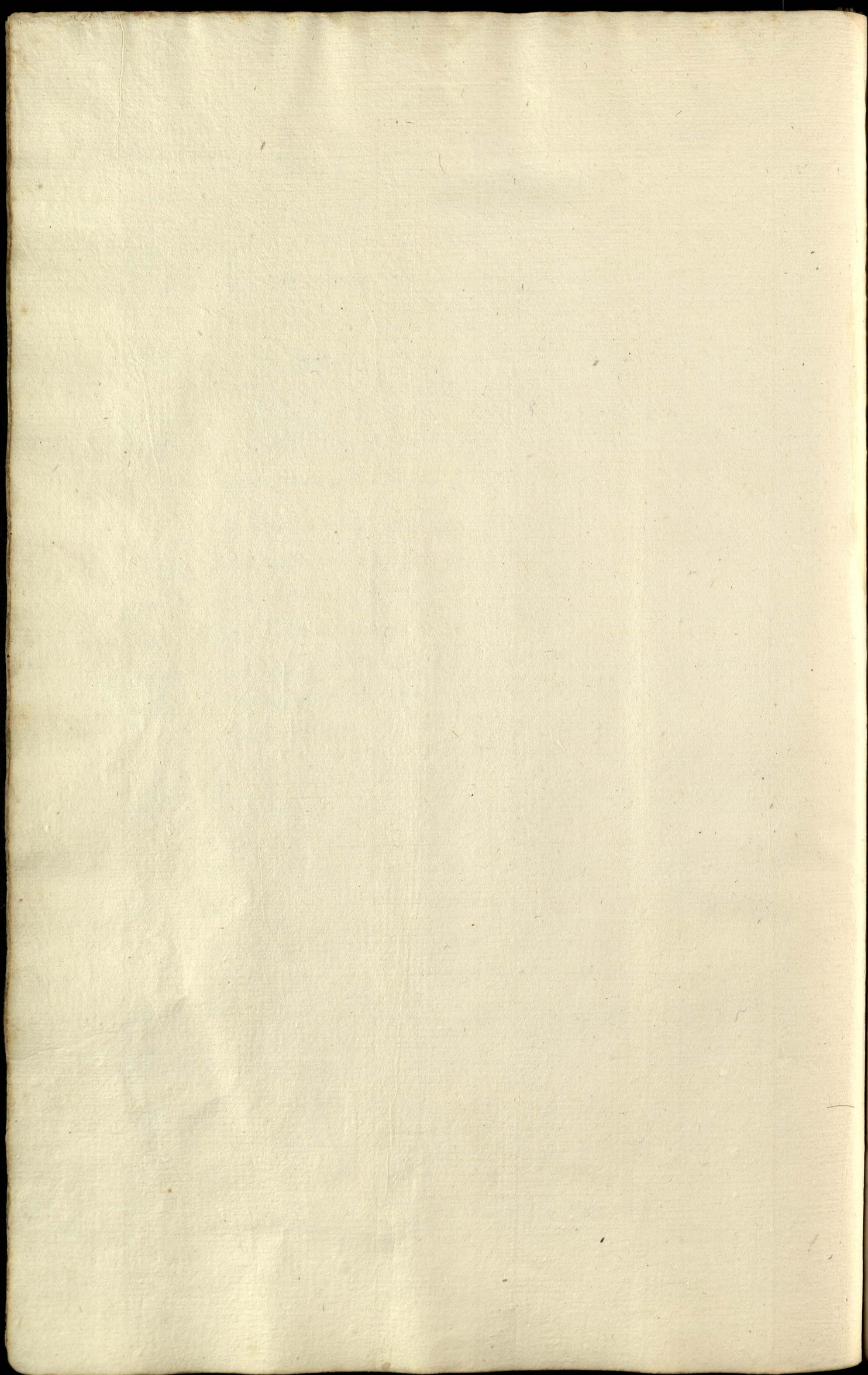

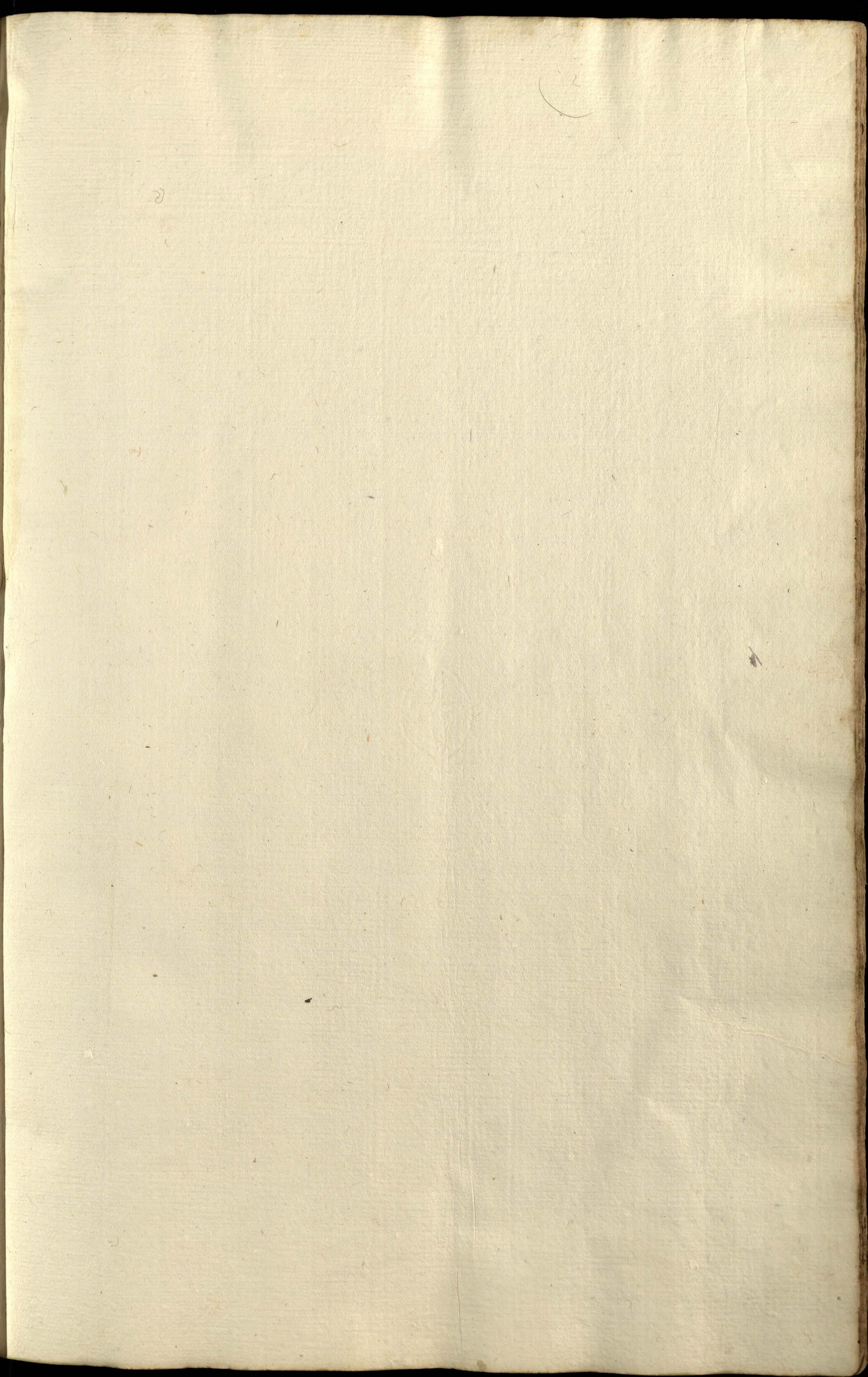

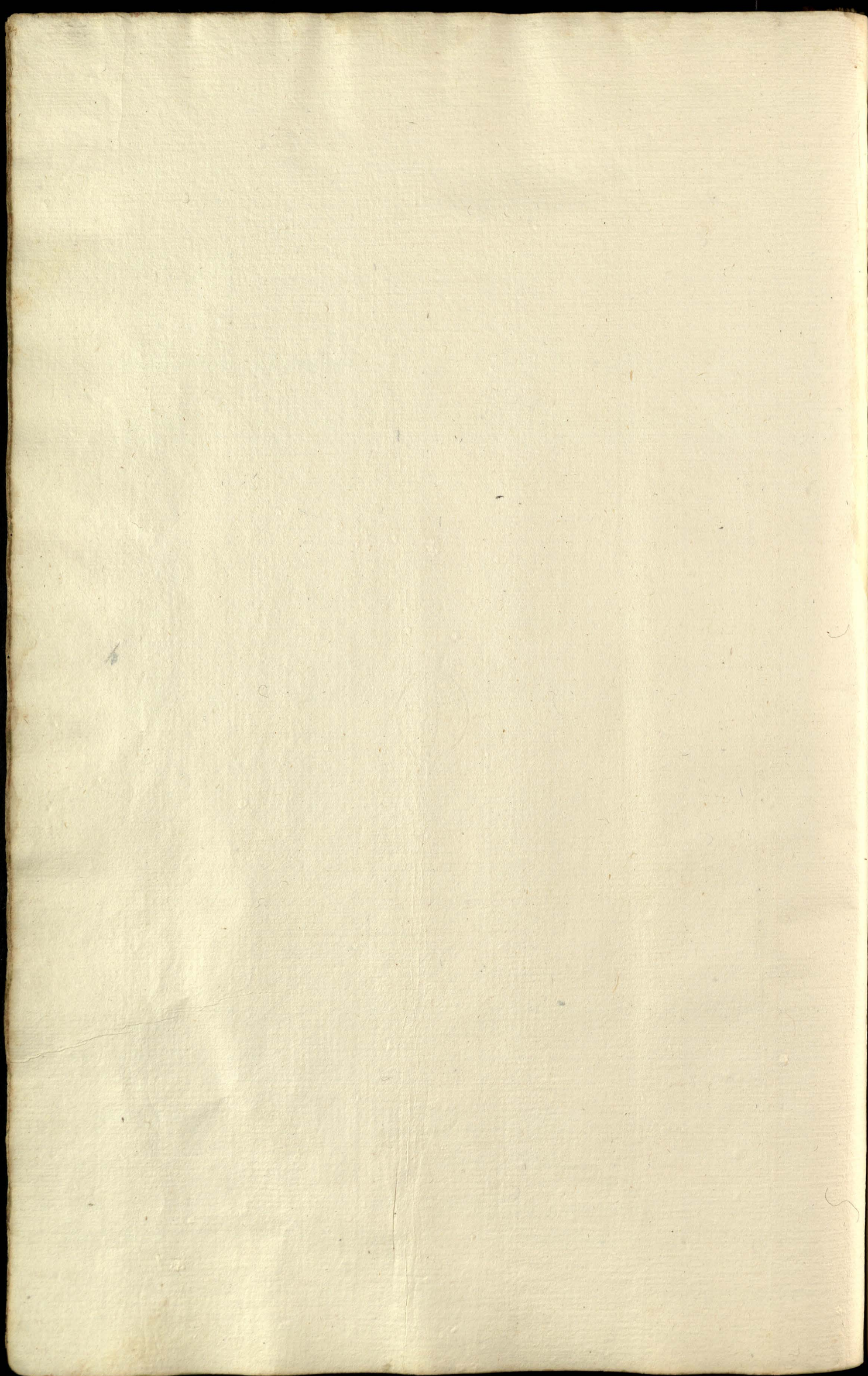

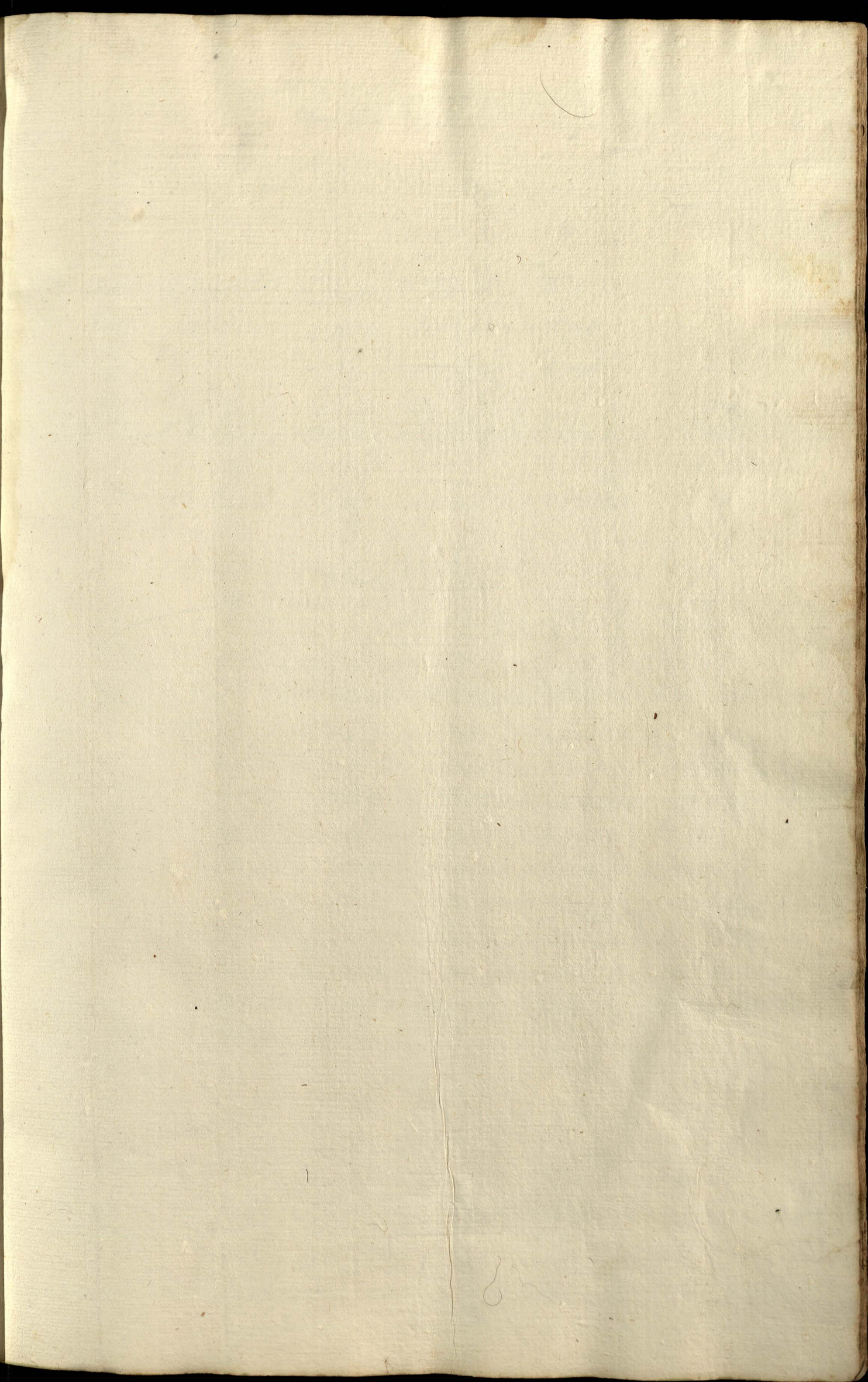

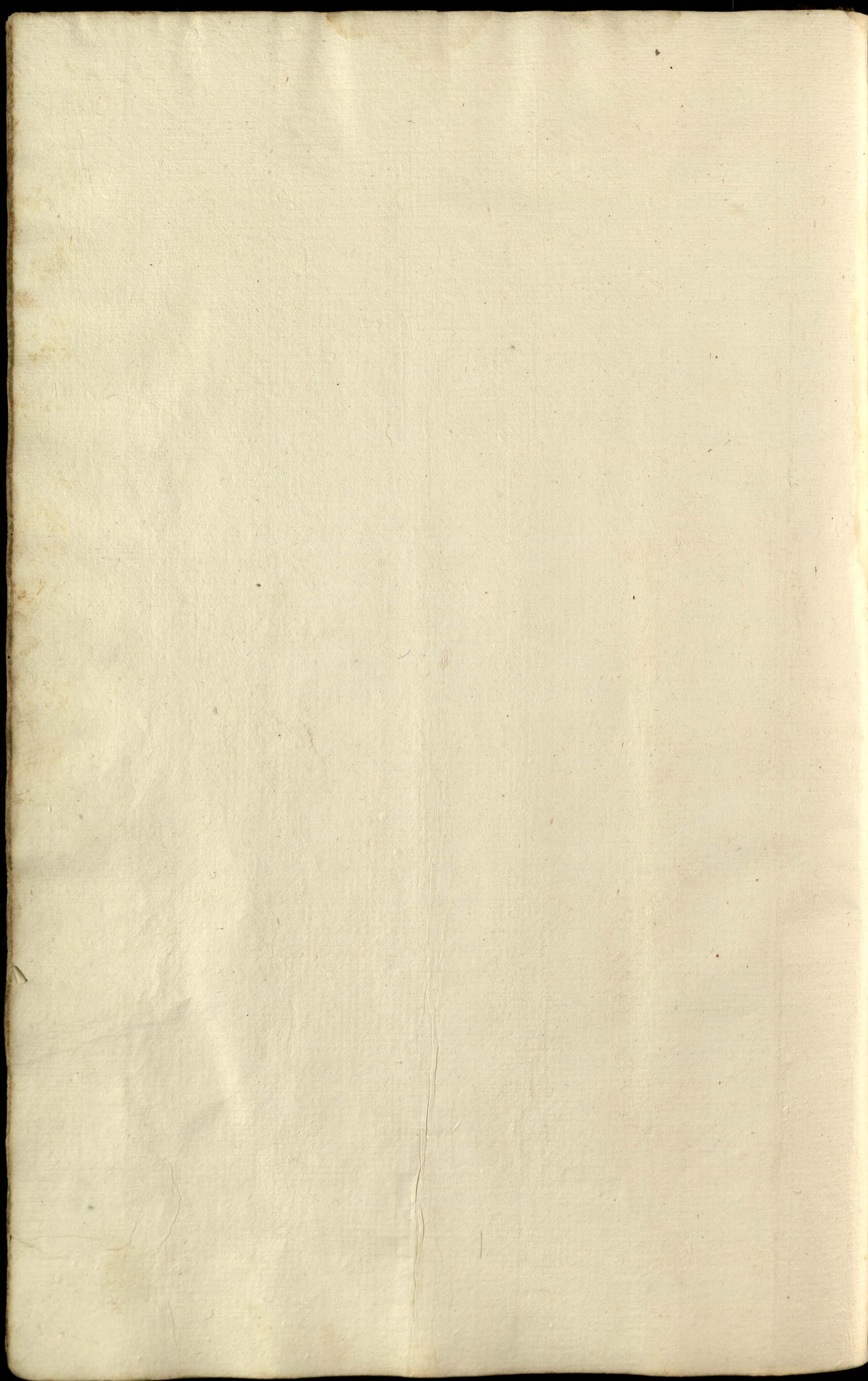

Januar

1

anul pînă la Januar 1670

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Mars

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Mai

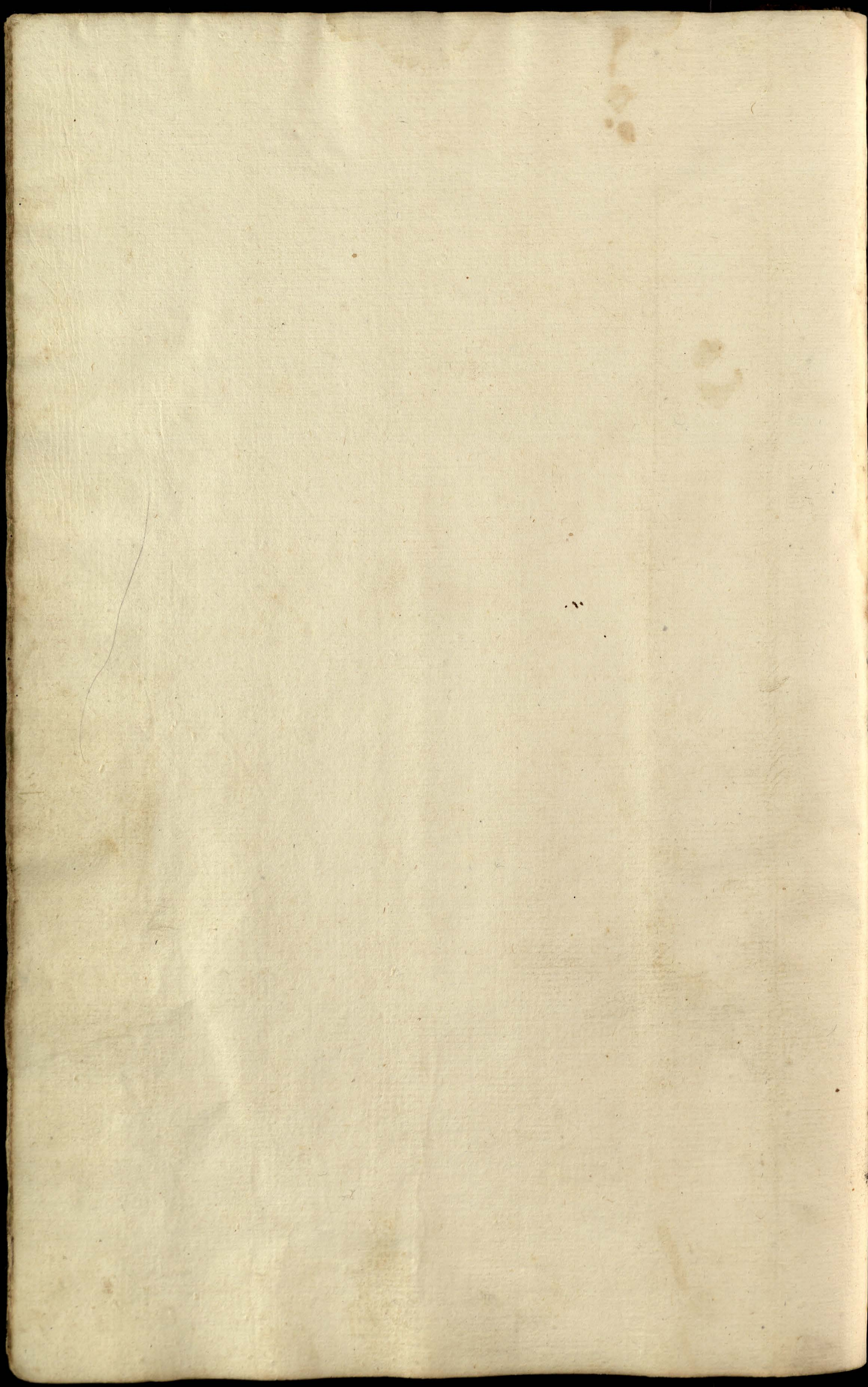
Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Henric de Balthazar

Janer

1

Al primer foren Escript en Juratz de Corrent any de 1637.

Hieronim de Neal Militar.

Mr. Rafael Vuet Ciutadà.

Jaume Camp Mercader.

Jaume Tagell Menor.

A 13 Sentornà la Audiencia en Barcelona que hauia estat ab tots
los Concellis en la pnt Ciutat de quatre de Maig 1635 en sa y demes Pri-
bunals y lo Virrey que era lo Duch de Cardona.

Mars

A 12 ^{febrer} Se obri lo Hospital de Misericordia ab molt gran aplauzo
y gust de tota la Ciutat y dins pocs dies hi hague entre tot genero de pobres
Cent y Vint Crearence Administradors D. Francisco Desbach y Jaume Camp.

A 22 Se feu una acapta per tota Ciutat a hont assistiren los quatre Jurats
y quatre Canonges de la Seu y anauan insiculats de tots Staments ab
quants acaptant per las Casas y demes Carrocas per a portar los mobles
y Roba donauen his replega una bona almoynia entre diners y Roba
los Jurats y Canonges anauan ab dos fileras Coes los Jurats primer y
Segon aportauan al mitg dos Canonges y lo terç y quart aximamix los
altres dos y quant foren tornats en Casa la Ciutat Sen antraren en
la Sala del Concell y al asentar se ates no Cabian tot Vuyt al banch
ordinari Sen pozaren dos deuant Cuberts ab los draps y se asenta-
ren Interpolats tenint lo Jurat en Cap la presdencia.

Maij

A 30. lo Doctor Francesch Magarda Assessor de la Baillia
entra en la Sala del Concell y se li dona lo Noch
del Cap del Banch a hont estan los Insiculats ates no
era del Real Concell a Representar als Jurats Com

estiguessen previnguts de Monitions y altres Nequisits pera resistir als
Vaxells d'andesos Se eran Vistos, encas donassen Cap en algun lloch de
la Marina y per los llochs y Vilas de Empurda pera anar fent lo mateix
tenit Comissio expressa del Virrey y deixant manaments del que de-
ui anfer y sibe despres de hauer dada raho als Jurats y amostrada
la Instructio aportaua tambe enuia Vn manament Respongueran li
los Jurats de paraula que la Ciutat estaua ja previnguda de armas
y monitions per poder acudir ala defensa dela marina encas Se anas
offerint occasio

A 31 alas Sinch horas de la tarda aportaren quatre Capellans la Ne-
liquia del Cap de Sant Erato des dela Seu en la Capella de Casa Ta
Ciutat sens Cerimonia y alguns dies antes hauria feta Embaixada
lo Capitol ala Ciutat fentli entendre com lo Abat Crecentio hauria
enuiat de Roma ala Seu lo Cap del dit Sant y si era gust dela Ciutat
lo anirian a rebre ab professo dela dita Capella y aportarl en ala
Seu lo endama

Respongue la Ciutat ho tindria a molt gran merxe y estima y axi
fou determinat ab promenada Se ordenas la Capella la mes lussida
for possible his fessan demostrations de regozijo; porarense deuant la
Capella y sota la volta drap de Nas ab gerolichis y Epigramas
en alabansa del Sant y de Terona

Alas sis horas se obri la Capella estant ordenada de Sedas, quadros
y molts llums y lo Cap se posa sobre lo Altar his digueran Com-
pletas acant de Orga haquey musicia sorda, Ministrils, los Can-
tors dela Capella de la Seu que lo Capitol la enuiha y Can-
taren Vilancicos fins alas Nou horas de la nit.

Alas Nou horas se posa foch en Vna Estatua de Vn Empa-
rador tira plena de Cuets que se hauria posada en la Placa deuant
lo Portal, hont hi hauria molts ~~traballs~~ y alas cinc hores de
Administrador llanternas haquey molt Concur de gent en dita
Capella y alas onse horas se tancha y los Capellans encomanaren
las Claus a Hieronym de Real Jurat encap, que se las ne aportas
en la Casa

~ Juny ~

Al Primer alas sis horas de matiana lo Jurat Real a obrir la Capella ahont tornaren fer assistentia los mateixos quatre Capellans y no si digue Missa.

Alas Vuyt horas se Juntaren los Jurats ab promenada en Casa la Ciutat ab las Confrarias y Banderas Aliga, Sagant, Sagantessa y ministrils.

Alas Vuyt y mitja arriba lo Senor Bisbe Parcero, Capitol y totas las Religions en forma de Professo Venint per lo Carrer dels Ciudadans las Religions y Banderas restaren ala placa y lo Capitol y Cero entraren dins Casa la Ciutat y al entrar los Jurats se posaren Junt lo portal y Consequitiuament los Promens fent ala des del Portal dela Placa fins alque entra ala primera Sala del Concell y al entrar lo Cero anaua Saludant als Jurats y Promens y quant lo Senor Bisbe fou entrat ab lo gramial se posaren detras los Jurats y Promens y entraren dins la Capella y despres de hauer Cantat Vn Milansico y dita Vna oratio lo Senor Bisbe pregueren quatre Capellans lo Bearten que estaua lo Cap del Sant y al exir dela Volta prengueren los Jurats lo talam y Cantant lo Cedeum Laudamus Sen anaren ab professo ala Seu passant per la placa delas Cols y Ballestarias entraren per la Igleia de Sant feliu y guaren alla Seu. Digue lo Senor Bisbe de Pontificat y haquey Sermo.

Alguns dias apres enuiha lo Capitol als Senors Canonges Pla y Villar a dar las gracias ala Ciutat y estimarli la demostratio hauia fet en honrra del glorios Sant Trato.

Al Vuyt Vingueren en Casa la Ciutat lo Dr Baldiri Veroonyos Ardiaca de Emporda y Joan Riurans notari de part delas Monjas Caputxinas a Suplicar als Jurats Volquessan assistir Juntament ab lo Capitol en aportar lo Sanctissim Sacrament dela Seu ala Igleia noua hauian feta Responouessels hi assistirian. Juntaren Promenada demanaren ab forma hauian de anar y fou resolt que anassen ab los mateixos Requirits de Corpus.

Al Vint y Vuyt alas quatre horas dela tarda partiren los Jurats de Casa

de la Ciutat ab Promenada Confrarias y tots los demes a dornos del
 dia de Corpus y muntaren a la Seu de hont Isque To Sanctissim Sagra-
 ment aportant lo en las mans lo Ardiaca de Empurda y Baixa
 la Proffesso per la forca y arriba fins la Preso y per las Ballaste-
 rias y placa de Sant feliu sen munta per lo Carrer deuant lo porta
 dela barcha his reserva To Sanctissim Sagrament en la Iglesia
 noua de las ditas monyas Caputxinas y los Jurats y Bander-
 ras sen tornaren tras del Capitol fins dins la Seu.

Juliol

Al Primer seferan per orde del Virrey las Cridas de Viatge
 Princeps namque manantli lo Rey las fes publicar per tota Cathalu-
 nya, ates que en Madrid hauian declarat tenir lloch en la occasio se
 trobava lo Rey de declarar lo. tingués Junta de Priuilegis y fou
 Resolt no fes Lerona ningun excochiment sino questigues ala mira
 al que faria Barcelona y Diputatio que hauian elegidas personas
 his feyan Embaixadas al Virrey perque Neocas ditas Cridas per-
 ser Contra Constitutio y lo Virrey noy volgue dar lloch

Al Vint y tres se ferma dupte per part dels Diputats si tenia lloch.
 lo Viatge

Al Vint y Vuyt mori Jaume Sagell Jurat menor fuese li la Teri-
 monia acostumada de no tenir Caua y tancar las Portas
 tres dies.

Al trenta hu, presenta lo Veguer anals Jurats Vna Cartilla de
 Virrey ab que li assenyala la Ciutat Vint treballadors per anar-
 sen a Rosello per terraplanadors y en lo Bisbat sen demanaua
 Tres Cents Repartits per lloch y en Cathalunya Tres Mil No repa-
 ra la Ciutat ni las demes Vnitats ni llochs en darlos pus lo Rey
 los pagaua Vuyt sous Cadadia per Mur Jorna

Agost

Al Primer declara lo Concell Rea no hauia tingut

Loch de formarze lo duple de Princep namque ates lo Rey
no assenyalaua diada Certa en las Cridas

A Vuyt alas nou horas demati arriba lo Virrey ab tal prestesa que
sols ringue temps lo Sindich de encontrarlo ala Porra de ls
Pares dela Compania, sibe alguns dies antes era arribat fins Mor-
talrrich pensant era Ja partit per Barcelona, demanantli si Vo-
sia entrada & no la volgue.

Dit die alas deu horas sen ana lo Veguera Arginija ab los sint
homens dela Ciutat & ab los demes dela Regaria que foren Dos
Cents Vuytanta alguns ne aportaren a Moras.

Dit die alas sinch dela Gardia anaren los Jurats a Visitar lo
Virrey que poraua en Casa Carrera & Immediadament al Can-
celler

A deu enuiha lo Virrey que era lo Duch de Cardona acercat
los Jurats ls dona Un paper peraquel Representassen en lo Con-
cell

A Onse se llegi lo paper en Concell que contenia lo seguens
Pa per que dona lo Virrey als Jurats ~.

La Magestat que Deu guarde me mana acudir a la frontera
para serui lo en ella ab las Armas te & reuingudas & lo amor
que tinc a la Ciutat & la experientia del que se esmera sempre en
son Real Seruey en las occasions de mayor Consideratio me asse-
gura tot socorro & ajuda en aquesta & assi no he volout deixav
de dir ala Ciutat que donara La Magestat per molt seruit &
obligat a particular estimatio si ella lo seruey ab Vna Compa-
nyia lo temps que durara la occasio ent & sent la primera
aqui en son real nom ho represento & demano tant mayor es la
Confianca que fas della & de que entot lo que sera seruey de la
Magestat sera sempre la que ocupa lo primer Loch & lo en
procurar que la Magestat en estimatio de aquest Seruey sigava
sempre merre.

Dit die despres de serre llegit lo paper de lo Virrey estant Junt

6 Lo Concell entraren Joses Masso y Benet Anglasell Doctors
del Real Concell a Representar Lo mateix de part de la Coo-
sentia.

Dyt lo paper de ls dits Masso y Anglasell per lo Concell fou Resolt
se cometes lo tractar si faria la Compania se demanaua ala adyunc-
tio de la Guerra Juntament a faghinhi dos de Cada estament ensemp
ab los Jurats que ab totz foren Vint y Sinc y del quen determi-
nassen se reportas ab altre Concell.

Despres de serse molt miradas las Conuenientias hi hauria en que
la Ciutat seruis ab dita Compania y entre altres deque declarantre
lo Usatge dels Princes namque que per molt aueriguat se tenia
al declararia la Audientia Segons se praticaua y en lo estat esta-
uan las Cosas dindia lo Virrey Consideratio en no agraar ala Ciutat
en ferhi anar los habitants se li feya a quax serues Daxi perixxo
raho y altres fou resolt en dita Junta se li fes Vna Compania de
Cent Soldats ames dels officials ab los pactes seguent

Primo que en ningun temps fos tret en Consequentia
Item que la obligatio de sustentas la Ciutat dita Compania fos
empero per temps de tres mesos Comptadors des del die que entrana
en Rosello y acabats sen poguessen tornar sens caureren ninguna
Culpa y perco lo qui gouernaria las armas los haques de Concedir
Licentia fints dits tres mesos

Item que no la haques an de Embarcar.
Item que lo Capita sapoques a gregar a la Coronalia que li
aparaques.

A tretre se reporta dita Resolutio al Concell y fou determinat se
fes de la manera que la Junta ho hauria Resolt

A dit Concell se Confirma lo Carrecs de Capita adon Galceran de
Cartella que la temps estaua anomenat per la Ciutat y perco li
Licentia lo Virrey de venir de Notas que tenia per lo Interim la
fortalesa

Tambe se Confirma en lo de Alferez a Philip Garra y en Sargento
a Francesc Casas y perestar disganat Sorroga a Jaume Gasch

7
Lo qual fou abonat per dita Junta Per raho de est. Seruey Concedi lo
Virrey ala Ciutat Vn priuilegi perpetuo de poder manlleuar

A Catorze Concedi lo Virrey ala Ciutat Vn priuilegi perpetuo de poder
manlleuar Censals donal de gratia per raho del Seruey

Dit die Sen ana lo Duc a Castello

A Vint Concedi la Junta del Nedres, tenint Comissio del Concell, lli-
centia als freres de sant Agusti de poder fer Vn Pont hont estan ara
las Palancas defusta segons la traca donaren ala Ciutat quera
Caxo

A Vint y sis asenyala la Junta de Guerra tenint ple poder del Con-
cell Sexanta lliures de sou Cada mes al Capita y quaranta al Af-
feres y trenta al Sargento y sels dona de ajuda de Costa, al Capita
Cent lliuras al Afferes Sexanta y al Sargento quaranta Mra de
Sou

A Vint y set Se avbola la Bandera his tecaren Caixas his feus lo
praco donant dos Reals Cadaldia acada Soldat.

Dit die la Junta de Botiga giraper gasts de la dita Compania
Dos mil lliuras que feu de pagador fins Sen ana a Masell Camp

A Vint y Vuyt se Comensa a batter per lo nostre Exerçit lo Castell
de laucata en franca era General lo Duc de Cardona Virrey. Mes-
trade Camp General el Conde Joan Ceuallon: General de la Caua-
llaria lo Duch de Ciudad Real. Era lo Exerçit de Mil y tres
Centz Caualls y quatre Mil Infants

A Vint y nou attes que reparauan moltz assentar se per soldats per
no darse ninguna entrada y duptant se trobas pro a gent per Cum-
plir lo numero del Cent hantardaria molt se resoloue se donas acada
hu Vint Reals de entrada y lo matex socorro dels dos reals his dis-
pora lo sou desta manera

Que acada Soldat archabusser se li donas lo menor sis lliuras

Cal Moscates set lliuras

Cal Piques set lliuras

Cal quatre Caps de quadra a cada hu nou lliuras

Cal Capella dotze lliuras

Cal Chirugia deu lliuras

Als patges de Capita y Alferes acada hu Setlliuras

Als dos atambors acada hu Vuytlliures

Cal Pagador quaranta lliures.

Repartits en Vint y Sinch Picbas Vint y Sinch Mosquets y Sin-
quanta archabussos. feya degasto Cada mes dita Compania de lo
Cent Soldats ab los officials de la primera plana Vuyt Centas
Vuytanta quatre lliures

Setembra

A Vuyt estigue alcada la Compania quey haque Cent y dos
Soldats Sens los officials y los de la primera plana tots foren assentats
Voluntariament Sens que se haques de Violtantar aningun habitant

A Nou enuia la Ciutat al Senor Bisbe Vna Embaixada de quatre
Promens que a les hores se trobava en Vilablarcis ala torra de misser
Rafel Prats Suplicant lo que se endama que hauia de partir la Compania
se Seruis de dir missa al Altar de Sanct Marcis y Benair la Bandera
respongue ho faria.

A Deu alas nou horas parti tota la Compania ab las armas de Casa
la Ciutat y poch apres los Jurats Consistorialment ab promenada y
alas Balladarias feu alto la Compania y passaren los Jurats y Pro-
mens y arribaren a sant feliu y despres la Compania

Lo Senor Bisbe digue Vna missa Baixa al Altar de Sant Marcis
y despres Banchi la Bandera y se assenta dins la Capella lo Capita
y demes Soldats li Besaren la ma y passaren per lo Sepulcre del Glorios
Sant y acabada la missa y demes Serimonia sen tornaren los Ju-
rats y tras de ells la Compania en casa la Ciutat hontera lo Cuerpo
de guardia

A las duas horas enuia la Ciutat als mateixos Embaixadors a dar
las gratias al Senor Bisbe de la merced y honrra hauia feta ala Com-
panyia. Dit die alas tres horas de la tarda parti la Compania de
Casa la Ciutat ab lo numero de Cent y dos Soldats Sens los de la pri-
mera plana, Armats en la forma dita de Vint y Sinch picbas, Vint y
Sinch mosquets y Sinquanta dos archabussos

Lo Jurat encap entrega la Bandera al Alferes Philip Tarra

dela qual ne firma Apocha aqueix die Sen anaren a Notjar a Ceruia

A Catorse feu lliuar acte Matzar Francesch pagador Sorrogat de Joan Capes en lo Bolo de com era arribada dins Rossello la Companyia de Girona ab Cent y quatre Soldats que afigueras ne prengueran dos Sens los dela primera plana Rebe lo acte Joan Verges notari public de Seret lo qual fou enuiata la Ciutat

A Desauuyt arriba la Companyia Sens faltari ningu en lo Exercit del Rey nostre Senor que era en lo Siti del Castell de Leucata. Scrivues al Duch de com la Ciutat en Compliment del que tenia offert a la Mag. y la Excelencia enuiava aquella Companyia

Respongue lo Virrey ala Ciutat ab molts grans estimacions en hauey cumplit ab lo Seny tenia offert

A Vint y Vuyt alas sis dela tarda, acomate lo frances alas nostras trinixeras, hont mori peleant Philip Garra Alferes dela Companyia desta Ciutat y dotze Soldats, restantne trenta de nafrats. lo Capita don Calceran de Cartella se tarda saber en nouas, fins en lo temps se dira y socorraque lo frances a Leucata

A trenta Scrivue lo Virrey y Consols de Perpinya ala Ciutat en ques preuingues en cas lo frances Voloues Inueclir per las frontera

Dit die ala Vna hora per raho dela Carta Scrivue lo Virrey, temense no Voloues entrar lo frances se declara en lo Concell Real Somatent general assis finta los Jurats y Sots Veouer en ausentia de Veouer Contenia lo Somatent que tots los Caps de Casa Segorassen agunt quant se offeris occasio

Octubre

A Dos se rebe auis del Virrey, demanant ala Ciutat tornas Nefer la Companyia atesque en Perpinya Sol restauan Texanta sis Soldats los demes no hauian comparegut que apres molts dells tornaren asi Sens entrar en Perpinya. los que foren alli e tauan ab lo Sargento, que per Cambiar las armas de nostra Companyia ab altres Vichines hi era anat en occasio Succchi la rota Tambe Scrivue lo Virrey

ab dita, se fets nominatio de Capita pensant era mort com no sen
sabia nouas y tambe de Alferes.

Dit die se tingue Concell y fou remesa a la Junta de Guerra la elec-
tio de Capita y Alferes en la qual fou elegit don Francisco Desbacs en
Capita y Hieronym ferrer en Alferes y promptament se torna a bolav
la Bandera noua que se haviia feta y tocar Caixas attes que la obli-
gatio dela Compania haviia de durar tres mesos

Eludit se confirma lo qui la Junta haviia desolt de que fessan talli
per las Casas per los castes que la Compania anaua fent segons la
possibilitat de cada hu sibe no se efectua per la occasio de no cumplirse
los tres mesos

Tambe se resolgue per occasio de ser perdudas las armas sen apor-
taren los Soldats se fets regonixensa per las Casas pera sabere los
quey hauria en las Casas dels particulars fentne llista de totas
repartis la Ciutat ab quatre quartos anant per cada hu quatre
Insidats ab noty fensa asso tambe per sabere en occasio de defensa
las que si trobarian assentas ab quatre quaderns

A sis passaren tres Companias que la Ciutat de Barcelona enui-
aua a Rosello que haviia aladas asengasto ab numero de Dos Cents
y Vuytanta Soldats

A set se deu vna Carta de don Salcerand de Cartella que la scriuia
al Canceller dantli auis com lo haviian ferit ab la refega y se era
rendit a bona Guerra y que stava pres en lo Regiment de Mossos
de Beracs nebot del Bisbe de monpeller.

A Nou se rece auis de Don Francisco Desbacs Bernat Marc y
de Salpi y Pera Vicens fays com lo Duc de Cardona haviia dat
Licentia al Sarcento sen tornas a Gerona ab los Soldats tenia en
Perpina ason Carrecs ab titol de que la Ciutat la refes en lo numero
era arribada en lo Exercit

Encontinent se tingue la Junta de Guerra y fou desolt se desar-
bolav la Bandera his de peysan los Soldats tenian fets y allis-
tats que entra los qui compareguen assi y dels nous se haviian
assentats, se tenia Complit lo numero absis que se haviian fets
Capturar, que estauan Inditiats de alguns Castos, que duptant

Sen nobassen prou de Voluntaris per no hauer dependrer gent de las confrarias se haurien fet Capturar aqueixos per ferlos hi anar y com no haque de anar se traqueren de la Preso

A Onse arriba assi lo Sargento ab sexanta sinch Soldats, demanera que dels tres mesos se haurien de Cumplir hi estiguera de Catorze de Setembre fins a Vuyt de octubre que Aqueixa Compagnia de Nouello Vint y quatre dies

A Immitatio de la Compagnia feu Terona, ne feu tambe Olot, Castell, Figueras y despres se mogue Barcelona

Dit die se rebe Carta del Virrey dient hauria llicencia la Compagnia pera tornar sen Confiant que la Ciutat la tornaria alcar y refer ab mes lliciment quant ell la demanas en sa occasio, y com la estava desarbolada la Bandera y despedits los Soldats que tenian assi allistats tambe es despediren los qui vingueren ab lo Sargento, ab presuposit com se oferia occasio y lo Virrey la demanas tornar la alcar per Carament se Vesa no se Innouana Cosa en tot lo Jaern y fora estat mayor gasto hauer de sustentar la

Novembre

A Pres se rebe auis del Virrey, enque ala frontera hi hauria oent francesa lleuada y que haurien escaramussat Cerca de lla ab los nostres si be los haurien fets retirar y que en la occasio Confiaua la Ciutat a judaria ab la Compagnia

A Desaset se feren Vnas Cridas Reals que tots los francesos aportassen dins deu dies totas las armas que tindrian en sas Casas tant de focs com de tall accepto o aniuets al Cap de las Veganyas a efecta de desarmarlos, los habitants de Terona acudiren a portarlas en Casa la Ciutat y las posaren ala Sala delas armas ab una membrana del nom de quieran

Desembre

A Deu foren passats los Comptes a Rafael Camps que fou

Pagador de la Compania des que se arbolà la Bandera
 fins lo die que parti de Terona y a llatzer Francesc Surrogat
 de Joan Capes des del die que parti la Compania fins que lo dar-
 gento torna en Terona ab lo restant de dita Compania y
 foren difinitz dits Comptes per la Junta de Terra y foren oir-
 das al dit Rafael Camer quatre Centas y Vint lliuras a cumpli-
 ment de tots los gastos fets que foren Dos Mil quatre Centas
 Vint lliuras dics. 2420^{ts} 7.

Al Pres arriba en Terona lo Virrey que Venia de Perpina
 fou lo Sindich Cerca de Bascara per demanarli si volia
 entrada y no la volgue

Als Catorze si feren Vint los Jurats que posaua en
 Casa lo Ardiaca Major D. Bernat de Cardona anals quals
 digue que en nom de Sa Mao^t estimaua a la Ciutat lo
 Seruey hauian fet de la Compania lo endama sen ana a
 Barcelona

Lo Conseller que anaua en la Compania no volgue Visita
 dels Jurats dient al Sindich que duptaua tinques lloch per
 anar de pressa y en quant lo tinques la auisana y nou feu
 y axi no l'Visitaren y lo endama sen anaren

Successos en lo Any

1638

Foren Jurats

Mr Hieronym Fabrega Ciuteda
Rafel Raset y de Prullas Militar
Joseph Moler Mercader
Jaume Guasch Menor.

Mars

Al Dew Te Delibera en Concell se tornassen a D. Salceran de Cartella Vuyt Centas lliuras que ell havia pagadas al Duc de Suix Virrey de Lengüadoch en franca pera son rescat y quaranta Reals de Vuyt per lo rescat de Don Emanuel de Baldes natural de Madrid Soldat dela Compania dela Ciutat que Juntament fou pres ab ell

Maig

Al Desaset mori dit Don Salceran de Cartella en Gerona de mort natural.

Juny

Al primer presenta en lo Concell lo Dr Francesc Magarola Assessor dela Batllia Vna Carta de Sa Ma^t y altre del Compte de Sancta Coloma Virrey de Cathalunya que contenia que las Vniuersitats ajudasen ab las fortifications que necessitaua lo Castell de Perpinya y altres dela frontera que mencionaua

Se hauran menester Tres Centas Milià lliuras fou comes ala Junta de Guerra anyadidas las Vuyt personas, com se feu, com se delibera de fer la Compania ab report.

A Nou Se Debe altra Carta del Rey y del Virrey demanant que los Cent homens hauran oferts esiguessen apunt per Vint y quatre del Corrent, fos remes ala mateixa Junta, Estas Cartas tambe se donaren apres atots los Cauallers firmadas del Virrey y Cancellor.

Suliol

A quatre Se Debe Vna Carta del Rey nostre Senor del thenor Lo Sobre scrit deya. Alos amados y fieles nuestros los Jurados de la Ciudad de Gerona. El Rey.

Amados nuestros por relation que he tenido de lo Bien que la gente de esta Ciudad me siruio en la ocasion passada de Locata me ha aparecido daros muchas gratias como lo ago y por el efeto, con que por Vuestra parte se acudio a mi Seruicio de que me queda memoria para todo lo que hos tocare y Confianza de que en la ocasion presente hareys lo mesmo en la Conformidad que hos ha significado en mi nombre el Conde de Santa Coloma en que recibire particular Seruicio Datt en Madrid a xxix de Junio M. D. C. xxxviii

Yo El Rey

- V^r Car hr
- V^r Ito Alf.
- V^r Movlans Alf.
- V^r Magarola Alf.

- L^o de Villanueva Sacre
- V^r Bayetola Alf.
- V^r Jilferrero Alf.

Dit die sen rebe altre de Compra de Sancta Coloma Virrey del thenor seguent

Sa Mag^a me mana en la Carta de Vint y nou de passat que en son nom diga a V^r M^a la estimatio ab que esta del que en totas

Occasions lo han Seruit y essent la present tant apretada y en ques-
necessita tant de tenir preuinquada la frontera no dubta que V.^a M.^a
continuaran las fincas acudint ab la Compania de eixa Ciutat ab la
mateixa Conformitat que lo any passat y lo me asseguro tant de la
bona dispositio que tot lo que sera Terrey de sa Mag.^a se ha de trobar en
V.^a M.^a que ab seguratat recto delas Veras ab que V.^a M.^a dispondran per a-
fer esta lleua y tenir ab tota promptitut agunt la Compania de Deu
a V.^a M.ª Barcelona als tres de Juliol 1638.

Lo Sobre Terit.

Lo Comptades.^a (Roma)

Als Jurats de Terona

En est mes atres sitia lo francera Fuenterabia en Viscaya ab desauyt
mil entre Caualls y Infants

Per occasio de dita Jonada se donaren Cartillas atots los Caualles habi-
tants tant de Castella Arago com de Cathalunya que anassen a la
defensa de fuenterabia aco fou a Vint de Agost en Cathalunya Per-
no exirnos dela materia se dira lo Succes Consequitiuament encara
que siga ab diferents mesos

El Set de Setembre lo Almirante de Castella General del Exercit Espanyol
derrota lo Exercit frances y li feu alsar lo Sero, era lo Espanyol de
deu Mil guanyaren seli Vint y dos Deras y moriren dells 2000-

El Desauyt de dit mes de Setembre rebe Carta la Ciutat del Virrey fendi-
a saber lo Succes de fuenterabia y que fessan demostrations de alegria
Fou deliberat ab promenada que fessentendre al Capitol y que en-
conformitat ab la Ciutat se fessent de gratias. Respongue ala Emba-
ixada, que lo Capitol no las acostumbaua fer que no tingues Carta
del Rey y que quant la tingues las fania

No obstant resolgue la Ciutat en ferlas y lo endema als dinou los Ju-
rats ab promenada y totas las Confrarias anaren a Sant Nans hon-
se feu Vn offici his canta lo Cedeum y al vespre se feren Luminarias
en la Capella y a casa la Ciutat per tres Vespres

El Dotze de Juliol se mooue Vna Contentio entre la Capitania
General y Diputatio Sobre aqui tocaua la aprehentio de Vnas robas
que eran arribadas en Mataro de franca per raho de Vnas cridas se
eran publicadas foren perdudas y perque alguns Aduocats aconsella-
ren als Diputats declarassin tot be contra Miquel de Monrriodon
y m.^r Puig quey eran anats a Vendi la roba per part de Rey la
Audientia no alia adits aduocats los quals no gozaucen exir de la Dipu-
tatio perque nols Captura fero

Quint lo Fines Liria a Talsas perque la Diputatio fes gent ho suspen-
guen a fins alas primeras Corti Costa passat de quinze Milia lliures

Setembre

A Pres se publicaren Vnas Cridas que los feudataris a dotze de Corrent
Compareguen a deuant lo Virrey & los demes particulars que rego-
nassen las armas que tenian ala Cort Real de Cada Regonia, los Caua-
llers no foren Compres en aso.

A Vint y hu se feren altres Cridas per los qui no haurian Comparegut
dels feudataris, que sels assenyalaueu deu dies de plazo.

Octubre

A Set lo Dr Benet Anglasesell del Concell Real presenta ala Ciutat
Vna Carta del Rey & altre del Virrey enque demanaua ala Ciutat
es figures agunt ab la Compania hauria feta en la occasio de Rin de leo-
cata & no se hauria Complit los tres mesos, per si acaí se ofrances volgues
Innouar alguna Cosa per la part del Mossello, atcs lo hauria anfet reti-
rar de fuertera bia.

Fou Resolt per lo Concell de tornar fer dita Compania dels Cons
homens ames dels ofitials en cas se oferis occasio pero altrament
se difenis & lo modo & forma ho cometia ala Junta de Guerra
ab las Vuyt any adit.

Desembre

A quinze hauent triguda Venda la Ciutat del V de fruyt de
Lou del Mas prop.

A Vint se publica en lo Concell Real Sentencia en fauor del R. Fran-
cisco Miquel Campolier metge que foren Ben Inculat en Cuite-
dars de ma mayor marca com a, Junta & Campolier com a Mege
que los Jurats los haurian Inculat en lo any 1632 pero los
fills no venen fer com los altres que son habilitats per las onre
prizonas Compres lo Jurat.

Successos En lo Any 1639

17

Foren Jurats

Francisco Caconomina Militar
Juo Ornos Menor Ciuteda
Joan Pau Serpinya Mercader
Rafel Franch Menor

Fabrer

A Setze obtingue la Ciutat Vn Priuilegi del Compte de Sancta Coloma Virrey ab que los Juristas y merçes que se anomenassen per Ciutedans de ma Mayor fos per tots los quatre Jurats concordos y Juntament fossen habilitats per sis perzonas del mateix Jtament y eixos no passen a los fills.

Mars

A quatre se feu Vn manament a la Ciutat de Barcelona que pagas 40000^l per los fogatjes per las fortifications que lo Rey feya en las fronteras de Cathalunya ho que donassen rahons y com no respongueren Cosa ni pagaren feren manament los de la Batllia General als Arrendadors dela neu que no pagassen lo alrendament ala Ciutat y com apres Sobrevingues la Guerra de Falses y la Ciutat fés Seruey de Tinch Centz homens Cessa asso

A sis se feu en la Batllia General declaratio Contra alguns Cauallers feu dataris que per raho del feu tenian obligatio de Cumplir ab lo que los obligaua

A Vuyt rebe Vna Carta la Ciutat de Gerona del Virrey ab que demanaua se deixas ana Rey 60000^l a. de Vuyt per Cent de Interce pagant ho quant vindria la flota y donant per tota escrita merçades de Madrid y la Ciutat ho Comete a set perzonas per aquell mirassen

A Vint y hui enuia en Gerona la Batllia General Vnporter per Exequitar ala Ciutat per gisti i fii per los fogatges 1180 fochs trahenthe Deu per Cent per los pobres a de quinze sous y onse per foch per las ditas fortificacions la Ciutat paga los gastos y presta Inuentari algunas Vniuersitats pagaren Sens gulardar gastos; altres ho diferiren y per occasio de la guerra que fou a deu de Junij se asosega Sens ferre altres vrocchiments

Sucessos de la Guerra de Cathalunya

Juny

A Tres dona auis lo Compta de Sancta Coloma Virrey per tota Cathalunya que trobava en Gerona com en la frontera de franca hi hauija Exercit format de francesos y ana deprompte afigueres donant orde se acudis ab molta gent del Emporda y de la Vegania de Gerona al Coll de Portus

A Sis Separti la Compania de Gerona ab Cent homens essent Capita Don Francisco desbacs y descallar y Alferez Geroni m ferres Ciutda honrat despres se foren altres Cent homens mes

A Set partiren de Barcelona Sincis Cent homens ab los oficials que hauija fet la Ciutat

A Deu entra lo frances ab son Exercit per la part del Castell de Opul y Sens posarhi Siti lo vendi lo Cinent. Per lo qual ell y lo Alferez sen feu Sentencia de Vngarrot en Perpinya

Lo Exercit frances se auerigua esser de quinze mil Infants a dos mil y Sincis Cent cavalls

A quinze posa Siti ala fontaleia de Salsas y la Comensia a batre ab sette vexas per quatre parts

A Vint y quatre feu Barcelona altre Compania de dos Cent homens

A Vint y Sincis Parti la gent que hauija fet la Diputatio que foren 810 ab los oficials era lo Ciente Coronel Don Joseph Corribes Sargento Mayor Francisco de Vilaplana: Capitans Don Joande Copons de Sabit de Sant Joan Don Emanuel Mica de Imatello habit: Don Anthoni Cassador Miquel de Madure